

szabadság
The oldest established and largest Hungarian paper in the United States
The Szabadság Printing & Publishing Co.
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.

Wilson elnök hattudala

Néhány nap múlva megkezdik utolsó ülésüket a 66. Congressus. Az alkotmány parancsa értelmében, december hónap első hetében összegyűlnek a negyvennyolc állam törvényhozói: a képviselők és a szenátorok, hogy a nép nevében, a nép részére és a nép javára lelkiismeretesen dolgozzanak. A jelenlegi adminisztrációnak a decemberben kezdődő ülésnek a bucsulódása és a megnyitási ünnepségeit arra használhatja fel a köztársaság jelenlegi elnöke, hogy elzengje hattudalát.

Megbízható értesülések elárulják, hogy az utolsó két-három hét óta a Congressus-i üzenetben dolgozik Woodrow Wilson és bizonyos, hogy újabb szónoki remekművel lép meg a nyilvánosság elé. Az elnöki szótvalószínűleg kiterjeszkedik majd a mult eredményeinek és eseményeinek nem csak ismertetésére, de bírálatára is. Woodrow Wilson tisztában van azzal, hogy a novemberi választások alkalmával nem csak a republikánuspárt és Warren G. Harding mellett nyilatkozott meg a nép óriási többsége, hanem egyúttal tünbötben — az ő személye és egyéni politikai felfogása ellen.

Nagyon lebecsülik az elnök képességeit azok, akik feltételezik róla, hogy ilyen nagy dolgokon egyszerűen keresztülmennek, hogy lenyeli a keserű pirulát és nyugodtan jöképet vág hozzá. Az elnök törekény szervezete mellett is, kimondott "fighter" és pedig a harcokból abból a sorából, amely megadja magát, ha senki sem látja. — de kész a halálra, ha a nyilvánosság szemé kíséri mozdulatait.

Ez azért készül nagy gondal és óvatossággal körültekintéssel hattudalára Wilson. Tisztában van azzal, hogy tekintélyét kegyetlenül megleptette a választások eredménye és nem csak Amerikában, de az egész világon bukott embernek tartják, akin már legfeljebb sajnálkozni lehet.

Személyes bukását el kell ösmernie Wilsonnak. Az amerikai nép döntése ellen nem hagyhatta el egyetlen szót sem ajakát: a népkormányzat fejének legelőször kell meghajolnia a népkarant előtt. Wilson nem taradja majd egyetlen pillanatig sem, hogy megbukott, de teljes erejével ragaszkodni fog ahhoz: hogy tovább él az eszme. Az az eszme, melyért könyörtelenül harcolt és amely végül maga alá temette.

A legnehezebb emberi feladat, saját tévedéseink beismérése. És ezt a nehéz feladatot nem oldja meg Woodrow Wilson, aki egy egész világ apostola akart lenni és mint annyi sok más ő előtte, nem lehetett apostol még saját hazájában sem.

A Liga-tagság

A NEMZETEK LIGÁJA rendületlen, kitartó szorgalommal folytatja parlamentáris tanácskozásait Genf városában. Szorgalmasan dolgoznak a különböző bizottságok és albizottságok és sürü egymástutában hangznak el a hivatalos jelentések, hogy ebben a kérdésben és abban a kérdésben MEG nem határozat a Liga, mert ezért, meg ezért amugysem jelentenek okot a döntésre.

Megállapították, többek között azt is, hogy amíg nem tudnak semmi bizonyosat az Egyesült Államok megválasztott elnökének jövőndő tervei felől, addig határozatlanság körében tapogatoznak. Amerika félkül nem sokat ér a nemzetközi szervezkedés és Amerika cselekvő-szenvedő szerepéért nagy áldozatokra hajlandók a többi Liga tagok.

Eben a bizonytalan helyzetben tanácskozik a Liga is dolgozzák ki a szepenhángú terveket a különböző bizottságok. Határozott előterjesztéssel, eddig csak "bizottsági bizottság" állott elő, melynek tagjai azt irányozták, hogy a Liga vegye fel azonnal tagjai sorába Ausztriát és Bulgáriát. A bizottsági jelentés megemlékezik a többi kisebb-nagyobb "bekivánczó" európai országokról, de azt ajánlja, hogy ezeket az országokat ne fogadják be a Liga mindaddig, amíg belpolitikailag rendbe nem jönnek és amíg ezeknek az országoknak a kormányát hivatalosan el nem ösmerték a nagy hatalmak.

Ausztria bejut tehát a Nemzetek Ligájába. Középeurópa Lázárjait megszántatja a nemek Liga tagok és ha nem is adnak az éhezőknek kenyert, a diétáknak meglehet, — legalább kitüntetik őket, legalább hivatalosan megbocsájtanak neki. És ezzel a selektdélvel őszinte bizonyítványt állított ki önmagáról a Liga.

Az egész világ tudja, hogy a fegyverszünet megkötése óta a legsötétebb nyomornak tanýja Ausztria, hogy az élveboncolt ország haláltusáját vívjá, hogy csak kivülről érkezett segítség mentheti meg az életnek. segítség helyett tagsági igazolványt kap és boldogan veheti tudomásul, hogy ezentul megjelenhet abban a tanácskozó teremben, melyben a szövetséges Európa egelőkölőbbjei találkoznak.

Kár, hogy a Liga tagság nem olyan természetű, mint például a tőzsdé tagság. Milyen olcsón vásárolná meg akármely Ausztriától ezt a nagy kitüntetést!

Fillippino függetlenségi törekvések

Újabb kísérletek a kongresszus decemberi ülészakán. — A republikánus párt nagy többsége ellene van. — A fillippino függetlenség egyenesen Japán malára hajtaná a vizet.

A Fillippini, vagyis Fülöp szigetek, melyek az ázsiai partok közelében terülnek el a Csendes tengeren, a spanyol-amerikai háború lezárása óta Amerika fennhatósága alatt állanak. És az amerikai vezetés meg is látja ezeken a szigeteken. Mintegy varázslóútra megrszint az ott szokásos lustaság és korrupció és komoly alkotó munka vette kezdetét. Az amerikai kormány különös gondot fordított a szigetek fellendítésére, még pedig minden tekintetben. Ezt mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a sziget benulzóit, az úgynevezett fillippinokat, nagyserű iskolákkal, neveléssel látta el úgy annyira, hogy ma már csaknem teljes önkormányzati joggal bírnak a szigetek és azt a megszerzett tudásuk révén, hatatosan gyakorolni is képesek.

És éppen ez a kulturális emelkedés bírta rá a fillippinokat arra, hogy a teljes függetlenséjükre indítsanak mozgalmat. Ennek a mozgalomnak a jogosságát Wilson elnök is elismerte, azonban valószínűleg tiszta pártérvékből azért, mert a republikánus párt nagy többsége annak hátróztott ellene volt. A függetlenségi mozgalom szűzölői most nagy akcióbá kezdtek és minden valószínűséggel szerint a decemberben összeülő kongresszus ülészakán elé viszik az ügyet, remélve azt, hogy a kongresszus az alkalommal meg fogja adni a teljes függetlenségüket.

Amint azonban a helyzet mutatja, a törekvések eleve reménytelennek mondhatók. Dacára Wilson támogatásának, szinte lehetetlen az, hogy a dolog a decemberi ülészakon keresztülmenhessen azért, mert nemcsak a republikánus többség van ellene, hanem ellene vannak sokan a demokraták közül is. Az új kongresszus meg nagyobb lehetőséget lesz a dologt keresztülrakolni, azért, mert ennek a kongresszusnak még erősebb republikánus többsége lesz. Hardingnak magának az álláspontja ebben a kérdésben egyelőre nem tudható, azonban kizártnak látszik az, hogy a pártja csaknem egyhangú nézetével ellentétbe akarja jutni.

Hogy pedig a kongresszus ellene van a függetlenségi törekvéseknek, annak igen komoly és teljesen méltányolható okai vannak. Az első ok az, hogy a szigetek amerikai vezetése alatt és az amerikai tőke befektetési folytán minden tekintetben óriási haladást tettek, amely haladás, kérdés, hogy nem állana-e meg akkor, ha az amerikai protektorátus megszűnére a szigetek felett. És ez a haladás nem történt a szigetek kikiszpolozásának az árán. Maguk a szigetek óriási haladást tettek és ma már a legszámottevőbb tényezői úgy az ipari-kereskedelmi, mint a kulturális életnek. Ott van azután ezzel szinte összefüggésben egy másik ok. Csaknem bizonyos az ugyanis, hogy a függetlenség kikialtása esetén polgárháborúknak kezdődnek a szigetek és Japánnak első dolga lenne a rendcsinálás órával elfoglalni azokat. Az egyik szigeten már is óriási birtokai vannak a

japánoknak. Ha Amerika elhagyja a szigeteket, erkölcsi kötelessége lenne azokat Japán fennhatósága alá engednie, aminek feltétlenül háború lenne a következménye. Ezt maguk a fillippinok is jól tudják és ezért igen sokan közülük hallani sem akarnak a teljes függetlenségről, hanem meg akarják maradni a csillágnál vos zászló oltalma alatt. Azután ott van egy másik ok is. A szigetek ma Amerika távoli, keleti kereskedelmének

előrsi állomása. Hong Kong nélkül Anglia nagy hátrányban lenne a keleti kereskedelemben és azok az országok általában, amelyek ilyen bázisokat nélkülözni kénytelenek, a keleti kereskedelemben alig érvényesülhetnek. És végül a Fülöp szigetek Amerika partvédelmének hatalmas tényezői. Ha ugyanis valamelyik ázsiai hatalom támadást akarna intézni az amerikai partok ellen, a szigetek meg tudnák ezt a támadást

akasztani. Ellenséges flotta aligha merne közvetlen támadást intézni az amerikai partok ellen akkor, amikor tudja, hogy ott van egy kitünő amerikai hadibázis a háta megett. Az az illető hatalom elsősorban a szigetek ellen lenne kénytelen intézni a támadást és minden valószínűséggel szerint már ott, az első állomásonnál hatalmas vereséget szenvedne.

MAGYARORSZÁGI LÁTOGATÁSOM BESZÁMOLÓJA

A "Szabadság" részére írja: Tóth Sándor, református lelkész

A politikai felfordulás

A Nemzetgyűlés képe. — A "dolgozó" honatyák. — Pártérek és az ország érdeke. — Alvó miniszteriumok. — A nyomorgó hivatalnokai kar. — Hadügyi kiadások és a hadsereg felszerlése.

Otthon tartózkodásom egyik legelső útja az ország házába vezetett. Munka közben kívántam látni a nemzetgyűlést, mely most szűzölőházunk sorsát intézi.

A gyűlés kezdete mindig tíz óra körül van, de még feltételek egykor senki sem volt a teremben. Ráérünk Magyarországra a keresztútra szeptember haldokló, de nemzetgyűlése nem tartja sűrűsnek a mentes munkáját. Nem egyszerű megtörtént már, hogy meg kellett állapítani a gyűlés határozatképességét. Most is, mikor végre ötvenöt perc késéssel, tízenegy óra előtt öt perccel Rakovszky elnök megnyitja a gyűlést, aligha van együtt az ötven képviselő. Vajjon vizsgálódás-e annak megmondása, hogy ha mind együtt volnának is, az ország akkor se volna belőle sokkal több haszna.

Nem lehet tagadni, hogy a nemzetgyűlésben sokan vannak olyanok, a kiknek a képességei távolról sem ütnek meg azt a mértéket, a melyely az ember a törvényhozókat szeretné mérni. Szóltattam már a kisgazda képviselőről. Egészen egyszerű csizmás, ptykés emberek ülnék a képviselők padján; dőlben nem egyet láttam olyat, a ki a sarki kofánál megvásárolta az ebédjét és újságpapírosba csomagolva vitte haza. Ez persze nemcsak, hogy nem szegény, sőt még öröm is volna; az ellenben már nem öröm, hogy bizony ezek a törvényhozók nagyon kevés kérdéshöz tudnak hozzájárulni. És így legtöbbben is legtöbbször hallgatnak. De nemcsak a földmivel-osztály kuldött kevés-hasznu képviselőket a nemzetgyűlésbe: találkoztam én az úgynevezett intelligencia köréből kikerült képviselők közül is nem egy olyannal, a ki bizony nagyon szék látókörü ember ahoz, hogy ilyen nehéz időkben intesse az ország sorsát. Hallgattam például egy képviselő beszédét egy zászlótűzési ünnepélyen. Kevés üresebb és siralmasabb orációt hallgattam még. Puffogó, lélek nélkülű frázisok és nagy kirohanás a zsidók ellen. Ennyiből áll a nemzetpolitikai programja az új szűzölő alatt.

Ninesenek szakértői a nemzetgyűlésnek. Ez is egyik nagy oka az égetően sürűs reformok késésének. A dolgokról való tájékozatlanság szembeszökő. Az elmondott beszédek, a közbeküldések sokszor elárulják ezt a tájékozatlanságot.

Ha van valahol rendszer, a melyről még a laikus is megítélja, hogy hibás, akkor bizony Magyarországon van ilyen rendszer bőven. Szinte keresve-keresve ott, úgy tűnik fel az elkiesztett ember előtt, az a rendszer, a melyik legkellemetlenebb a közönségre nézve. Egyik irodából a másikba kell menni, nem egyszer, hanem tízszer és huszszor, míg az ember egy ügyet elintézt. Nem, minthogyha nem jó helyre ment volna először; hanem mert tízhuzsz helyen kell elintézni egy és ugyanazon ügyet. Hányszor gondoltam rá, míg iktatór-iktatóra vándoroltam, az amerikai rendszerre, a hol minden lehetőleg egy adott helyen intéznek el és pedig azonnal, mert ninesen abban nyereség, ha összegyűlni engedik az ügyeket. Meg hogy mennyi mindent elintézünk Amerikában szűzölővel és csak a nagyon fontos ügyeket írásban; Magyarországon semmit sem lehet írás nélkül.

Lementem a Ház folyosójára és elbeszélgettem egy pár ismerős képviselével. Jóformán nem lehet velük sem másról beszélni, mint a zsidókérdésről. A minthogy akármivel beszél ma az ember Magyarországon: az első öt percben okvetlenül rákerül a sor erre. És még mindig sokan vannak otthon, a kik nem látják meg a rettenő szűzölőnek ennek a ferdé helyzetnek, a másik oldalát az egyoldalúságnak. Ott a nemzetgyűlés házában is, hogy az egyik képviselével beszélgettem, éppen ezt a másik oldalt magyaráztattam; nem, törődött vele sokat, és mindig csak a magát hajtogatta. "Ezek a háza ellenségei, s annál rosszabb mert idebet vannak. És a háza benső-ellenségeivel szemben nem rossz semmi fogyni. Jó a gyilkos, jó a méreg és én kész vagyok ebben a percben is ölni." Elhiszem, hogy sokon mentek keresztül; de semmi sem jogosít fel erre. "Ez nem keresztényesség", feleltem határozottan. Az én képviselő"atámra elhallgatott, mert érezte, hogy igazam van; annál inkább, mert ő is a Krisztus szolgájának hittatik. Bizony szerencse, hogy nem mindenki ennyire elfogult; de még mindig a nagy többség gondolkozása éz.

Nagyon terhes szívvel jöttem ki a dunaparti fényes palotából. Hiába mennék oda a Diogenes lámpájával, keresni az embert, — azt az embert, a ki szegény szűzölőházonk segíteni tudna, bizony nem találjuk ott. Azok az urak, a kik ott ülnék, végeredményben igen jó, igen derék emberek lehetnek egyenként; de oly sok közöttük a csiribiri ember, hogy a kevés kiválóbb sem tehet miattuk semmit. A pártérek most is sokkal közelebb fekvő, érzékenyebb kérdés, mint az ország sorsa és én bizony magam is azon gondolkoztam, ha rám bíznák" a dologt, a mit mindig rebesgetnek is, hogy ha a békét ratifikálták meg a választójogi reformot megcsinálták; feloszlatták ezt a munkaképtelen házat. De így látásik, nagyon lassan kerül erre a sor. Mégis csak nagy dolog az a képviselőség, ragaszkodni kell hozzá egy kicsit! És annyira

ragaszkodnak és úgy huzzák-halogatják a dologt, mintha még esztendeik volnának; pedig lehet, hogy hónapjak sincsenek.

Isten legnagyobb büntetésé rajtuk, hogy ninesenek vezetőik. Mindig voltak; csak most ninesnek, mikor a legnagyobb szükség volna rájuk. Nem véletlen ez; ebben is igazolva látom azt a következtetésemet, hogy szegény szűzölőházunknak még többet kell szenvednie, hogy nemzete megérjen a bünbánatra és az újjászületésre!

Minden miniszteriumban van egy néhány ember, a ki komolyan dolgozik; de sokkal többen vannak olyanok, a kik nem dolgoznak meg a fizetésükért. Ha az ember tíz óra körül, fél tizenegykor, tizenegykor, fél tizenkettőkor keresi a hivatalnokokat, nagyon gyakran kapja azt a választ, hogy az urak, csak déltájban szoktak bejönni. Kettőkor pedig vége van a hivatalos óráknak, sőt már fél kettő után nem szivesen tárgyalnak az ügyes-bajos emberrel. Sőt olyan "urak" is vannak a miniszteriumokban, a kik a hétnek csak bizonyos napján mennek be erre a pár órára is hivatalukba.

A hét millió lakosu emonka Magyarországnak negyedmillió főt számláló hivatalnokai illetve köztisztviselői kara van és az ezek által eltarított népesség száma meghaladja a hétszázszert, tehát az ország lakosságának egy tízedrészét. Tehát minden tízedik embert az állam tartja el; helyesebben a többi kilenc. E szám körülbelül hatra oldva le, ha a katonaságot is beleszámítjuk, a mint hogy bele kell számítanunk. És a szám aránytalanul terhes; gazdag, hatalmas országok sem engedhetnének meg maguknak ilyen fényűzést. Égető szükség volna annak a megállapításra, hogy mennyiben lehet a közigazgatást egyszerűíteni, a rendszert megváltostatni, ellátásához kevesebb embert igényelni.

Ha van valahol rendszer, a melyről még a laikus is megítélja, hogy hibás, akkor bizony Magyarországon van ilyen rendszer bőven. Szinte keresve-keresve ott, úgy tűnik fel az elkiesztett ember előtt, az a rendszer, a melyik legkellemetlenebb a közönségre nézve. Egyik irodából a másikba kell menni, nem egyszer, hanem tízszer és huszszor, míg az ember egy ügyet elintézt. Nem, minthogyha nem jó helyre ment volna először; hanem mert tízhuzsz helyen kell elintézni egy és ugyanazon ügyet. Hányszor gondoltam rá, míg iktatór-iktatóra vándoroltam, az amerikai rendszerre, a hol minden lehetőleg egy adott helyen intéznek el és pedig azonnal, mert ninesen abban nyereség, ha összegyűlni engedik az ügyeket. Meg hogy mennyi mindent elintézünk Amerikában szűzölővel és csak a nagyon fontos ügyeket írásban; Magyarországon semmit sem lehet írás nélkül.

Szóltattam volt erről az általános önzésről, ami most szinte természetesen éjt a hatalmába mindenkét. Ma, a mikor egyedül az önfeláldozás mentené meg a hazát. Tehát még csak nem is az önzetlenség, hanem egyenesen az önfeláldozás. Ennek azonban, sajnos, az egész országban, az osztályokra tagolt, sőt szagtagolt nemzetben, csak egyetlen egy osztály adja példáját. És ez az osztály a köztisztviselői osztály, beleértve ebbe nemcsak a kormány, hanem általában a közigazgatást, továbbá az egyház, iskola, bíróságok, stb., közhivatalnokait is. Ezek az emberek mind önfeláldozást gyakorolnak mert mindig kevesebb, sőt legtöbbben jóval kevesebb fizetést kapnak, mint a mennyit az általuk viselt állás után kapniok kellene. (Ez azonban nem mentesség arra nézve, hogy a munkájukat is a fizetéshez mérik.) Innen van aztán, hogy az élet mostani irtózatos drágasága éppen ezt az osztályt sújtja legjobban. A helyzet annál kétségbeesettebb, mert most, a katonasággal együtt, ez a két osztály a nemzet legmegbízhatóbb fundamentuma, azt mondhatnám, hogy mint oszlopoktól, töltik függ a nemzet fennmaradása vagy bukása.

A hadügyi kiadásokról és a hadsereg fizetéséről jobb nem is beszélni; az ország teljesen elvesztette minden katonai felszerelését; ujonnan kell előről কেন্দnie mindent; hiszen olyan szomszédok mellett, mint a mi lyenek most körülveszik, legelőmlőbb kötelessége az örvédelem készletére.

Mindeseket a kiadásokat még most csak fedezi az állam. Hogyan? Bizony nagy kérdés. De még nagyobb kérdés az, hogy meddig bírja?

JÖNNEK A LEVELEK

Magyarországból és mindegyikben segítséget kérnek a szeretett rokonok. Élelmet, fűtőanyagot, meleg ruhát és sok más egyebet akarnak venni, de nem jut nekik, mert nines pénzük. Itt az alkalom, hogy jó szíve megnyilatkozzék. Közeledik

a szeretet ünnepe. Vigyen boldogságot rokonaink hajlékába. Könnyen megteheti, hisz néhány dollár sok ezer koronát jelent odaát és sok ezer koronával sok mindentélt lehet vásárolni. Küldje pénzét általunk.

Mi a legolcsóbb árfolyam mellett leggyorsabban átutaljuk. Karácsonyra szeretetadományát kifizetjük és Karácsony napján áldani fogják Önt rokonai.

Szép Karácsonyi Ajándék a HAJÓJEGY

is, melylyel óhazai rokonainak kijövetelét lehetővé teszi. A beutazáshoz szükséges okiratokat KÖZJEGYZŐI OSZTÁLYUNK lelkiismeretesen és pontosan kiállítja.

FELSOVÁROSI ÜGYFELEINK KÉNYELMERE FIOKIRODÁK HAJÓZÁSI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEKBEN IS KÉSZSÉGESEN AD FELVILÁGOSÍTÁST.

NEMETH ÁLLAMI BANK

NEMETH JÁNOS, elnök
FOÜZLET: FIOKÜZLET:
10 EAST 22ND ST., 1597 SECOND AVE.
a Bankpalotában. corner 83rd St.
NEW YORK CITY

KÜLDJÜNK A FELESLEGBŐL

KARÁCSONYRA, A SZERETET UNNEPÉRE A SZUKÖLKÖDŐKNEK.

a mi szegény szerencsétlen véreinknek. LÁZÁR ENDRE (Atlantic Exchange) előnyösen ismert Hajójegy, Pénzváltó és Pénzküldő Irodája a leggyorsabban, a legolcsóbban és teljes felelősség mellett benyújtja le a reabizott ügyeket.

LÁZÁR ENDRE

1329-3-IK AVÉ., NEW YORK, N. Y. (76. utcai elevátor állomás és 77. utcai subway állomás mellett)

\$2.50 MA 1000 MAGYAR KORONA

\$250.00 ITT NEM NAGY PÉNZ, DE OTTHON 100,000 KORONA VAGYON, melyert házat, földet, birtokot vásárolhat és majdnem gond nélkül élhet. Minden késszpenz küldeményt teljes felelősséggel vállalkunk. HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA. ROKONOK, ISMERŐSOK ÁTHOZATLÁN SEGÉDKÉZUNK, A SZUKÉSÉGS IRATOKAT BESZEREZÜNK.

GOLDBERGER & GOODMANN állami ellenőrség alatt álló bankok és főügyünk 136 EAST 42 STREET. NEW YORK, N. Y.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

S. S. SUSQUEHANNA INDUL NEW YORKBÓL EGYENESEN BRÉMÁBA DECEMBER HÓ 30-ÁN KABINJEGY HARMADOSZTÁLYU JEGY \$185 és \$210 és 85 haldokló. Jelentkezék a következő címen: 45 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. Vagy a helyi újságunknál.

Amit vezele
UJRA A B
KÉTSZERES
Mi volt az
A páratlanu

Az újságolvasó még élenk említi Wanderer alakját, ter, aki a háború egyi ranggal főküzdött a csillá alatt, kiszámított gyelenséggel megességét és egy istogót, akít a teremban felhasználhat. Ezek egészen különösok-témek.

A legtöbb feleségesség azzal, hogy alól azt az asszonyt, áll és megelégedik olyan albit állóval, ahoz, hogy a Tagadhatatlan, rer gondosan kes mes tervét. Més nos volt, kedves volt, szerette az volt tüzerhárnag egy másik nő, es s Mrs. Wanderer annak, hogy ezzel egyesíthessen. I pusztulna. A p megőzni a tele — a feleség? "hála Wanderer a pró és behatóan gond re is nagyszerű. Nagyszerűen bele terveibe. Átment az összes részlet nagyszerűen össze.

Ha sikerül net ember megiallást nyilvánítsanak som fog mutatkozni szott. A terve a tervszerűen meg állást fog produk lendő férfinek a léssege, hogy az szonyi s a rezt mellő dobja, azut Mikor már jó tiban van, Wander kezd kialtózni se rámutat a mezt. De, hol talál ember, skitökös repet kell majd!

Hetekig járt halvilágban Wander az embert. Az mokban tanulmány tipusokat. A szűzölő háiban odult a tőkés, italit vásárol szedbe ereszkedő óvatos volt, nagy mindenki felett járnak. Akít 5 szót.

SZOMJAS E Ha valódi és tisztá preslé CALIFORNIA MUST kiván hozatni, ut rendelését azonnal foglalóval! Champagne extra 50 gallonos vörös 50 gallonos fehér. F. O. B. C.

Carload rendelés! Ugyanitt asztal barack, körte, meg amely mennyiség érjen áránlatot!

LOUIS ANGY Grape Juice és Az Nagykereslet 700 L St Sacramento, C Ugyanők keres

Amit a hóhér kötélén sem vezekelhett le a tiszt ur

UJRA A BIRÓSÁG ELÉ KELL ÁLLNIA A KÉTSZERESEN GYLKOS WANDERERNEK

Mi volt az a csekélység, ami a vesztét okozta.

A páratlanul álló, sokat emlegetett chicagói kettős gyilkosság története.

New York American rajza.

Az újságolvasó közönségnek annak, természetesen, utolsó, lelkiismeretileg gazembernek kellett lennie, aki egy ilyen ördögi tervbe habozás nélkül belemerült...

Vége Wanderer megtalálta, a kitérőt. Kanadai volt, volt katona, durva, érzéketlen, lelkiismeretlen csirkéfogó...

Mikor elhagyta a rendőrség épületét, ismét megjelent ajka körül az a hideg, kegyetlen mosoly. Joggal bízta, a terve, a gondosan előkészített, kitünően megvalósított terv nagyszerűen sikerült...

Wanderer elfelejtette, hogy ma már minden revolveren szék van, hogy kontrolláljon lehessen, melyik kereskedő, mikor és kinek adta el a fegyvert...

Ebben meggyeztek. Junius huszonegyedikén éjszaka volt, mikor Chicago egyik csendes rezidencia kerületében a csendes revolverlovászok és egy asszony javszekelése töltötte meg a hangok abból a házból...

A szomszédok előszaladtak mindenfelől. A földön egy romgyos, piszkos csavargó feküdt...

Első pillanatra látni lehetett, hogy meghalt. De ennek ellenére is, Wanderer göröcsen szoritotta torkát és verte, árult kétségbeesett dühvel a földhöz...

Mindenki előtt nagyon világos volt a dolog. A környéket az utóbbi időben többször háborgatta egy betört banda...

Wanderer úgy adta elő a dolgot, ahogy előre kitervezte — a feleségével mozbiz volt, onnét hazafelé tartottak, mikor a fűzők vesztüben az ismeretlen csavargó rájuk támadt...

Wanderer sajnálta a szomszédok, sajnálta a rendőrök, sajnálta mindenki, aki mély és igaz fájdalmat látta...

Mikor elhagyta a rendőrség épületét, ismét megjelent ajka körül az a hideg, kegyetlen mosoly. Joggal bízta, a terve, a gondosan előkészített, kitünően megvalósított terv nagyszerűen sikerült...

Wanderer elfelejtette, hogy ma már minden revolveren szék van, hogy kontrolláljon lehessen, melyik kereskedő, mikor és kinek adta el a fegyvert...

Ebben meggyeztek. Junius huszonegyedikén éjszaka volt, mikor Chicago egyik csendes rezidencia kerületében a csendes revolverlovászok és egy asszony javszekelése töltötte meg a hangok abból a házból...

A szomszédok előszaladtak mindenfelől. A földön egy romgyos, piszkos csavargó feküdt...

Az egészséges gyermek boldog gyermek

Védje meg gyermeke egészségét az által, hogy mindig kényesíti tart, szorítás, bégörög, hamas és székrekedés ellen egy üveg...

BAMBINOT

Gyors hatása, kellemes és eredményes. Gyermekek szeretik a mindig többet kérnek belőle.

Követelje mindig az eredeti csomagot, amelyen a Bambino Baby képe látható. Ára 50 cent üvegenként, postán küldve a gyáról 60 cent.

F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg., No. 5, Brooklyn, N. Y.

HÁTAT FORDITOTT MÁR TROTKYNAK A HIRES EMMA IS

ROSSZUL VÉGZŐDÖTT A MOSZKVAI KIRANDULÁS.

Ujabb hírek a deportált város asszonyágról.

Még sokan emlékeznek arra, hogy a két legveszedelmesebb anarchistát és kommunistát, Goldman Emmát és Berkman Sándort, a két jóbarátot milyen körülmények között deportálták az Egyesült Államokból...

Erre vonatkozólag most érkezett az első hír Goldman Emma levelet írt egy ismerősnek Washingtonba, amelyben beszámol arról, hogy ő is, meg Berkman is, nem tudtak kijönni sem Trotkyval, sem Linnel...

Egy magas állású kormányhivatalnok, aki a Goldman-Berkman deportálás kulissza titkaival teljesen ismerős, azt a kijelentést tette, hogy az ő véleménye szerint a két nagy anarchista vagy Odesszában, vagy Kijevben van.

1921 HAZAI NAPTÁRAK. Megjötték a hazai 1921. évre szóló SZINES, KÉPES NAPTÁRAK.

Regelő bácsi naptár 50c Szűz Mária Naptár 50c

Postán, bérmentve küldöm bárhová. — Küldje az 50 centes bélyegben.

Kereskedők kérjenek ajánlatot. EMIL NYITRAY

224 E. 19 ST., NEW YORK, N. Y.

FÉRFI ÉS NŐI BETEGSÉGEK ELLEN VALÓDI, HATÁSOS, TITOKTARTÁS.

E hely az amerikai magyar legmegbízhatóbb gyógyszer-tára, a

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 Buckeye Road, Cleveland, O.

Irjon, rendeljen a legnagyobb bizalommal, nem fog csalódnai. Küldjön 10 cent bélyegyet a küldetés 116 oldalas nagy Orvosi Tanácsadó könyvet.

KARÁCSONY

AZ AMERIKAI MAGYAROK TÓL FÜGG, HOGY MILYEN

vár az óhazában élő hozzátartozókra, akik soha úgy nem várták, mint most az Amerikából érkező karácsonyi pénzküldeményeket.

Ma igazán könnyen teheti széppé és boldogá az óhazában élő szerettei karácsonyát, ha nem vár az utolsó percig, hanem most küld nekik pénzt, hogy karácsonyra mindent bevásárolhassanak.

SZÁZEZER KORONA SZÁZEZER KORONA

ma mindössze egy pár száz dollár és ezzel csaknem egy évre válthatja meg hozzátartozóit minden gondtól.

A vasárnapi munkaszünet értelmében irodánk vasárnap nincs nyitva, ehelyett hétfőn és csütörtökön este 8-ig tartunk nyitva.

KISS EMIL BANKÁR

133 Second Ave., New York

Azok, akik hazautaznak és otthon dollárokkal akarnak rendelkezni, ne vigyenek magukkal készpénzdollárt, amit az uton csak veszedelem fenyeget, hanem vigyenek Kiss Emil bankárnál KÉSZPÉNZ DOLLÁRUTALVÁNYT, amelyet az utalvány előmutatójának Budapestben a bank egy cent levonás nélkül AMERIKAI DOLLÁROKBAN fizet ki. Postán vagy kábel útján is utalunk ki készpénzdollárt Budapestre. Ágik vidéken élő hozzátartozóinknak küldenek dollárutalványt, figyelembe véve, hogy az utalvánnyal fel kell utazni Budapestre, mert csak ott váltják be.

HAZAUTAZÓK FIGYELMÉBE!

250 millió márkát csempésztek a német hercegek

BERLIN, nov. 25. — Herman Müller, a volt német kancellár a birodalmi gyűlésen ma bejelentette, hogy száz előző német csempészés, a többi között Ceceilia, a trónörökös felesége, Eitel Friedrick, August Wilhelm, Joachim hercegek Radolin gróf és Wanda Radziwill hercegnő kétszáz millió márkát csempésztek át Hollandiába. A volt kancellár interpellációt intézett a kormányhoz, amelyben kérdőre vonja a Crusser és Philipson cég működésére vonatkozólag, a német hercegeknek ebben a csempészésben a segítségére volt. Ennek összefoglalását hasonlítani.

A youngstowni bank-pénztárnok gyilkosa a villamos-székbe kerül.

YOUNGSTOWN, nov. 25. — Az esküdtszék tegnap este tíz órakor mondott ítéletet Edward Funcheon felett, aki ellen az volt a vád, hogy január tizenegyedikén egy itteni bankárnak a pénztárnokát, Anselmo Vernucit megölte. Funcheon előzőleg gyilkosságban mondották ki vétkesnek. Villamoszékben fogja végzni életét.

BANKKÉPVISELŐKET keresünk az Egyesült Államok minden területén. Ha nagy ismerettség van és jóvreményű mellékküldeményt akar szerezni, írjon kíméletlenül a következő címre: BANKKÉPVISELŐ Care of "Shabadsag" 602 Tribune Building, NEW YORK.

KIHOZATAL

FONTOS HIREK A TENGERTULRÓL.

Megbizottunk, GAAL GASPÁR TIHAMER ur székfoglalás utján jelentet Pásonyiból a következő tényeket, melyek valószínűsége nem lehet megkérdőjelezni.

A távirat azt mondja, hogy azon munkájában, hogy amerikai honfitársainak odán élő hozzátartozóik kihozatalában segítsék, a legkedvezőbbesben működik. Reméli, hogy

Rövid időn belül egy nagyobb csapattal fog megérkezni a new yorki kikötőbe.

Amint az érkezők nevet közölni fogja megbizottunk, AZONNAL TUDATJUK AZ ERDEKELTEKET.

It van tehát a kedves alkalom. — Ne hagyja szünetelni, ne hagyja éhezni szeretteit, amikor módjában áll most, hogy egy új, egy jobb élet kezdéséhez segítsék őket ebben az országban.

Ha haza akar utazni, ha pénzt akar Magyarországra, vagy a megemlékett területre küldeni, forduljon hozzánk.

Hajójegyet vehet az összes vonalakra a társaság EREDETI ÁRÁNY. Pénzt küldhet, vagy az óhasi bármely nagyobb bankba általunk bétét elhelyezhet gyorsan és a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

Ha bármilyen óhasi ügyes-bajos dolga van, tanácsért, bővebb felvilágosításért írjon, vagy személyesen keresse fel:

ZÁRÓ C. HENRY

bankházát, 39 Cooper Squ. & Cor. 3rd St. NEW YORK, N. Y.

HAZAUTAZÁS

MELEK segítségét kérnek és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

NY és sok más egyenekik, mert nincs nyilatkozott.

CLEVELANDI KRÓNKA

ÖZV. BÓDY JÁNOSNÉ KÉTEZER BÜNTANYA PAPP SÁNDORNÉT SZERDÁN DÉUTÁN MEGLEPÉSÉRE KÉSZ NAGY RÉSZÉVELLE MEGHALT DOVERBEN A RENDŐRSÉGÜNK TEMETTÉK EL

TUDÓGYULLADÁS OKOZTA. HALÁLAT 66 ÉVES KORÁBAN.

Szombaton délután 2 órakor temetik el doveri farmján.

Az "Öreg Bódy Farm," ahol nagy kellemes órák töltöttek el az évek hosszú sora óta minden nyáron Cleveland piknikző magyarái, grászol. Meghalt a nagy asszony, a farm gazdája, özv. Bódy Jánosné, akit szerettek tisztelték mindazok, akik megfordultak kies farmján és elbeszélgettek vele vendégszerető otthonában.

Öz. Bódy Jánosné 66 éves korában szenvedett ki szerdán délután 2 órakor. A fia, Bódy Béla volt honvédfőhadnagy és ennek családja álltak körül a nagyasszony halálát ágyát. A tudógyulladás, ami napokkal ezelőtt történt megállíthatatlanul támadt olyan arányú volt, hogy az orvosok nem menthették meg az előrehaladt kora betegét.

Öz. Bódy Jánosné, szül. Lukács Mária tízenhét évvel ezelőtt érkezett Amerikába a szatmárnémeti Nagykárolyból.

Halálával Béla fián és ennek családján kívül fogadták fia, József Pált, továbbá Jakab Aladárt és unokatestvérét Kihán Sándort valamint itt, de különösen az özvegynek kiterjedt rokonságát borított gyászba. Az elhunytat Doverben a Stop 24-nél levő otthonából holnap délután 2 órakor temetik el a g. kath. szertartás szerint a doveri r. kath. temetőben. Tíz-ötven közül sokan készültek részt venni a végtszertartásán Clevelandból.

HÁROM UJ TANU TESZ VALLOMÁST A KAGY ÜGYBEN

MEALS ÜGYVÉD ÉRDEKES NYILATKOZATA.

Ma valószínűleg véget ér a nagyeszküdtészi vizsgálát.

A megyei nagyeszküdtészi, amely Harold Kagy meggyilkolása ügyében vádala helyezési eljárását nyitotta, ma nyolc utolsó tanu kihallgatásához fogott. E tanu két három olyan van, a kik szemtanúi voltak Kagy lelévelésének s határozottan tudják, hogy ki volt a gyilkos.

E három tanu rendelkezésére állott volna Meals védőügyvédnek a Joyce tárgyaláson, de a védő nem ültette őket tanusként be.

"Az volt a célm, hogy Joyceot felmentessen, nem pedig az, hogy más valakit elítéltessek, már pedig az utóbbi történt volna, ha ezt a három szemtanu kihallgatattam az esküdtészek előtt!" — jelentette ki Meals ügyvéd.

A három szemtanu szigoruan őrizték az utóbbi napokban, hogy senki se befolyásolhassa őket, mielőtt a nagyeszküdtészek elé kerülne vallomástétel végett. Az esküdtészek ma valószínűleg dönt a vádalahelyezés kérdésében. Hogy ki lesz a vádlott, azt sejtethetjük.

DR. KIRALY

ORVOS ÉS SEBÉSZ
Rendel: Reggel 9:30—11. délután 3—5, este 6:30—7:30. Vasárnap délelőtt 10—11.
2532 LORAIN AVENUE, CLEVELAND, O.
Irodai telefon: Central 3762-W. Lakás: 1430 West 101-ik utca. Tel. Lorain 653-W.
Röntgen-sugár vizsgálat.

THE COMMERCIAL SAVINGS & TRUST CO.

külföldi osztályát megnyitotta:
496 E. Market St., Akron, O.
1092 So. Main St., So. Akron, O.

THE COMMERCIAL SAVINGS & TRUST CO.

KÜLFÖLDI OSZTÁLY
AKRON, O. T. A. HAMORY, Manager.

NAPJÁBAN SZÁZ LETARTÓZTATÁS VÁRHATÓ.

Tizennegy házúrljátékost tartóztattak le egy szállodában.

Frank W. Smith rendőrök nyilatkozatot tett közbe a nagyaktarításra vonatkozóan. Kijelenti nyilatkozatában, hogy Clevelandban legalább is kétféle olyan helyiség van, a melyben mérnek szeszitalt, kártyázásnak gámbliznak a a legtöbb esetben pénzért szerelmeis is vásárolhatnak.

"Ezeknek a helyeknek nagy részét két hét alatt kitarakták, mondia a rendőröknek, csak türelme. Csendes megfigyelés alatt vannak ezek a helyiségek. Mától kezdve naponta legalább is 100 egyént tartóztatunk le, amig Clevelandot alaposan meg nem tisztítjuk a pálinkásoktól, a házúrljátékosoktól és az erkölcselenekektől."

Akkor hangzott el ez a kijelentés, amikor a nagyaktarítás munkája igen lustán kezdett menni, hétfőn ugyanis csak 47 ember került rendőrkékre, ezek közül is szabadlábra helyeztek azonnal kilencet, minthogy a véd alaplatannak bizonyult velük szemben.

Magánházakban sem tanúsos zajosan mulatni, pénzre kártyáznak. A rendőrök észrevették, hogy Anthony Nalano 12501 Mayfield roadi otthonában hangosan vannak bekukucskáltak az ablakon s látják, hogy a szobában több férfi van, akik körül három kártyázó s ugyan csak vagdaja a dollárokat az asztalra. Bemették a háza s letartóztatták mind a tizenkét embert. Az asztalon 110 dollárt találtak, amit lefogáltak a rendőrök. A letartóztatottak közül kilencet szabadonbocsátottak. Csak a gazdát és két barátját tartották fogva.

Százszalozonban tizenhét embert tartóztattak le hétfőn. A rendőrbírságon 20,000 dollár börtönítotok bírságokból a városi kassza részére. Közel 8,000 dollárt befizettek a megbírságot embereket, a többit meg majd később fizetik meg. A legtöbb pálinkást 200 dollár bírsággal sújtják.

A hétfőn megbírságotlalt közt volt Tóth Dániel vasúti, aki 2669 E. 93rd streeten lakik. Két száz dollár bírságot kellett neki fizetnie a költségvetés kivül, mivel olyan helyiséget tartott, amelyben szeszitalt árultak.

Burák Ferenc E. 66th streeti lakosai s 200 dollár erejéig bírságotlalt, mivel lakásában whiskeyt találtak.

Fodor Antal gépésznek, aki a 1425 E. 175th streeten lakik 100 dollárt kellett fizetnie, mert kisistót és whiskeyt találtak otthonában.

Rublicky Jánost, aki a 1823 W. 25th streeten lakik, 290 dollár bírsággal sújtották Kovács Ferencet, akinek a 1194 Buekeye roadon van üzlete, 100 dollár bírságotlalt, mivel üzletében szeszitalt árúsított. Ugyanennyire büntették társát, Kovács Jánost is.

ERTESITES.

Homer City, Pa. és környéke magyarait tisztellel értesítjük, hogy

CERNAY JÁNOS urat

bírtuk meg a Szabadság képviselőtével. Fel van hatalmazva úgy hátralek beszedevel, mint uj előfizető szerzésével.

Tisztelettel **BARTEK JÁNOS,** a Szabadság pittsburghi irodavezetője. 274—79

A WEST PARKI TEMETŐBEN NYUGOSKIK AZ ELHUNYT.

A ref. templom nem tudta befogadni az egész résztvevő népet

Szerdán délután temették el az automobil szerencsétlenség folytán elhunyt Papp Sándorét, Papp Sándor közismert régi amerikai real estate ügyletember hitvesét. Régen volt olyan impozáns temetés, mint aminő ez a derék magyar asszonyé volt. Ugy a illal avennei gyászhalálát, mint a West Side Ref. Egyház templomában tömegesen jelent meg a kiterjedt Papp és Gedeon családok rokoni és barátai. A ravatalra annyian küldtek koszorút, hogy alig lehetett valamennyit elhelyezni.

A gyászszertartást ugy a gyászhalál, mint a templomban Csutoros Elek lelkész vezette. Mivel az elhunyt tagja volt két amerikai nőegyletnek is, tanuja volt a gyászoló közönség a két egylet, névszerint a Pine Grow No. 3. W. C. és a Garfield K. & L. O. S. fiókok temetési szertartásának.

A ref. templomban oly nagy számban jelentek meg a gyászolók, hogy a templom szűknek bizonyult. Csutoros Elek lelkész meghatározta bencsúrtatta el az elhunyt édesanyját megtört férjétől, lesújtott gyarmakeitől, s nagyszámú hoztartozótól, rokonnaitól.

A templomból a west parki temetőbe kísérték az elhunytat s ott helyezték örök nyugalomra.

A pap Sándor családja iránt való részvét impozánsan nyilatkozott meg a koszorúk nagyszámában is. Koszorúkat helyeztek a ravatalra a gyászoló család-közlebbi tagjai, névszerint: Papp Sándor férje, Sándor, Éde és Ethel, gyermekei; Gedeon János atya, Papp Béla és neje, Papp Miklós és neje, Papp Lajos és neje, ifj. Papp István, Hanenstein György és neje, Papp Albert, Papp Mariska sógorai illetve sógornói; Gedeon Gyula és neje, Varga János és neje, Mráz Albert és neje, Gedeon Lajos és neje testvérei, illetve sógorai és sógornói, ld. Papp István és neje apósa, illetve anyósa.

Amerikai Magyar Szintársulat NOVEMBER 28-AN CLEVELANDBAN

Két előadás az Operaházban Euclid ave. 4. utca szinre kerül **délután 2:30-ko köz-kivánatra másodszor Mánás Miska** Bakonyi, Gábor és Szirmay 3 felvonásos operetteje

ESTE 8:15-KOR szinre kerül Heltai Jenő rendkívül kacagató énekes vizjátéka

Sztrájkol a golya Mindkét előadásán Louis Rich teljes operabázi zenekara.

Jegyek előre válthatók: Kövessy Mihály üzletvezetőnél, 2562 E. 81 St. Telefon Pinceton 181 és a szokott magyar üzletekben.

Videki előadások: Alliance: November hó 26-án, pénteken este a német hallban szinre kerül: Sztrájkol a golya.

Youngstown: November hó 27-én szombaton este a Kossuth körben szinrekerül: Sztrájkol a golya.

Lorain: November 29-én, szűrtörtén este az Andorka hallban szinre kerül: Sztrájkol a golya.

Detroit: November 30-án, keiden este a Polyák moziban, W. Jefferson és Pulaikie Ave. sarkán szinre kerül: Sztrájkol a golya.

Detroit: December hó 1-én, szerdán este ugyanott szinre kerül a Paszirta, operett 3 felvonásban.

Toledo: December 2-án, szűrtörtén este a Sztrok hallban szinre kerül: Sztrájkol a golya.

Lorain: December hó 3-án, pénteken este az Andorka hallban szinre kerül a Paszirta.

Youngstown: December 5-én, vasárnap este a Kossuth körben szinre kerül a Paszirta.

Életerős asszonyban, leányban van csak igazi gyönyörűségünk.

A sápadt, vézna nő szervezeteiben valami nincs rendjén. Nincs rendjén leg többször a gyomruk. Nem emészt pontosan s nem ürül pontosan, így aztán mérgező anyagok kerülnek a szervezetbe. Ez aztán eltűnteti az arc rózsaszínjét, üdeségét, lehevasztja az egész testet, fejfájást, hágya a d tságot idéz elő.

Férjek, kik a feleségüket erősnék, rózsapirosnak, üdének akarják látni,

PARTOLA AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN

gyomor és vértisztító gyógyszerként használatára borsítsák h szűsület.

A Partola rendben tartja a gyomrot, biztosítja a pontos székelet, fokozza az étvágyat, fertőtleníti az emésztőszerveket, megvédi a testet, hogy a gyomor utján beléje kerülő bacillusok kárt ne tegyenek benne.

Egy nagy dobozzal 1 dollár 10 centért Hattal 5 dollár 50 centért küld belőle

a feltaláló és egyedüli készítője, a

Ajándék szelvény

Kérem megküldeni a Partos Fali Dísznapért.

Név: _____
Cím: _____

Partos Patika

160 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

HOGY MEGÉRKEZZEN

PÉNZKÜLDÉSENYE A KARÁCSONYI UNNEPEKRE. KÜLDJE AZT ÁLTALANUL SORGYÓNILEG.

Dollár küldeményre — Magyarországra — 50 centet számítunk 100 dollárral. — Óhazmi hírek szerint nagy a Dollár beváltási értéke s ezekről mi is biztosított.

1000 Magyar korona \$ 2.66
1000 Csehoslovák korona \$ 13.50
1000 Jugoszláv korona \$ 9.50
1000 Roman lei \$ 16.50

Küldje pénzt azonnal, mert az árak változnak. Haossza ki hoztartozót uj módunk szerint és vegyem a hajójegyet általunk.

S. NAGY & COMPANY

241 PLANK ROAD, BOX 19, VINTONDALE, PA. 278—80

EBY TISZTESSÉGES ORVOSSÁG TISZTESSÉGESEN HIRDETVE

ORVOSOK ÉS PATIKUSOK azért ajánlják

BULGÁR VÉRTEA

Tudják azt, hogy gyökerekből, ágakból, virágokból áll ez a kítűnő szer és ha a régi mód szerint készítik el, akkor kiadja magából azt a pompás, erőjavító zamatot, ami az emberi természetnek élet jelent, ami tisztítja és frissíti a vért, édesíti a gyomrot, felénkenti a májat s a közti a mérgetek a vesékből.

A BULGÁR VÉRTEA lefekvés előtt forron kell inni. Hűlőnél egy éjszaka alatt segítséget nyújt s megvédi az INFLUENZA ÉS TUDÓGYULLADÁS veszélyétől. Nincs meg egy olyan jó orvosság, mint a Bulgár Vértea. Kerjen patikusától meg ma egy dobozzal és azonnal az egészéért utazva lép. Ha patikusá kifogyott volna, úgy írjon hozzánk és azonnal küldjük a postán, biztosítva es hermentve. Egy nagy családi doboz ára \$1.25, három doboz ára \$3.15, nagy hat doboz ára \$5.25. Cím: Marvel Products Co., 110 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. 266, 72. S

Jó egészség az ég legnagyobb adománya

Legkevésbéhet akkor tehet, ha igyekszik egészségét megőrizni. Ha beteg, igen fontos, hogy azonnal megbírható orvos győzködésében részesüljön.

SIKER bizalmát önt mindenkibe, így a siker majdnem biztosan van. Ezenek át működőnek azok tudományok kutatásainál, szociológiánál, farmatológiánál, hogy magam tökéletesen és jó hírnevvel, hogy féltünkát vezessék. Betegem állapotaikat javításán teljesen szívesem, minden tehetőségemmel működök. Különösen nagy sikert értem el az alábbi bajok kezelésében:

Gyomor, máj, vér, hó, szív, reuma, láb-sebek, chiász, gyöngye tudós és egyéb régi és új leletű krónikus betegségek.

Mindegy, mi a baja, vagy mennyi ideje beteg, hívjon el és kérje ki tanácsomat. Egy barátságos megbeszélés után kerül szembe nem megmondandó szintén véleményemet hajródi és azután szűrtörtén a többi felől.

Rendelő órák: Reggel 9 órától este 9-ig. Vasárnap és ünnepeken: D. e. 10 óra és 12 óra között.

DR. RUSSELL

176 E. Jefferson Ave., Woodward Ave.-től keletre egy ajtó. DETROIT, MICHIGAN.

MAGYAROK AMERIKÁBAN

MIKOR A 'JITNEY' A A HOL ELKOBOZTÁK VESZÉLYES UTCÁN A 'MAGYAR HÁZNAK' A VESZTÉBE ROHANT A KÉSZLETÉT IS

IGAZUK VOLT A BRIDGEPORTI MAGYAROKNAK.

Két bridgeporti magyar ember végzetes utazása.

Bridgeport, Conn. — Mar első híre nagy elégedettséggel fogadta a közönség azt a rendelkezést, mely a jitney forgalmat a Cherry streetre helyezte át, mert ezzel valószínűleg közveszélyessé vált minden utcai keresztelésnél az átkelés nemcsak a közút, de a gyalog forgalomra nézve is.

Csakhamar meg is történt az első baleset, s meg jó szerencse, hogy nem követelt több és végzetesebb áldozatot.

Elvégezvén napi munkáját, Rosenfeld Deszö, a West End útságúrsa a garageba akarta visszavinni truckját, s a Hancock avenuen hajta végig, a mikor a Cherry streethez ért, bár szabályosan engedte a kurtelést, a Cherry streeten haladó jitney át adkor ért a két utca sarkán, s szorosan a trolit előtérül Rosenfeld már nem tudta truckját megállítani, s bár teljesen elcsúszott a feket, beleütközött a jitney oldalának hátsó részébe, melynek ablakai esőorompölyv tört szökniokkra.

Az utasok sikoltozására nagy tömeg szaladt össze a baleset színhelyére, s az igazolom beszendülés után megállapították, hogy komolyabb sebesítés a jitneynek csak két utasét érte.

Precsaj Mihály az orran és fejen sebesült meg a repülő üvegdaraboktól, s a helyszíniére szied dr. Párdányi Emil orvos közezte be sebeit. A másik sebesült Mrs. Utlár, akit a mentők vitték be a kórházba súlyosabb természetű sérülésekkel.

A rendőrség tüzetes ténykérlet vett fel a baleset részleteiről, s ha a jitney forgalmat a Cherry streeten továbbra is fenn akarják tartani, bizonyára gondoskodni fognak arról, hogy legalább a nagyobb forgalmu utcai kereszteléseknél rendőr postok irányítsák az utcai közlekedést.

Várattalanul jelentek meg a Magyar Ház bár helyiségében oly időben, amikor legnagyobb szokott lenni a vendég és a tiltott forgalom.

Ólbej Mihály, a ház társbörlege azzal fogadta is a belépő rendőrök, hogy ezuttal valóban megcsipték. Csakhamar előkerült az egész készlet a bár alól, s ezt Ólbejvel együtt a városküzára szállították.

A jegyzőkönyv felvétele után Ólbejt büntetés ellenében szabadon bocsátották, s ügyének tárgyalását rövidesen ki fogják tűzni.

Csárgy Józsefet, a W. Division utca 1214 szám-alatti régi volt szalon üzlet tulajdonosát

EBEN az Újságban nincs politika, nincs hirdetés, nincs regény, de annál több kellemes meglepetés van. Mindenki részére van egy meglepetés ebben az Újságban. Ebben az Újságban sok ezer magyar családnak a karácsonyi ajándéka meggyírva.

A NYITRAY Karácsonyi Újság nem más mint a híres NYITRAY ÁRUHÁZ legújabb nagy képe arcyképe, a most érkezett valódi hazai 14 karatos arany és valódi hazai ezüst ékezetekről, mindenféle hangszerekről, gyönyörű szép látké pipákról, hazai ügyes konyha és gazdasági szerzesmokról.

Nincs szebb, nincs kedvesebb, nincs taliból karácsonyi ajándék, mint VALAMT HAZAI! Kérje a NYITRAY Karácsonyi Újságot, bárhol ingyen küldöm. Ne készen, közele a karácsony. AMERIKA LEGNAGYOBB MAGYAR ÁRUHÁZA. EMIL NYITRAY NEW YORK, N. Y.

Fontos értesítés.

Tisztelettel értesítjük ügyfeleinket, hogy idősebb FEKETE JOZSEF, a **Fekete és Fia Bankházának** tulajdonosa, november hó 13-án megérkezett Európából, ahol 5 hónapot töltött, mely idő alatt minden idejét arra használta fel, hogy a háboru tartama alatt esz 1920-iki évig az általunk küldött pénzekekről a Postatakarékpénztári és Bank betétkönyveket személyesen átvegye s a sok ezer kifizetési nyugtálat azaz postai venyeket, melyek háboru alatt elküldötték, vagy nem küldeték el, beszeresse és magáéval hozza, a mi sikerült is.

Több ezerre ment nyugtákkal igazolni tudjuk ügyfeleinknek, hogy a reánk bízott pénzeket annak idején pontosan továbbítottuk. Felkerjük minden egyes ügyfelünket, akik még nem kapták meg Postatakarékpénztári, vagy Bank könyvüket, azonnal írjanak, vagy jelentkezzenek.

Most küldhet olecsón koronát szeretneinek, akik nélkülözösek, fárnak. Pénzért otthon mindent vehetnek, erőt szándékosan meggyőződöm.

PÉNZT KÜLDÖNÖK a világ minden részébe, teljes felelősség mellett, Magyarország, Csehoslovákia, Jugoszlávia és Románia összes területeire. Ezen helyeken megbízottaink vannak mindenütt.

FEKETE ÉS FIA BANKHAZA

1957 W. GRAND AVE., CHICAGO, ILL. A South Sideon: FEKETE ÉS KASSAY, 9328 COTTAGE GROVE AVE.

HAJÓJEGYEK AZ OSSZES VONALKRA. HA KI AKAR HOZATNI VALAKIT, forduljon hozzánk, a szűkösleges törvényes iratokat szakszerűen készítik el Ifj. Fekete József ügyvéd. 278, 80

Pénzküldés Magyarországra

Csecho-Szlovákia, Jugó-Szlovákia, Erdély és Románia, a legelőcsöbb napi árfolyam mellett gyorsan és pontosan. Azon pénz, melyet most küld, meg Karácsony előtt lesz kifizetve.

HAJÓJEGYEK Európába és Európából ide, minden vonalra kaphatók. Utleveleket és kivándorlási iratokat a legelőcsöbb idő alatt beszeressük.

NAGY MAGYAR OSZTÁLY. Magyarok forduljanak bizalommal hozzánk. Eszelünk és leveleznünk magyarul.

Ezen bank állami bank, pénze teljes biztonságra van.

State Commercial & Savings Bank 1935-39 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. A WESTERN AVE. MELLETT.

Nyitva reggel 9 órától délután fél 5 óráig. — Hétfőn, csütörtökön és szombaton reggel 9 órától este fél 9 óráig. Vasárnap délelőtt 10-től déli 12 óráig.

MA MAGYA

A BA

HÁROM D. A balatoni negyestök egyike pesti mé

Homályos és eldősítők számláját írja a Pesti napltonon elhunyt haronkedőnek és társainak. A fonyódi esendoredapesti államrendőrnök tudta edd részleteit tisztázni. Irónak alkalma volt oszonytomajból fűzőtokossal beszélgetéggész Balaton vidéban tartó úgyvöl. Hiteles részleteket.

(A legelőcsöbb Ktgyilkosság áldozat

Veszprém: Somu megyében mindenk három Kluger-fivér mennyien ismert és termelők voltak a fivérnek, Kluger kóprében volt nagy desűi szőlője. Ugyakodott Kluger fivér dik fivér. Aladár csontyomajban főktermelő.

Februárban törté Veszprémben lakó nőnél megjelent egy éves, Gölner nevű aki egy budapesti a fia és közölte Klug nagyjának Kene adó bora van. Ha venni, jöjjon vele. Sok pénz vigyen meg az öreg csak későlandó odaadni borkezésszer koronát hoz és a fiuvál Kozott. Mikor Jászáltról, a fiatal Gölner álmóslófőnökhez vette megfőttöl vret. Azután gyalogvágtak az erdőnek, nesei szőlőke jus

URAM, FIGYELJEN IDE!

Ha Ön szép, csinos és jó állasu ruhát akar viselni, úgy keresse fel az üzletemet, ahol legzebb, legcsinosabb és legelőcsőbb szabású

Ruhákat és Telikabátokat készíték jóállás mellett, ugyanúgy javított, vasalt és tisztított a legújatnyomóban árban vállalko. Kivánatra vidékre is elmeleg, leveleztettek erեսztien a lent jegyzett címen. Lorain és vidéke magyarországnak partfogását ker

UJVÁRY ANTAL magyar szabó. 1603 E. 30 ST., LORAIN, O. Telefon szám: 73867.

KARÁCSONYI ÚJSÁG

EBEN az Újságban nincs politika, nincs hirdetés, nincs regény, de annál több kellemes meglepetés van. Mindenki részére van egy meglepetés ebben az Újságban. Ebben az Újságban sok ezer magyar családnak a karácsonyi ajándéka meggyírva.

A NYITRAY Karácsonyi Újság nem más mint a híres NYITRAY ÁRUHÁZ legújabb nagy képe arcyképe, a most érkezett valódi hazai 14 karatos arany és valódi hazai ezüst ékezetekről, mindenféle hangszerekről, gyönyörű szép látké pipákról, hazai ügyes konyha és gazdasági szerzesmokról.

Nincs szebb, nincs kedvesebb, nincs taliból karácsonyi ajándék, mint VALAMT HAZAI! Kérje a NYITRAY Karácsonyi Újságot, bárhol ingyen küldöm. Ne készen, közele a karácsony. AMERIKA LEGNAGYOBB MAGYAR ÁRUHÁZA. EMIL NYITRAY NEW YORK, N. Y.

EBEN az Újságban nincs politika, nincs hirdetés, nincs regény, de annál több kellemes meglepetés van. Mindenki részére van egy meglepetés ebben az Újságban. Ebben az Újságban sok ezer magyar családnak a karácsonyi ajándéka meggyírva.

Fontos értesítés.

Tisztelettel értesítjük ügyfeleinket, hogy idősebb FEKETE JOZSEF, a **Fekete és Fia Bankházának** tulajdonosa, november hó 13-án megérkezett Európából, ahol 5 hónapot töltött, mely idő alatt minden idejét arra használta fel, hogy a háboru tartama alatt esz 1920-iki évig az általunk küldött pénzekekről a Postatakarékpénztári és Bank betétkönyveket személyesen átvegye s a sok ezer kifizetési nyugtálat azaz postai venyeket, melyek háboru alatt elküldötték, vagy nem küldeték el, beszeresse és magáéval hozza, a mi sikerült is.

Több ezerre ment nyugtákkal igazolni tudjuk ügyfeleinknek, hogy a reánk bízott pénzeket annak idején pontosan továbbítottuk. Felkerjük minden egyes ügyfelünket, akik még nem kapták meg Postatakarékpénztári, vagy Bank könyvüket, azonnal írjanak, vagy jelentkezzenek.

Most küldhet olecsón koronát szeretneinek, akik nélkülözösek, fárnak. Pénzért otthon mindent vehetnek, erőt szándékosan meggyőződöm.

PÉNZT KÜLDÖNÖK a világ minden részébe, teljes felelősség mellett, Magyarország, Csehoslovákia, Jugoszlávia és Románia összes területeire. Ezen helyeken megbízottaink vannak mindenütt.

FEKETE ÉS FIA BANKHAZA

KIS HIRDETESEK

KERESTETES MUNKÁT KERES... ELADÓ BÉRBÉREDO FARM... MUNKÁT NYER - NO...

Bányászok és Loaderek

és gyakorlatilag még nem bíró emberek, akik bányászok akarnak lenni, felvételt...

Salesmanek hetenként 100dollar-nál is többet kereshetnek

Ez nem telek üzlet, hanem azért telegyűzőköt, akik szorgalmasak, használhatunk...

Mr. Saas

503 Union Bldg. CLEVELAND, O. Szorgalmas emberek, akiknek nagy ismeretűgük van, jelentkezzenek.

Union bányászok és loaderek felvételnek

Ha kérdései kell vizskodni, meggyőződéssel állunk rendelkezésünkre...

The Elkhorn Piney Coal Mining Co.

tulajdonosa a bányához vezető összes vasúti felvezelésnek: vasúti teher kocsiknak, mozdonyoknak, ennél fogva vasúti kocsik hiány soha sincs.

Powelton, W. Va. ban három bányája van

A kompániának négy bányája van Stanaford, W. Va.-ban, a C. & O. vasút Piney vonalán.

The Elkhorn Piney Coal Mining Co.

General Supt. Mandt, Stanaford, W. Va. vagy Gen. Supt. D. B. Davis, Powelton, W. Va.

GYŰMÖCSÖK.

NAGY GYŰMÖCSÖK gyűmölcsök keres... MADISON MILLS, New York.

TOBB NYELVEL BESZÉLŐ

jó munkás embereket keresek, akik régi házakat villanyal felszerelnek.

THE LIGHT HOUSE

8305 Cedar Ave., Cleveland, O. 277-8

MUNKÁT NYER - NO.

RESTAURANTBA egy nő konyhába kisegítőnek... MUNKÁT NYER - NO.

MUNKÁT NYER - PARFI.

CSALÁDOS EMBER keres egy gyermekkel... MUNKÁT NYER - PARFI.

KIADÓ LAKASOK.

KIADÓ egy 6 szobás modern lakás... KIADÓ LAKASOK.

BUTOROZOTT SZOBÁK.

KÜLÖNBELJÁRTU butorozott szoba... BUTOROZOTT SZOBÁK.

ELLÁTÁST NYER.

KÉT-TISZTESSEGES EMBER szobára... ELLÁTÁST NYER.

LAKÁS KERESÉS.

AZONNAL ELADÓ gyönyörű hat szobás... LAKÁS KERESÉS.

KERESTETÉS.

KERESSEM EMBERT JOZSEFNEK... KERESTETÉS.

KERESSEM BILÁRY JOZSEFNEK

KERESSEM BILÁRY JOZSEFNEK... KERESSEM BILÁRY JOZSEFNEK

KERESSEM NYÁRODY JOZSEFNEK

KERESSEM NYÁRODY JOZSEFNEK... KERESSEM NYÁRODY JOZSEFNEK

KERESSEM FERJAK ISTVÁNNEK

KERESSEM FERJAK ISTVÁNNEK... KERESSEM FERJAK ISTVÁNNEK

HÁZASSÁG.

48 ÉVES JOZSÁN, ügyvezető munkatárs... HÁZASSÁG.

HÁZASSÁG

megismerkedni egy idősebb leánnyal... HÁZASSÁG

ELADÓ ÜZLETEK.

JÓFÖRÜGALMU soft drink szalon... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK.

TÁRS KERESTETIK.

35 ÉVES JOZSÁNNA PERPI 300 dollár... TÁRS KERESTETIK.

ELADÓ TÁRGYAK.

ELADÓ tárgyak... ELADÓ TÁRGYAK.

ELADÓ TÁRGYAK.

ELADÓ tárgyak... ELADÓ TÁRGYAK.

ELADÓ TELKEK.

West 123-ik utca és Lorain Avenue... ELADÓ TELKEK.

INGATLAN ELADÁS

Van: Két jó telkek, víz, vízvezeték... INGATLAN ELADÁS

ELADÓ HÁZAK.

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK.

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK.

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK.

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK.

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ALKALMI HÁZVÉTEL

KINAL Weizer János 30 éves irodája

Weizer János

30 éves irodája 8935 Buckeye Road

ROSEHILL AVENUE

2) WOODLAND AVE. A magyar nyelvű nyelv 3. emeleti szoba...

SOIKA AVENUE

Ugy MAGYARORSZÁGBÓL valamint a megszállott területekről való

ELADÓ HÁZAK

E. 92-ik utcán, 5 szobás ház, fűrdő, villany, Ára \$3,900...

ELADÓ HÁZAK

E. 105-ik 3. emeleti szoba... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK

2804 EAST 79TH ST. Telpház... ELADÓ HÁZAK.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LOADEREK

és gyakorlatlan munkások, akik bányászok akarnak lenni NE MARADJÁNK TÉTLENUL

A West Virginiában levő NEW RIVER szőlő területen Union munkabérek mellett jól jövedelmező munkát kaphat

SZTRÁJK, MUNKAZAVAR NINCS.

A lakásviszonyok kitűnőek. Villanyvilágítás és jó ivóvíz mindenütt. Jó storeok, színházak, templomok, egyetlek, lelkesek az egész területen...

A TÁRSASÁG NEVE

- Ajax Coal Co., Ballinger Coal Co., Beschwood Coal & Coke Co., Deury Bros. Coal & Coke Co., Blume Coal & Coke Co., Greenwood Coal Co., Hemlock Hollow Coal & Coke Co., Hump Mountain Smokeless Coal Co., Laurel Creek Coal Co., Lookout Coal & Coke Co., Low Moor Iron Co. of Virginia, Maryland New River Coal Co., Meadow Fork Fuel Co., Mill Creek Coal Co., New River Collieries Co., New River Company, Nuttallburg Smokeless Fuel Co., Price Hill Colliery Co., Quinimont Coal Co., Royal Coal Co., Sewell Valley Coal Co., Scotia Coal & Coke Co., South Side Coal Co., Turkey Knob Coal Co., Very Top Seam Coal Co., West Virginia Coal Co., Wright Coal & Coke Co., Rock Lick Coal Co.

A fenti bányák mindegyike a Chesapeake & Ohio vasút és annak szárnyvonalai mentén van. Mig az alábbi három bányája a Virginian Railroad vonal mellett és mind Charleston, West Virginia utján érhető el.

Ha jó munkát akar, úgy írjon vagy jelentkezzen fenti címek bármelyikénél és azonnal munkába állhat, kitűnő alkalmalmmal a pénzszerezésre.

FARMRA MAGYAROK!

Karácsonyi ajándékul vegyen tőlünk kedves családjának egy szép cukorrépat termő farmot. Itt már 200-nál több magyar család gazdálkodik... FARMRA MAGYAROK!

SZILVÁSSY ÉS SYLVESTER

8707 Buckeye Road, Cleveland, O. 277, 78

ELADÓ FARMOK.

48 AKERES FARM... ELADÓ FARMOK.

UNITED FARMING COMPANY

2000 holdos a még el nem adott föld... UNITED FARMING COMPANY

JÓ FARMOK.

Ha vevőszándéka van, úgy ne halogassa soká, mert a farmok ára fől fog menni.

THE FARMS REALTY COMPANY

2819 Pearl Avenue, Lorain, Ohio. 278, 6, 8, 31, 4, 7, 90, 3

LEGERTŐKESEBB KARACSONYI AJÁNDÉKOK

Önmagát és családját megelégedheti... LEGERTŐKESEBB KARACSONYI AJÁNDÉKOK

JOGI TANÁCS.

ALFRÉD SÁFRÁN MAGYAR ÜGYVÉD... JOGI TANÁCS.

H. E. VARGA

541 Society for Savings Bank Bldg., Cleveland, O. Telefon: Central 299-W. Main 2867

Kovachy M. Andor

ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS... Kovachy M. Andor

W. H. SCHWARTZ

510 Delaware Ave., Detroit, Mich. Telefon: Market 3915. k p

DR. O. A. HIRSCH

548 LEADER-NEWS BUILDING, CLEVELAND, O. ÜGYVÉD - KÖZJEGYZŐ

Leo R. Englander

548 LEADER-NEWS BUILDING, CLEVELAND, O. ÜGYVÉD - KÖZJEGYZŐ

SAM'L SILBERGER

Magyar Ügyvéd és Jogtanácsos... SAM'L SILBERGER

D. B. STONE

Magyarul Beszélő Ügyvéd... D. B. STONE

JOS. N. ACKERMAN

ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS... JOS. N. ACKERMAN

A. I. ZEIGER

MAGYARUL BESZÉLŐ AMERIKAI ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS... A. I. ZEIGER

CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD

Gitlieb Lajos... CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD

JOGI TANÁCS.

ALFRÉD SÁFRÁN MAGYAR ÜGYVÉD... JOGI TANÁCS.

H. E. VARGA

541 Society for Savings Bank Bldg., Cleveland, O. Telefon: Central 299-W. Main 2867

Tanuljon táncolni

Reményi Tánciskolája... Tanuljon táncolni

PORKOLT VAGY FORRÁZOTT BÉRTSEK

KAROLYI TESTVÉREK... PORKOLT VAGY FORRÁZOTT BÉRTSEK

DETROITI MAGYAR GYÓGYFÜRDŐ.

Langosy meleg, vagy gődfürdő... DETROITI MAGYAR GYÓGYFÜRDŐ.

A. M. SZEKELY

fürdőtulajdonos... A. M. SZEKELY

MFRS PATENT-CO

1133 BROADWAY... MFRS PATENT-CO

FURNACE

780 Beardsley St., Akron, O. FURNACE

NEMZETI SELYEMZÁSZLÓK

115 Nassau St., New York City. NEMZETI SELYEMZÁSZLÓK

DUBLIN, sziklásföld

sziklásföld kormányzó Fein befolyásos végváros... DUBLIN, sziklásföld

Griffith ezred

Griffith ezred... Griffith ezred

LONDON, no

LONDON, no... LONDON, no

FRANK G. NUNN

3924 LORAIN AVENUE... FRANK G. NUNN

SANTAL MIDY

684 UNION AVE., NEW YORK... SANTAL MIDY

VASÁRNAP

Szabadság Sunday Magazine

Esztendőről

esztendőre, a magyar népnek elengedhetlen szüksége a kalendárium. A cifra címlapu, változatos tartalmu kötet az, mely karácsonytól karácsonyig minden magyar hajlék otthonában megtalálható. A karácsonyi ünnepi bevásárlások elengedhetetlen része a kalendárium-vásárlás és Magyarország minden községének kirakó vásárán keresett portéka az új esztendőre szóló naptár.

A kalendárium iránti hagyományos ragaszkodását és szeretetét magával hozta Amerikába is a magyarság és bármennyire alkalmazkodik is a fogadott hazához, bármennyire "elamerikiasodott," minden esztendőben megújuló izgalmakkal várja megszokott és megszeretett olvasmányának, a Naptárnak megérkezését.

A Szabadság évtizedek óta mindig azon fáradozott, hogy lehetőleg teljes mértékben kielégítse az igényeket, hogy minden esztendőben, ha szerény mértékben is, de meghálálja azt a ragaszkodást, azt a szeretetet és bizalmat, melylyel harminc esztendő óta a Szabadság olvasói megtisztelik. Ezért kedves munkánk nekünk esztendőről esztendőre a Naptár készítés és ezért várjuk mi is lázas izgalmal a napot, amikor végre ennek a hatalmas országnak minden tájára utnak indíthatjuk a mi karácsonyi meglepetésünket.

Amily örömdetes mértékben emelkedtek az amerikai magyarság szellemi igényei, ugyanolyan mértékben igyekeztünk a Naptárak szellemi színvonalát emelni. Azon dolgoztunk, hogy mindig komolyabb és komolyabb tartalmu, nehezebben emészthető irodalmi munkákat szolgáljunk fel Naptárunkban olvasóinknak és nagy örömmel állapíthatjuk meg, hogy kísérletezésünk fényesen sikerült. Az amerikai magyarság szellemi igényei példátlan arányokban növekednek és mi csak büszkéek vagyunk arra, hogy a fejlődés gyorsaságát és nagyságát, szerény munkánkkal elősegítettük.

A SZABADSÁG NAPTÁRA, ma már naptár, nem a híres "lőcsei kalendárium-nem lenézett, leszólt és lekicsinyelt "nép-nak" szolgál utánzás, hanem olyan irodalmi munka, mely a legkényesebb szellemi igényeket is teljes mértékben kielégíti.

Most végezzük az utolsó simításokat ezidei Naptárunkon, mely a Szabadság harminc esztendő JUBILEUMI NAPTÁRA lesz. Előre is eláruljuk, hogy ezt az alkalmat nem használtuk ki arra, hogy önmagunkról, a Szabadságról és annak nehéz, de ragyogó pályafutásáról, írjunk oldalakat. A jubileum ünnepét azzal akarjuk emlékeztetessé tenni, hogy olyan színvonalon álló, olyan magas és értékes tartalmu Naptárt adunk, aminőhöz hasonló magyar nyelv-

ven, még sohasem jelent meg Amerikában, — de talán még háboru előtti Nagymagyarországban sem.

Néhány rövid heti türelmet kértünk még olvasóinktól és igérjük, a karácsonyi ünnepek beköszöntése előtt kézhez kapják jubileumi naptárunkat és minden olvasónk önmaga megállapíthatja, hogy nem estünk tulzásba, amikor ezzel az előzetes jelentéssel olvasóink tizezrei elé léptünk.

Fontos,

hogy szabad idejét mivel tölti el az ember. Megszokott dolog, hogy az emberek, akik csakugyan tisztában vannak azzal, hogy a munkaidejük minden percét okosan és eredményesen töltsék el, nem tudják azt, hogy a szabad idejükkel mit csináljanak. Unatkoznak, zsörtölődnek, veszekednek s általában úgy itélik meg a szabad idejüket, mintha annak a megfelelő értékesítése nem volna fontos és szükséges.

Holott a helyzet az, hogyha a pihenésre szánt óráinkból olyan időt csinálunk, ami a lelkünk és testünk frissességének használ, akkor kétségtelenül elérjük ezzel azt is, hogy több lelkesedéssel és szíveskedéssel végezzük el a munkánkat a gyárban vagy bárhol, ahol alkalmazva vagyunk.

A szabad időt kétségtelenül arra kellene felhasználni hogy a lelkünket gazdagító egészséges élvezetekhez folyamodjunk. Például jó könyveket kell olvasni, ami módját ejtheti, az menjen el olyan szinelőadásra, amely szórakoztat, de emellett oktat is, igyekezzünk hangversenyre ellátogatni, szóval olyan dolgokat csinálni, olyan dolgokból kivenni a részünket, ami teljesen foglalkoztathatja a lényünket s elfeledteteli velünk a napi munka fáradalmait.

Tévednek azok az emberek, akik túl-hajszolt szorgalmából és ferdén értelmezett erkölcsösségből arra következtetnek, hogy az embernek a földi sorsában az egyetlen feladata az lehet, hogy dolgozzék. Igen, dolgozni kell, ki ki annyit végezzen, amennyit bír és amennyivel csakugyan használ a társadalomnak, de szükség van egyébire is. Szükség van a többi között a helyesen értelmezett szórakozásra is. Aki csak dolgozik és a szórakozással egyáltalában nem törődik, az előbb utóbb fanyar és kedvetlen ember lesz s bekövetkezik az az állapot, hogy a munkára már nem képes, viszont, hogy miként kell szórakozni, azt nem tudja.

Szóval az az álláspont a helyes, amely a rendszeres munkát pompásan tudja összeegyeztetni a rendszeres szórakozással. Azoknak az embereknek van helyes és egészséges methodusuk az életüket illetőleg, akik tisztában vannak azzal, hogy a munkaidőt miként töltsék el, de azzal is, hogy a szabad idejükben mit csináljanak.

A KASTÉLY URA

Elbeszélés.
Irtá: Jakab Ödön

A Z OLVÁRI kastély nagy társalgójában már órák óta folyt a tanácskozás a családtagok között. Zajosan vitáztak a képtelen helyzetet, melyet az oláh megszállás teremtett Erdélyben. Forró indulatoktól tikkadozó hangok röpödtek a nehéz boltívek alatt, férfiak és nők össze-vissza beszéltek egyszerre s minden szóból kislirt a kétségbeesés. Egyedül a család feje, az öreg Oltvány Tamás, ült némán, lecsüggesztett fővel a karosszékekben. Olyan szomorú volt, mint ha temetne valakit s a koporsó mellett buslakodnék a gyászszertartás alatt. Látszott rajta, hogy nem is igen figyel, nem is igen érti, amiket beszélnek, annyira bele van merülve a gondolataiba. Csak olykor-olykor vetette fel szemét a család egyik-másik hangosabb tagjára, de a másik perében tekintete már ismét visszasiült a padló szőnyegére.

Pedig neki kellett volna leginkább figyelni, mivel elsősorban éppen az ő személye volt most érdekelve. Az oláhok ugyanis ráüzentek, hogy jelenjék meg a községházánál s Nagy-Románia megbizottja előtt tegye le a hűségkút nyomban; ellenkező esetben huszonnégy óra alatt távoznia kell egész családjával a román terülről.

Ez a nehéz kérdés volt a tanácskozás tárgya.

Mikor immár szegről-végre megvitattak mindent: hirtelen elhallgattak s tanácsalannul bámulnak egymásra, hogy most már mitévők legyenek? Végre is az édesanyjuk odaintett szemével az idősebb fiának, hogy menjen az apjukhoz s próbálja meg ismét: hát ha szép szóval valahogy mégis puhitni lehetne.

A dalás fiú, aki sok sebbel és sok kitüntetéssel csak nemrég került haza az orosz fogságból, engedelmesebben az őz matrónának. Odalépett a makacs, öreg urhoz, a lecsüggesztett fejet gyöngéden végigsimította és szelíden így szólt:

— Nos, tata... mit gondolt?

Az öreg felrezzent, mintha álomból ébredne:

— Mi tekintetben?

— Az esküt illetően.

— Már megmondtam!

— Sehogysem hajlandó!

— Nem!

A fiú csüggedten aggodalmaskodott:

— Pedig aligha jó lesz így!

— Az mindegy! ... Én a hazámat el nem árulom!

Ekkor a másik fiú sem állhatta tovább. Odament s közbeszólt:

— De hisz', tata, eggyel valahára jöjjünk már tisztába! Azzal ugyanis, hogy ez az eskü nem hazaárulás, amit ilyen brutálisan kényszerítenek ki! Kinek jut eszébe valaha ezt hazaárulásnak tartani!

A bátyja kapott ezen az okoskodáson és sietett az öccsének segíteni:

— Persze! Ez csak egy durva kényszerből folyó eszelekedet, melyet az önfentartás ösztöne parancsol! Jóformán semmi egyéb, mint pusztá formáltság a veszedelm elhárítására.

Az apjuk haragos közlegyintéssel tiltakozott:

— Közönöm én az az ilyen formalitást! Én csak olyan dologra esküszöm, amit aztán holtig meg is tartok!

— De hisz' éppen ebben téved tata! Mert hát az efféle eskü senkit sem kötelez!

— Embere válogatja!

— S ha kötelezne is: jelen esetben csak addig kötelez, amíg ezt a szennyes bandát kikergetjük innen.

— Remélem is, hogy kikergetitek!

— Efelől nyugodt lehet, tata! Valamint afelel is, hogy az esküt bátran leheteti s hogy jogában lesz bármikor megszegni, mielőtt alkalom adódik.

Oltvány Tamás szigorú, feddő pillantást vetett a fiára:

— Fiam, ezt a nyilatkozatot még egyszer hallani nem akarom! Ez a nyilatkozat nem keresztény beszéd! De gavallér beszéd sem! Mert jegyezd meg, hogy az eskü egyszermind becsületiszó is, aminek megtartását még egy kaszinó is megköveteli! Hát még ha a becsületszavunkat magának az Istennek a számolýához tettük!

A tisztos, galambosz matróna fájdalmas, de egyszermind büszke reménytelenséggel hordozta végig szemét a gyermekeken:

— Tudtam én! ... Ilyen az apátok ... Mindig is ilyen volt!

Hanem az idősebb fiú tovább erősködött. Csendes, esillapító hangon magyarázott az apjának:

— Hiszen tatanak az álláspontja teljesen korrekt és indokolt. És ugyanez a mi álláspontunk is. De, tudja Isten, nekem mégis úgy fáj most itthagyni a falut! Előre marados a lelkiismeretem, ha elgondolom, hogy ez a falu velünk mégis csak magyar volt idáig, noha több az oláh benne, mint a magyar. De most nélkülünk az oláh fog felülkerekedni! A mi széki népünk elveszti itt a vezető szerepet, ha magára hagyjuk! Az idegen hatalommal szemben nem lesz se támasza, se tanácsadója! Elcsügged apránként és elveszti a hitét, mikor látni fogja, hogy már mi is odébb álltunk! Olyan lesz, mint a nyáj, mely pásztor nélkül maradt! Kész prédálul esik az éhes farkasoknak! S ezzel is gyengébbek leszünk, mikor eljő a leszámolás napja!

Az öreg ur erre észrevehetőleg zavarba jött. Idegesen mozdult meg a széken s néhány pernyi gondolkodás után mintegy magát mentegelve mondá:

— Erről, fiam, én is gondolkoztam.

Tovább tűnődött egy kicsit, a végén pedig ezeket dörmögte:

— Igazatok lehet ... De azért én mégse tudom az oláhnak letenni az esküt. Nemesak a jelennek, de a multnak is tartozom ennivel.

A szavaira a kisebbik fiú keservesen felsóhajtott:

— Hát akkor vándorbotot veszünk s nekiindulunk a vlágnak mindnyájan! Itt egyelőre egyebet nincs mit tenni!

No, még csak az kellett a család megnyugtatóására! Mert erre olyan sírás-rívás támadt, mint mikor a gyászszertartás után a koporsót szegezik. A lányok körülfogták az édes anyjukat, ráborultak és keseregtek szívet tépő, jajgató panasszal. A fiúk ugyan ki egy jajsztót sem ejtettek, de oly szomorúan álltak az édes apjuk mellett, mint két szomorú fejfa.

Addig-addig turbékolta a lányok bubánata az édes anyjuk körül, míg végre abból is hangosan zajdult ki a keserűség. Magához ölelte mind a három lányát s görészes zokogással sirta nekik:

— Menjünk, édes gyermekeim, menjünk innen, ha már másképpen nem lehet! Ámbár tudom, hogy nekem ez az út az utolsó utam lesz! Megöl a bánat és a honvágy, ha elszakadok innen! Itt voltam boldog az édes apátokkal; itt gyönyörködtem a ti ser-

dülő, vidám gyermekeségekben; itt alusznak a kertünkben szégyen, elhalt, kis testvéreitek; nincs egy fa, egy virág, talán egy füszál se, melyhez valami emlék ne fűződne; ide van a szívem, a lelkem ezer szállal kötve! Hanem azért csak menjünk, gyermekeim, ha így végezte el! Majd egyszer így is csak meg fogunk nyugodni mindnyájan valahol, ha nem is a mi kedves jegenyénk árnykába hajtjuk le fejünket! Nem fogunk szépeket álmodni, de minek is szép álom a földönfutónak!

Ekkor még hangosabban bugott fel a sírás s a fiúk is röstelkedve fordultak az ablak felé, hogy a többiek ne lássák; mennyire erőt vett rajtuk is az elérékenyülés. Csak a makacs, öreg ur ült még mindig a székekben komoran, mozdulatlanul.

De azt a kínos helyzetet ő sem bírta sokáig kitartani. Körülötte a sok forró sóhajlás olvasztani kezdte az ő szívében is a fagyot, mint a tavaszi szél a meztelen hóburkolatát. Összehuzott, bozotos szemöldöke alól egyre sürribben pislogott fel az övére s hófehér szakállán párszor végighuzta a tenyerét, mint ha könnyet törülgetne onnan. Utoljára aztán felkelt lassan a helyéről, odament a feleségéhez, megcsókolta a homlokát és vontatott, reszkető hangon vigasztalta:

— Na, na, ne sirjon, édesem! A maga könnye nekem is fáj! Tudja, hogy én magának nem szoktam fájdalmat okozni. Most sem akarok. Nem gondoltam, hogy ennyire a szívére veszi.

Ismét megcsókolta a zokogó aszszonyt.

— Na, most törölje le szépen a könnyeit és ne busuljon! Majd úgy intézzük valahogy a dolgot, hogy ne kelljen innen elmenniük. Én mindent megteszek, ami tőlem telik, csak magok ne sirjanak.

Azzal intett a két fiának:

— Jertek!

És kitérőleg velők a társalgó ajtaján, fáradt fásultsággal törölve menetközben:

— Hadd legyen meg az Isten akarata!

Mire leérkeztek a községházához, ott már egyült volt a falu összes oláh előkelősége. Ott szorongtak: a pópa, a kántor, a tanító, a jegyző, a bíró, a harangozó, a hitesek és egy pár jobb módú paraszt. Aztán egy sereg szégyen-, böcsörös nép, akiket azért csodítottak oda, hogy saját szemikkel bámulják Nagy-Románia rengeteg hatalmát, mely előtt a kastély urának is meg kell hajolnia. Egytől-egyig csupa oláh völt, egyetlen magyar sem. A magyaroknak ugyanis nem igen volt kedvük az eskütételt látni, hallani meg éppen nem kívánták. Még a kapuba sem álltak ki esodára, legfőlebb a kerítések mögül lesték imitt-amott, hogy a kastély ura csakugyan lemegye-e az oláh biztos elé! És akik a lemenetelt látták, azok közül is némelyik elkeseredve földhöz vágta a kalapját s káromkodva bement a házába, másik pedig némán hátrabalagott a kertbe, hogy ott busulja ki magát.

Mikor Oltvány Tamás, a két fiától kísérve, a községházába belépett, az egész gyülekezetnek a torkán akadt a szó. Egyszerre elfelejtették, hogy most ők az urak. Mély tisztelettel hajlongva nyitottak utat a kastély urának s akik közelebb állottak: kezet akartak öketlen csókolni. Kitért belőlük ösztönszerűen a szolgatérmet. Az öreg ur kedvetlenül mérte végig őket s kicsinylő megvetéssel hártotta el magától a tolakodó-

kat s felháborodva sugta oda a fiainak:

— És hogy ennek a csürhe népnek tegyek én itt hűségkút! ... Hisz' ez kész örület!

— Legyen erős, tata! Gondoljon mamára! — iparkodott csillapítani a nagyobbik fiú.

Az oláh megbizott is tiszteletteljesen emelkedett fel a hivatalos asztal mögötti székeről s kedveskedő hangon üdvözölte az érkezőt:

— Méltóságos uram! Engedje meg, hogy úgy Nagy-Románia, mint csekélységem részéről köszönetet mondjak megjelenéséért, valamint azért, hogy böles példaadásával a népnek meg méltóztatott mutatni a helyes és törvényes utat, melyet követni kell. Nagy-Románia felséges királya és magas kormánya bizonyára nem fog késlekedni az elismeréssel Méltóságod érdemei iránt.

Az öreg urra nem valami nagy hatással voltak a hízegő szavak: zavart tekintete folyást az idegen királyképen révedezett, mely vásári színekben nyomva ríkitott a falon. Halántékain sürin gyöngyöző verejték ütött ki s türelmetlenül szakította félbe a biztos beszédét:

— Kérem, essünk túl röviden, mert nem érzem jól magam!

A biztos meghajította magát, felvette az asztalról az eskümin-tát és ünnepélyesen szólt:

— Méltóztassék utánam mondanai:

— "Én" ...

— "Én" ...

— "Oltvány Tamás" ...

— "Oltvány Tamás" ...

— "Esküszöm" ...

— "Esküszöm" ...

— "Hogy Nagy-Romániához és felséges királyához" ...

— "Hogy" ...

Az öreg ur e szónál megtántorodott és feljajdulva a homlokához kapott:

— Nem! ...

Nyakán vastagra duzzadtak az erek s olyan lett az arca, mintha vérrel öntötték volna le. Kétségtelenül el is esik, ha át nem ölelik a fiai hirtelen:

— Tata!

— Édes tata!

Az édes apjuktól, mialatt egy székre leültették, kínosan hörgöve szakadozott a szó:

— Nem lehet! ... Nem lehet! ... Merő képtelenség! ... Inkább a halál!

Iszonyu zavar kerekedett a gyülekezetben. Egyik viz után kibált, a másik segíteni szeretett volna, a harmadik röstelkedve sompolygott az ajtó felé, mint aki valami hibát követett el. Egyedül a királyi biztos állt elhelyezkedve és kövé dermedten az asztal mellett.

Az öreg urnak pár korty vizet adtak, mire felocsúdott kissé. Felnyitotta szemét s elhaló hangon dadogta a fiainak:

— Vigyetek innen!

S hozzátette ezt is:

— Tüstént elutazunk!

ges pén vagy O amenny egy ide tágabb gen su testnek mi a v annyira használ a meg Hogy mondja nap su hatását ját, a gen su segítse figyelte az or domány arra jöttek, a szárdog sokkal gyobb posabb sa van sugar mint helyen lönösen dóbaj Sokat közül dőbeteg szervez északra ket emy gek et Moritz voltak

St. Moritz, a gazdagok téli üdülőhelye

St. Moritzban, Svájcban, felső Engadinban szórakozhatnak, mulathatnak, élvezhetnek a legnagyobb könnyedséggel télen a gazdagok. — A világ egyik legszebb tája St. Moritz: a hónap és napfénynek a hazája.

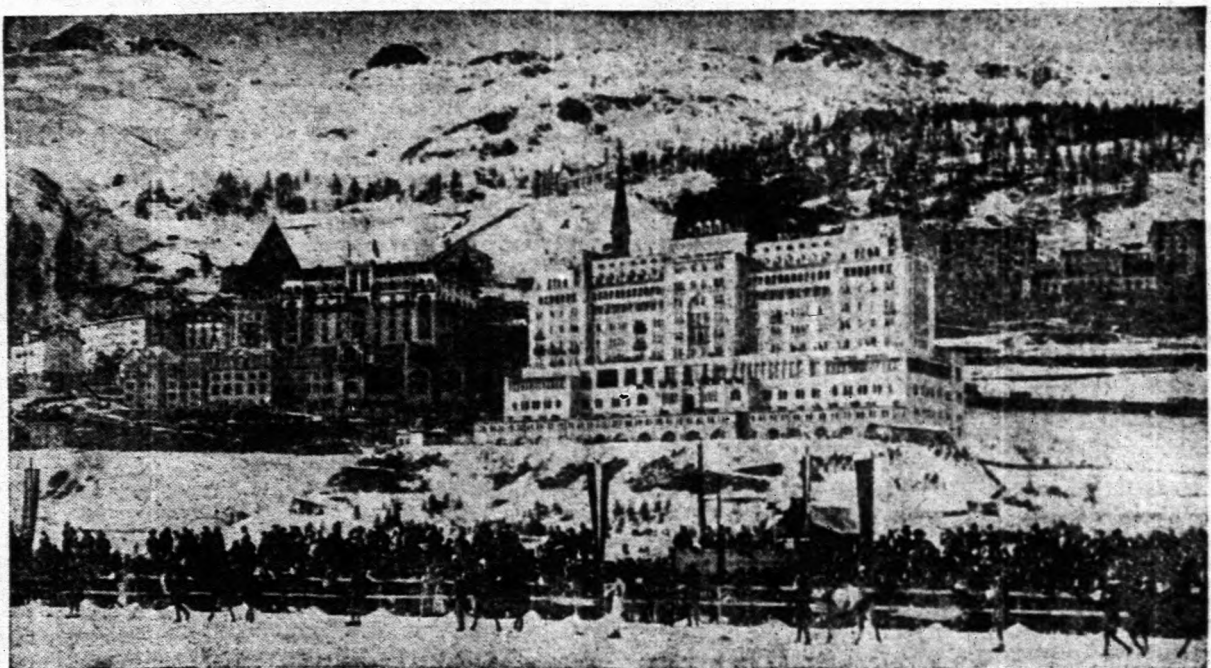
MAJDNEM hétezer láb magasban vagyunk a tenger színe felett. Körülöttünk óriási, égbe meredő hegyóriások, körülöttünk mindenféle ragyogó, finom, porszerű hó, az égbolt tiszta, kék és gazdag, pazar örömmel önti sugarait lefele az isteni Nap Svájcban vagyunk, a felső Engadinban, a világ egyik legbűbásosabb helyén. St. Moritzban vagyunk, a gazdagok és betegek Eldorádójában — ahová szegény ember nem igen teheti be a lábát, bármennyire fájjon is a tüdeje. St. Moritz világhírű hely. Mindenki ismeri, akiben ambíció lobog, hogy a fölösle-

ges pénzt szívesen költse el. Amilyen fashionable nyáron Trouvillebe, vagy Cannesbe menni, amilyen divatos ősszel Mentoneba átrátnulni, amennyira illik a gazdagoknak a telet Párisban és Londonban tölteni, egy ideig, annyira hozzátartozik az előkelő élethez St. Moritz, a tél tájgái részében, ha elhagyták az angol, vagy a francia fővárost.

St. Moritz eredetileg betegek gyógyítóhelye volt. Móta a Röntgen sugarakat ismeri az orvostudomány, rájöttek, hogy az emberi

testnek semmi a világon annyira nem használ, mint a napfény. Hogy ugy mondjuk, a nap sugarak hatását, utját, a Röntgen sugarak segítségével figyelte meg az orvostudomány. És arra is rájöttek, hogy a száraz, hideg helyen sokkal nagyobb és alaposabb hatása van a nap sugárnak, mint meleg helyen, — különösen tüdőbajoknál. Sokat azok közül a tüdőbetegek közül, akiket eredetileg Egyiptomba küldtek a roncsolt szervezetükkel, most az orvosok átküldték az ellenkező klímára, fel, északra, St. Moritzba. Az utazás, a lakás és minden tetemes összeget emésztett fel, természetes volt tehát, hogy csak jómódu tüdőbetegek engedhették meg maguknak, hogy akár Egyiptomba, akár St. Moritzba elmenjenek. És a kísérőik szintén ilyen jómódu emberek voltak, emberek, akiknek talán más dolguk se volt, csak kisérni a főkont, vagy a barátot. Ugyanakkor azok a tüdőbetegek, akik nem rendelkeztek földi javakkal, maradhattak otthon, a nyomorúságos lakásukon, vagy a gondos ápolású kórházban és várhatták, hogy mikor hajtják örök álomra a szemüket, mert a sors úgy akarta, hogy nekik ne legyen elég pénzük ahhoz, hogy a száraz hideget és a bőséges napsugarat élvezhessék. Mialatt St. Moritzban pompásan érezték magukat az előkelők és jómódúak, mialatt a tobboganon, a bobsleighen, a skyn, fel alá futkosnak a jégen, azalatt mindenfelé a világon, mennyi megszámlálhatatlan helyen véresen köhögne a nyomorúságos fekvőhelyükön a tüdővészesek és fél örült szemüket még fordítani is alig bírják az isteni nap felé, hiszen az szintén fukar velük szemben, sugarait a piszkos és keskeny ablakon alig-alig küldi be.

De hagyjuk a szomorú képet. A st. moritzi gyerekek hő-embert építenek és házat hőből és koresolyáznak és szinkáznak és mindazt csinálják, amit a nagyok. De robusztusak is, és nagyszerű színben vannak.

St. Moritzban egyike a legnépszerűbb szokásoknak, ami ma már hagyomány sámba lehet venni: a karnevál.

Tél közepén megtartják a jég karnevált. A fő jégpályán szokott ez az ünnepség lefolyni és benne van a latin karneválok minden hőisége, milder tomboló fiatalosága és bohémiaja.

tatott a sors, hogy görnyedt ülésük következtében, vagy átöröklés folytán, nehéz munkában, vagy piszkos, egészségtelen környezetben megkapják a tüdőbajt, ugyse lesznek soha abban a helyzetben, hogy cseréljenek azokkal, akik a beteg tüdejüket elvihetik elegáns és kényelmes kurára.

Ez különben is már régebbi dolog St. Moritz ma már csak kis percentben való arra, hogy a betegeknek üdülőhelyül szolgáljon. St. Moritz az előkelő világ találkozó helye lett. Egy-két ember, gazdag és semmittevő, inkább kijelenti, hogy beteg és megy St. Moritzba.

S hogy azok, akik ezt anyagiilag kibírják, éppen ezt a helyét választották a föld kerekiségének, nagyon érthető. Az Isten örömeiben teremtette ezt a vidéket. Kora októbertől késő márciusig hó fed mindent. Olyan szűzi tiszta, olyan káprázatosan fehér hó, amilyen csak költők elképzelésében lehet meg. A levegő hideg, de nem annyira, hogy lunchot, vagy pikniket ne lehessen a szabadban rendezni. Elég hideg van ahhoz, hogy megmaradjon. És elég hideg van ahhoz, hogy a nagyszerű, nagy kiterjedésű jégpályákat használ-

ni lehessen. Minden nagy hotelnek, meg van a maga külön jégpályája, ezenkívül azonban ott van a sok mesterséges és természetes tó, ami majdnem fenékgig be van tagyva. Régebben a sport ruhákban a fehér és fekete szín dominált. A férfiak fekete selyem trikót hústak a lábukra és fehér szvedert a felső testükre. És ezt a divatot utánozták a nők is. Fekete szoknyát viseltek és fehér szvedert, meg sapkát, kezttyüt. Az utóbbi időben azonban a divat St. Moritzra is ráterítette a kezét. És a black and white forgatagból színes, kavargó karnevált csinált. A nők a leg-ragyognak és ifjú és gondtalan kacagásuk száll a tiszta levegőben... különbözőbb színű, a legfantasztikusabb sport kosztümökhöz öltöznek és

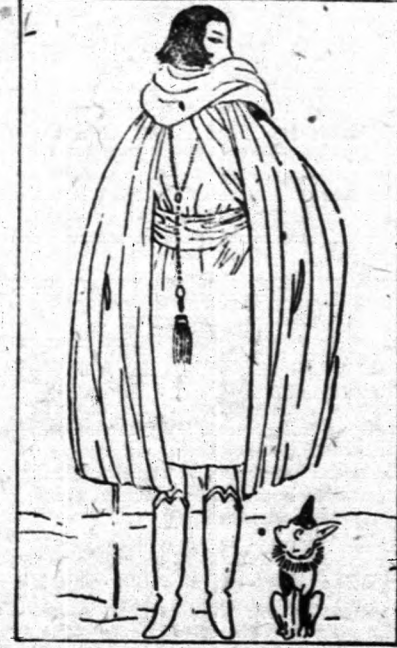
Egy gyönyörű azért van St. Moritzban, ami igazán széppé teszi. A sok gyerek. Ezek kacagnak csak igazán, édesen, gondtalanul, boldogan!

Tele van a levegő, gyermekcagással, tele van a napfény a gyermek szemek sugárzásával. A gyerekeknek is Eldoradoja ez a hely. Persze, a gazdag gyerekeknek. A szegények ugyanakkor csavaroghatnak a nagyvárosok romlott utcáin és hulahékon éledgelnek és fásadt kis tagjaik meggémberednek a hidegtől.

De hagyjuk a szomorú képet. A st. moritzi gyerekek hő-embert építenek és házat hőből és koresolyáznak és szinkáznak és mindazt csinálják, amit a nagyok. De robusztusak is, és nagyszerű színben vannak.

St. Moritzban egyike a legnépszerűbb szokásoknak, ami ma már hagyomány sámba lehet venni: a karnevál.

Tél közepén megtartják a jég karnevált. A fő jégpályán szokott ez az ünnepség lefolyni és benne van a latin karneválok minden hőisége, milder tomboló fiatalosága és bohémiaja.

SCHULZE UR

Irtta:
DÉNES JÓZSEF

SCHULZE urral Berlinben ismerkedtem meg, amikor az ottani pályaudvaron ügyletem a vonatmára, nehogy lekéssem róla. Nagy okom volt, hogy meg ne kockáztassam a lekésést. Hat heti kényelmes, nagyúri élet után róbogtam vissza a hétköznapok szürkeségébe és amikor a berlini pályaudvaron elszittam utolsó szivaromat, már csak egy Budapestig szóló Cook-jegy és husz korona volt a zsebemben. Félnapos kérés is már nagy anyagi zavaroknak lett volna a szülő oka.

Amint ott állok, egyszerre csak érzem, hogy idegen kéz kotorász körülöm kabátzsebemben. Ez a kéz Schulze uré volt.

Ahogy erősen megfogtam a kotorászó kezét, végig néztem emberemen. Ruházatán külvárosi elegancia, arcán bánatos butaság lengedett.

— Szerencsétlen! — rivaltam. — Ön az én zsebemben kotorász?! — Ezáltal kénytelen vagyok beismerni, — felelte a tolvaj s arca cinikus mosolyra torzult.

— Hallja, — folytattam a műfelháborodást. — Önnek a nadrágján van két oldal- és egy hátsó zsebe; a mellényén három zseb táng, a kabátja két külső, zsebbel és egy szivarzsebbel rendelkezik... de mutassa csak... hiszen még belső zsebei is vannak! Borzasztó! Tizenkét zseb, hallja, tizenkettő! Nem mondaná meg ezek után, hogy miért akarta éppen az én zsebembe sülyeszteni ezt a kezét?

— És nyomaték kedvéért erősen gesztikuláltam a tolvaj elkaptott kezével.

— Kérdésben a felelet, — válaszolt ő szemtelen mosolygással; — bizonyára azért, mert önnek egy zsebében több van, mint nálam egy tucatsban.

— Naiv ember, — szólottam szánavokozó megvetéssel s még a karját is eleresztettem.

Azt hittem, úgy fog eliramodni, mint ahogy elröpül a megeresztett papírsárkány. Tévedtem. A gazember meg sem mozdult.

— Ne higgye, hogy elmenekülök, — kezdette most már tolatkodóan bizalmas hangon, — legkevésbé sem! Ön érdekes ember, maga tetszik nekem... Meg kell hallgatnia az élettörténetemet. Elég érdekes, sokat tanulhat belőle... Aztán nem bánom, ha sipol is a rendőrnök...

— Én Schulze vagyok... — Őrülök...

— Ön örül, de mások szomorognak. "Hja, ilyen az élet. De térjünk a tárgyra. Tizenhat éves voltam uram, amikor ezt a pályát megkezdtem. Nagyobb művészetel, mint szerencsével neki szántam velem született tehetségemet. Beutaztam egész Európát s közben kezem elért mindenüvé: tanárok, tábornokok, miniszterek zsebeibe. Tökélyre vittem ezt az elhanyagolt metserséget. Hogy mást ne említek, leloptam az anhalti herceg ingombjait, — pedig állig volt begombolkozva ő fenségél Művészet ez, uram! Többet mondok: ellopnam a saját zseborámát, anélkül, hogy magam észrevenném.

— No, no Schulze, ehhez csak nem elég szórakozott?... — Dehogy nem, csakhogy az óra hiányzik a kíséreltetésre. De a sors rutul bánt velem! Művészetemnek egyedüli jutalma az a huszévi fegyház, amit a szélrőzsa

minden zugában elszenvedtem. Valami különös, megfoghatatlan végzet üldözött összes vállalatomban. A tárcák, amelyeket elemeltem, számláktól és névjegyektől duzzadtak. Az aranyórák, amelyek kezemen megfordultak, nagyobb részben rézből készültek. Elloptam egy grófnő híres ókszerét, talmiak voltak! Következtesen balszerencse az egész vonalon!... De mondja csak uram, hát nem csalás ez? Nem-e közönséges perfidia, hogy önök, tisztességes emberek éveket kockáztatnak velünk, szegény ördögökkel, egy füres ereszény, egy imitált ókszer ellenében!... Higgye el, azóta gyűlölöm a double-t, a kinaezüstöt és önöket, akik tárcát hordanak pusztá fényűzésből.

Itt Schulze tenorja érzélgős tremolóba olvadt. Fájdalmas mélabuval tekintett az arany óraláncomra, amely csakugyan double-ből készült.

— Furesa okoskodás ez, Schulze! Önt tehát a codex szerint én is becsaptam.

— Kétségkívül! Csakhogy a tett elkövetése után nem sipolt nyomban a rendőrnök. Ez a különbség.

— Ön szegény, de legalább becsületes... — Ez már több volt a soknál. Rendőrt akartam kiáltani.

— Kérem uram, — riad fel Schulze, — ne rontsa le az önről táplált jó véleményemet... A befejezésnél tartok, aztán nem bánom, sipolhat.

Nem sipoltam. Egészen hipnotizált a szemtelenségével.

— Hat év előtt — folytatta Schulze, — rám is mosolygott egyszer a szerencse. A Páris-marseillei vonalon "megváltam" egy angol gyarost. Huszezer frank került a tárcámra s egy aranyóra a mellényzsebembe. Végre sikerült. Gyönyörű egy óra volt: valódi kronométer. Szinte kár, hogy láncot is nem viselt az angol... Elhatároztam ekkor, hogy ezentúl becsületes leszek. Az újvilágba költözöm s tisztességes munkával keresem a kenyeremet, épp úgy, mint például ön. Megvált váltva már a jegyem Brestbe s türelmetlenül várakoztam a párisi perironon. Az utasok tolongásában egy angolt vettem észre. Egy másik angolt. Magas, jól megtermett ur,

szájában egy hatalmas bockszivar. Lord lehetett s ami fő, gyönyörű óralánc hengegett a fehér piquet-mellényén... Elfogott a kísértés, Istenem, az a lánc mily jól illenék a kronometeremhez... csak még ez egyszer... aztán csakugyan tisztességes leszek! Így küzdöttem magamban. Egy lépést tettem előre, aztán megálltam. Kétségbeesetten iparkodtam magamat viszatartani. Mindhiába. Szinte önkívületben férköztem az angolhoz. Egy-két másodperc, s az óralánc egy duzzadt tárcá társaságában ott volt a zsebem fenekén. Az angol pedig ezenközben igazán kifogástalanul viselkedett. Szitta a szivarját s rám se nézett. Ugy emlékszem, az induló vonat ablakában hangosan fölkaecagtam, amint az angolt még mindig rendületlenül szivarozni láttam. Ekkor vettem elő az új pénztárcámat. Molt volt és maroquinból készült. Jó jel! Fölnyitottam. Mit gondolt uram, mi volt benne?

— Nos! — kérdeztem kíváncsian. — Egy csomó számoló cédula! Igen uram, egy csomó közönséges főpincéri csekpapiros!

— És az óralánc? — Közönséges rézből készült. Testvérek közt megért két frankot. Mind a kettőt dühösen vágtam a kupé sarkába, átkozva az angolt: ...Nyomorgult, őt esztendőt kockáztattam az üres tárcáért, a talmi láncodért!... Csak a vagy... Lásd, én vagyok a tisztességes ember... Nálam lehet kockáztatni! — Így morfondiroztam s kivettem az én pénztárcámat...

Itt Schulze sirni kezdett, mint egy taeskó. Majd elfult a zokogástól.

— Miért sir? — kérdeztem megfelelő részvétellel.

— Mert csak akartam a tárcámat kivenni. Uram, csak akartam. Nyulok az egyik, a másik, az alsó, a felső, a belső, a külső zsebembe: nincs sehol. Nyulok a kronometeremhez: Nincs! S olyat ordítottok, hogy a vonat is összeressen. Megloptam a nyomorult, azáltal, hogy én őt megloptam. Páratlan megsértése a kollégialitásnak... De mit folytassam önnek? A következő állomáson elfogtak a tisztességes angol miatt. Őt esztendőt ültem...

Elhallgatott s a könyeit törölte. Vigasztalni kezdtem.

— Sajnálom önt, Schulze. Valóban üldözi a sors és az ügyvétség. De adok egy jó tanácsot. Ezáltal nem csapom be. Ne a multba mélyedjen el, hanem a balzsebembe. Várakozik ott önre egy korona.

Ki se mondtam a végzést, s a korona már nyomtalanul eltűnt Schulzeval együtt. Csak ekkor kezdtem eszmélni. Ez az ember mégis megkárosított. Elkéstem a vonatot miatta. A vonatom gépe már ki is fújhatta magát a második állomáson. Nem volt mást tennem, minthogy a következő vonatra fanyalodtam. A legközelebbi vonatindulást akarom tehát megtudni s a tárcámhoz nyulok. Benne őriztem egy miniatúr helyimnetjegyzéket. Nyulok — az alsó, nyulok a felső, a belső, a külső, a hátsó, a mellő zsebembe...

Hangosan felkaecagtam. Schulze ellopta a bankjegytárcámat... Nem volt abban semmi...

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján Kiss Emil bank legfontosabb és mindig a legolcsóbb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legteljesebb mértékben Kiss Emil bankár irodájában részülnék és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legszakszerűbben Kiss Emil bankházának közjegyzői osztályában intézettek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kibocsátásáról gondoskodik.

Írjon az alábbi címre:

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE., NEW YORK

A
Ne
A
ves
val
Ha
jersey
s vég
parád
külön
mond
lunk
1800
legve
ugyat
negy
zetise
Ez
ruit
gyaru
pont
kitűn
valah
Allam
rubát
Vas
cation
rolina
Tavis
ban,
ban,
vaszt
Dixie
ben,
képz
A
Centr
hadse
nye,
ameri
bevan
ujone
lul fo
tudni
teless
kat,
Vol
megt
ember
ják se
az an
csak a
hatály
korm
gress
Mie
mok
ba, k
galma
ország
meny
tudó
szél
hogy
vó fé
léka
újság
levele
Eze
nem
beszé
reit k
az Eg
selés
tényl
a fiul
iskolá
lett.
ameri
meggy
ügym
jelent
azért
sebes
vágy
A
zékbe
hogy
bevan
angol
mielő
pába
nevez
kezd
szűne
mán e
nitott
vasni

A HADSEREG AZ AMERIKAIASÍTÁS SZOLGÁLATÁBAN

Negyvennyolc-féle nemzetiségű katonákból áll az amerikai hadsereg. — Rekruta iskolák a bevándorolt ifjak közül toborzott katonák amerikaiasítására. — Ezer és ezer angolul nem tudó, sőt irni-olvasni nem tudó katona küzdött Amerika hadseregében a francia és egyéb harctereken. — A Recruit Educational Centre intézmények nagyszerű sikert értek el

AMERIKA hadserege amilyenféle nemzetiségű katonákból áll, ahányféle nép hozzájárult az amerikai nemzet nagygyűjtéséhez bevándorlók szolgáltatásával.

Ha elmegyünk például a new jerseyi Camp Dix kiképzőtáborba s végig nézünk ott egy katonai dress parádét, nem veszünk észre semmi különöset. Katonai felvonulás, — mondjuk, — semmi más. De elámulunk, ha megtudjuk, hogy az az 1800 katonából álló osztag a világ legvegyesebb katonacsapata, ugyanis nem kevesebb, mint negyvennyolc különböző nemzetiségű ifjúból áll.

Ez a katonacsapat a Recruit Educational Centre, magyarul Ujone Nevelő Központ tanuló ifjúsága s a legkitünőbb katonaság, amely valaha viselte az Egyesült Államok hadseregének egyenruháját.

Vannak ilyen Recruit Educational Centerek a south carolinai Jacksonban, a texasi Tavisban, az arkansasi Pikeban, a washingtoni Lewisban. Azt a melting potot, olvasztó üstöt, amelyet Camp Dixben láthatunk működésben, láthatjuk ezekben a kiképzőtáborokban is.

A Recruit Educational Centre nem más, mint a hadseregnek az az intézménye, amely az irni-olvasni nem tudó amerikai, vagy angolul nem tudó bevándorolt ifjak közül toborzott újoncokból irni-olvasni tudó, angolul folyékonyan beszélő, a polgári tudnivalókban jártas, értelmes, kötelességtudó, fegyelmezett katonákat, hazafias polgárokat farag.

Volt valamikor törvény, amely megtiltotta, béke idején az olyan emberek toborzását, akik nem tudják se beszélni, se irni vagy olvasni az angol nyelvet. Ezt a törvényt csak a múlt év júniusában helyezte hatályon kívül, a hadügyi kormány kérésére, a Kongresszus.

Mielőtt az Egyesült Államok belépett a világháborúba, kevés embernek volt fogalma arról, hogy ennek az országnak lakosai körében mennyi az irni-olvasni nem tudó és az angolul nem beszélő. Senki sem sejtette, hogy a hadköteles korban levő férfaink huszonöt százaléka nem tud angol nyelvű újságot olvasni vagy angolul levelet írni.

Ezeknek az irni-olvasni nem tudó és idegen nyelvet beszélő hadköteleseknek ezreit küldték Franciaországba az Egyesült Államok hadviselésének első hónapjaiban tényleges szolgálatra és ezek a fiúk hősiességgel harcoltak az iskolázott amerikai fiúk mellett. Csak át kell néznünk az amerikai veszteségi listát s meggyőződünk arról. A hadügyminisztériumba érkezett jelentések szerint, igen sok azért vesztette életét, vagy sebesült meg, mert keveset, vagy egyáltalán nem értett angolul.

A hadügyminisztérium okult ezekből a tényekből s elhatározta, hogy a hadsereg szolgálatába álló bevándorolt újoncokat iskoláztatja, angolul tökéletesen megtanítja, mielőtt tényleges szolgálatra Európába küldi. Ezt a munkát az ugynevezett kiképző batallionokban kezdték meg, amelyekben a fegyver szívetet megelőző hat hónap folyamán ezer meg ezer ilyen embert tanítottak angolul beszélni, irni és olvasni. Megállapítást nyert, hogy

négy vagy hat hónap alatt a bevándorolt ifjakból katonai kiképzés mellett végzett iskolázás útján jó katonákat lehet faragni.

Amidőn 1919-ben véget ért a sorozás és ismét toborzás útján kezdett az ország katonákat szerezni, elrendelte a hadügyminisztérium, hogy fogadjanak el katonának irni-olvasni nem tudó, vagy csak idegen nyelvet beszélő polgárokat is, sőt olyan bevándoroltakat is, akik első polgárpapírral bírnak. Ezzel a hadsereg új toborzó területet nyert, hi-

tartását ez a körülmény biztosítja. Amíg béke van a nemzet, mindig örömmel fogadja a hadsereg a bevándorolt ifjakat, örömmel tanítja meg őket angolul, örömmel farag belőlük amerikai katonát és értelmes, jó amerikai polgárt.

Az első Recruit Educational Centret 1919 május 1-én nyitották meg a new yorki Camp Uptonban. Azonnal utasítást kaptak a toborzó tiszték, hogy bevándorolt ifjakat vegyenek fel katonának, ha tudnak angolul, ha nem. Épp így vegyenek

nek a századba s megkezdik rendes katonai munkájukat.

A tizenkettedik nap reggelén iskolába kezdenek járni. Három órát iskolában vannak, három órán át pedig katonai kiképzésben részesülnek. Persze, a két dolgot felváltva, másfélóránként végzik. Így aztán iskolában is van és a gyakorlótéren is, úgy délelőtt, mint délután az újone.

Az angol elemi tanfolyam négy hónapig tart. Az átlagos újone négy hónap alatt elsajátítja az angol nyelv elemi szabályait. Az angol tudására akkor kezd büszke lenni az újone, amidőn a második osztályban felszólítják, hogy írjon valakinek a saját fejéből egy kis levelet angolul, szótár és egyéb segítség nélkül.

Ettől kezdve tanulják a polgári tudnivalókat, az amerikai történelmet, számtant, foglalkoznak a napi eseményekkel s a katonai kötelességeket is tárgyalják. Az angolul való tanulás nem szakad meg, amidőn az újone ki kerül az iskolateremből. A szakaszról úgy osztják be őket, hogy a hálóteremben, az ebédlőben, a gyakorlótéren, hogy a görög ifju például jobbról magyart, balról olvaszt talál maga mellett, akikkel természetesen nem tud anyanyelvén beszélni, így aztán kénytelen angolul társalogni úgy, ahogyan tud. Sokat tanulnak angolul a kiképzőtéren, ahol az oktatás kizárólag angolul folyik. Gyakorolják magukat az angol nyelvben akkor is, amikor hetenként egyszer dalórára mennek s együtt éneklnek, meg külön-külön is éneklnek a hazafias amerikai dalokat. A könyvtárban esténként angolul olvasnak, természetesen a tanító kéznél van mindig, hogy segítségükre legyen.

Reggeltől estig állandóan amerikai légkörben élnek, csoda-e, hogy csakhamar elamerikaiasodnak?

Semmi sem bizonyítja jobban azt, hogy a hadsereg a legjobb amerikaiasító szervezet, mint ez a Recruit Educational Centerek.

Ennek a Recruit Educational Centernek mintacsapatai, az úgynevezett "Americans All" squadok bent tarták a legutolsó Liberty Bond kampány idején az országot és mindenütt gyakorlatotk a főtéren. Mindegyik csapat annyiféle nemzetiségű ifjúból állott, ahány tagu volt. Amerika népe megbámulja ezeket a csapatokat s ha valami rokonszenvet keltett valaha a bevándoroltak iránt, ezek a csapatok voltak azok.

Az "Americans All" csapatok igazolták azt az állítást, hogy ennek az országnak a megvédésében valóban egrek vagyunk mi bevándoroltak az itt született amerikaiakkal. Csak katonai egyenruha-kell rák s tudja az egész világ, hogy az a t az Egyesült Államokért lelkesülő sziv dobog.

Az amerikai hadsereg vezetőse okos dolgot cselekedett ezeknek az Ujone Nevelő Intézeteknek megteremtésével. A bevándorolt ifjúság sokkal szívesebben sap fel katonának, amióta tudja, hogy iskolába kerül, megtanul angolul, megismeri a polgári tudnivalókat, mielőtt a katonák hogy úgy mondjuk, durva munkáját kezdené végezni.

A CAMP DIXBEN LEVŐ ÚJONC NEVELŐ INTÉZET EGYIK TANTERME.

szen az irni-olvasni nem tudó és az angolul nem beszélő ifjak tudvalevően a nemzet katonaszolgálatra való ifjúságának huszonöt százalékát alkotják. Tudta a hadügyi kormány, hogy ezekből az ifjakból három év alatt, amennyi időre feleslegnek katonának, könnyű lesz angolul irni, olvasni és beszélni tudó katonákat nevelni hat hónap alatt s mint rendes katonák, kitűnően meg fogják állni a helyüket ezredükkel a megmaradó két és fél év alatt.

fel irni és olvasni nem tudó amerikaiakat is. Hamarosan megtelt a keleti államokból ilyen iskolázásra szoruló újoncokkal Camp Upton. A tábort hamarosan át kellett helyezni a tágasabb Camp Dixbe s a nevelés munkája oly örvedetesen haladt, hogy a kormány sietve honosította meg ezt az intézményt az országnak mind a négy részében.

Érdekesen megy a tanítás ezeken a központokon. Amidőn a rekruták megérkeznek a tábor iskolájába, az osztályozó barakkokba kerülnek tiz-

Baker hadügyminiszter gratulál Bernard Lentz őrnagynak, az Ujone Nevelő Intézetek megalapítójának.

Az a körülmény, hogy angolul tökéletesen megtanulhatnak és három évi szolgálat után polgárlevelet is megkaphatják vizsgázás és minden teketória nélkül, igen sok bevándorolt fiatal embert csábított a hadseregbe.

Kétségtelen, hogy újabb háború esetén Amerika éppen olyan szívesen öltözteti katonai egyenruhába a bevándorolt ifjakat, nem törődve avval hogy tudnak-e angolul beszélni, irni és olvasni.

Az Ujone Nevelő Központok meg-

napra. Itt egyenruhát és felszerelést kapnak, majd megvizsgálja őket az orvos és a fogorvos. Az orvos oktatja őket egészségügyben s a fogorvos bizonyos napokon maga elé rendeli az újoncot, ha fogai javításra szorulnak.

Mindegyik újoncnak kipróbálják az értelmiségét s ennek alapján különböző osztályokba kerülnek. Ez alatt a tíz nap alatt osztják be őket századokba is. A tizenegyedik napon már teljesen felszerelve kerül-

A szimat

Elbeszélés
Írta: Tábori Róbert

REJTÉLYES bűnesetekről beszélgettek és olyan emberekéről, akik lélektan és logika segítségével megvilágítják a legtitokzatosabb kriminalisztikai homályt. Híres detektívek nevét emlegették és jóformán kiemertették az egész Pitavált. Ekkor egy idősebb ur, akinek semmi köze sem volt a rendőrséghez, átvette a szót és elmondotta a következő történetet.

I.

Valahányszor csak emberekről hallok, akikkel együtt született a szimat, mindig eszembe jut Petrik Imre, akiből a legfuresőbb körülmények között és egészen váratlanul — mint mondani szokás — "kipattant az égi szikra."

Együtt jártunk a gimnáziumba: eleinte két osztálytal volt ő előttem s amikor érettségiztem, Petrik még a hatodikban vergődött, mivelhogy csaknem minden osztályt megismételt. Rendeszen három tantárgyból esett székudába s úgy megszoktuk már az ő bukásait, hogy nagyon elesodálkoztunk volna, ha egyszer kikerül a kílönféle pót- és ismétlés vizsgákat.

Máskülönbön esendős, jóra való és szerény fiu volt, inkább az apai nagyravágyásnak áldozata, amely minden áron tudós embert akart belőle faragni. Legszívesebben ment volna el asztalosnak, de nem engedték! A könyveket gyűlölte, sohasem olvasott: ha mi tanultunk, ő faragcséit és ugyanazt tette akkor is, amikor mi játszottunk.

Eppen érettségi után voltam, amikor a mi kis városunkat nagy szenzáció ejtette izgalomba. Irodalomtörténeti tanárunkat, egy még fiatal és nagytehetségű férfit halva találták a karos székében mellette, az éjjeli szekrényen félig kiürített pohár állott, amelybe — amint a vegyi vizsgálat csakhamar kiderítette — ciankáli volt keverve.

A rejtélyes eset kiderítésére megérkezett a fővárosból egy vizsgálóbíró, akiről az a hír járta, hogy pusztán megjelenése is elég-séges a legkuszáltabb bűnügy ki-hozozására. A jeles férfiú élt az alkalommal és valósággal meg-döbbenetette a vidéki Sherlock Holmeseket élelétásával.

— A földolog, uraim, — mon-dotta, — a helyes szimat. Az pe-dig veleszületik az emberrel, tanulás nem pótolhatja... Én min-dig a szimatra bízom magamat és csak akkor, ha már ő elvégezte munkáját, mérlegelem a többi, né-zetem szerint mellékes körülményt.

A jelen esetben is tisztán látok...
— S mit lát? — kérdezte a fő-kapitány, akit bántott a fővárosi urnak fölényes magaviselete.

— Azt látom, hogy ezt az esetet nagyon felfutták, amikor titokza-tosságot kerestek benne! Nem egyéb közönséges öngyilkosságnál, minden férgényes háttér nélkül.

— De mi oka lehetett a boldo-gultnak, hogy eldobja magától az életet? — makacsodott a főka-pitány. — Rendezett viszonyok kö-zött élt, a legjobb egészségnek ör-vendett, mindenki szerette és be-esülte...

— Ahhoz nem kell manapság semmi különös ok, hogy válaki megunja az életet, — jelentette ki a nagy férfiú. — Az a lelki eler-nyedés, amely korunkat jellemzi, már magában véve esirálja az élet-től való undorodásnak. Ismerek eseteket, amikor egy tisztúrás, egy görbe tekintet és hasonló oly ma-gasra fokozta a lelki érzékeny-séget, hogy az illetők hanyatthom-lok rohantak a halálba. A modern ember valósággal predestinálva van arra, hogy mint öngyilkos végezze életét... De nehogy azt

higyjék, hogy a levegőből beszél-tek és a jelen esetet is általá-nosítom: ime itt vannak a bizo-nyítékaim!

A zsebébe nyult és kivett belőle egy darabka papírt, amelyet diadalmasan lobogtatott. Az egész tenyéryni nagyságu volt és azt a benyomást tette, mintha iskolai füzetből tépték volna ki. Körül volt nyírálva ollóval és ami rá volt írva, szép gondosan körül-cirkalmazott betűkből állott.

Felhasználva az általános le-csodálkozást, a nagy férfiú foly-tatta:

— Uraim, amikor én ma délben ideérkeztem, már tisztában voltam azzal, hogy ezeket a sorokat megtalálom. A modern öngyilkos nem távozik az életből, anélkül hogy egy néhány frázissal ne készí-tene, melynek ugynevezett "ha-tásos távozást." Mert a szinpad-i effektus nagyon vonzza ezeket a különben gyengelelkű embereket. Valósággal sovárognák a halál utáni tapsot. Csak ott, ahol ez a bizonyíték hiányzik, válik előttem rejtélyessé az ügy. Kerestem és találtam.

— Mit talált? — kérdezte kis-sé esüggeden a főkapitány, aki-

nek nagyon fájhatott, hogy a szenzáció közönséges öngyilkosság-gá zsugorodik össze.

— Méltóztassék elolvasni! — biztatta mesterként egyszerűsége a híres férfiú.

A főkapitány átvette a papi-rost és hangosan fölolvasta azt, ami rá volt írva.

"Meguntam az életet, amely már nem nyújthat nekem semmi újat... Mindent kiélveztem és szemben állok a nagy semmivel. Minek éljek hát tovább?"

— Ennyi az egész, — magya-rázta a nagy férfiú, — de éppen elég... Az eset olyannyira min-dennapi, hogy kár volt engem ide-fársztani. Az estéli vonattal visz-szautazom a fővárosba és a főka-pitány urra bízom, hogy befe-jezze a vizsgálatot.

II.

Ekkor történt az, ami váro-sunknak hetekre szóló nimbuszt adott az egész országban.

A háttérből megszólalt egy reszkető, a felindulástól meg-meg-csukló hang:

— Kérem szépen... ne tessék így beszélni... A tanár ur nem

volt öngyilkos... hanem megöl-ték...

— Ki beszél ott? — kérdezte a pillanatnyi esend-után a vizsgálóbíró és tekintete villámokat szórt.

Szegény Petrik Imre szeretett volna a föld alá süllyedni, ahogy egyszerre körülvették és kérdé-sekkel ostromolták:

— Honnan tudod?

— Mit tudsz a dologról?

— Hogy mersz te itt megszó-lalni? — Ezt a kérdést a saját édesatyja intézte hozzá.

Csak lassan tért magához any-nyira, hogy még mindig szagga-tott mondatokban előadhassa azt, amit tud.

— A tanár ur tegnap este föl-kért... hogy keltsen fel jókor reggel, mert... sürgős elintéz-nivalója van, mielőtt elmegy ha-zulról. Én hát hat órakor idejöt-tem és bementem a szobájába... Ő tudta, hogy korán kelek, mert — itt félénk tekintetet vetett édesatyjára — csak akkor hasz-nálhatom az esztorgályozó padot, amikor a többiek még alszanak. A tanár urnak volt egy eszter-

(Folytatás a 12-ik oldalon.)

Több TOJÁS RÓL jótállunk

Jótállunk arról, hogy a Hen-Pep használata után tyukjai több tojást fognak adni, mint eddig, attól eltekintve, hogy milyen táplálékot adott nekik

A mi jótállásunk—Olvassa el!

Miután harminc napig tyukjait Hen-Pep-el táplálta és rájött arra, hogy a tyukok nem adnak több tojást, mint eddig, bármilyen más táplálékot, vagy szert is adott nekik, küldje vissza a megmaradt táplálékot és mi visszaküldjük pénzt.

NEM kell találgatnia, amikor tyukjait Hen-pep-el táplálja. Akkor tudni fogja, hogy őszel és a télen át több tojást kap. HEN-PEP megke-tözi a tyukok teljesítő képességét, erősebb izmok ad, megakadályozza a betegségét és a lusta tyuko-kat, munkára készszeríti, még a leghidegebb időben is, amikor a tojásnak magas az ára. Hen-Pep több tojást és nagyobb hasznot biztosít Önnek és ha a

várható haszonra gondol, akkor a kiadás igen ki-csinny.

Miért használják az összes sikerrel működő far-merok a Hen-Pep táplálékot. Azért, mert ez az egyedüli táplálék, amely minden esetben több tojást biztosít és mert a mi jótállásunk esetleges veszte-ségtől megvédi, ha nincs teljesen melegegedve és ha nem hozná meg a kívánt eredményt, minden centjét visszaadjuk.

Ne táplálja tyukjait egész télen át hiába

A mostani drága világban, amikor a táplálék ára magas, csakis akkor érdemes a tyukokat jól táplálni, ha megfelelő ellenértéket kap kiadásaiért. Tyukjai minden cent kiadását megtérítik, ha Hen-Pep táplálékot ad nekik. Tyukokját a mi táplálékunk utján télen át éppen olyan hasznossá teheti, mint nyáron.

Küldje el rendelését most, soha nem fogja megbánni

Néhány melegegedett vevőnk levele—OLVASSA EL

HEN-PEP 1000 dollárt ér meg. Még ezer dollárt sem várnék meg a Hen-Pep táplálékotól. Tyukjaim sok tojást adnak és egészségesek.

GEORGE S. KANTOR, Nagli Carolina Tojás fagyidőben.

Ez az első tél, amikor tyukjaim tojást adnak, holott a hőmérő fagyponot mut-atja. Hen-Pep tette.

LONA OLSON, Minnesota.

HEN-PEP bámulatos. Egy hónapja használtam a Hen-Pep-et és elmondhatom, eddig még ilyen eredményt nem mutattam fel. Bámulatos szer ez.

HENRY HUPER, Ohio.

8 darab helyett 123 tojás. Eddig naponta nyolc darab tojást kap-tam, most 123 darabot. A sikert az önkö Hen-Pep-jének köszönhetem. A jövőben is állandó vevőjük lesznek.

EDNA GLEASON, Ohio.

26 tyuk, 526 tojás. Miután az én szerűt használtam, három-szor annyit tojást kapok, mint eddig. 26 tyuk 526 tojást adott. Téli használatra en-nél jobb nincs.

MARY FISHER, Missouri.

NATIONAL FORMULA CO.
1148 Leland Building
4654 Sheridan Rd., Chicago, Ill.

Pénzt visszaadjuk, a mi jótállásunk

Mi teljes jótállást vállalunk azért, hogy Hen-Pep használata után tyuk-jai több tojást fognak adni, mint eddig, bármilyen táplálékot, vagy szert adott is nekik azelőtt. Kellő próba után, ha nem lenne szerűnkkel melegegedve, a megmaradt táplálé-kot küldje vissza címünkre és mi teljes befizetett összeget vissza-küldjük Önnek.

Küldje el ezt a jótállási szelvényt MOST

National Formula Co.
1148 Leland Building
4654 Sheridan Rd., Chicago, Ill.
Tisztelt urak: Mellékelve kü-l-dök 3... Az Ön Hen-Pep szerűt, amelyért jótállás vállal, használni fogom, és ha tyukjaim nem adnak több tojást, mint bár-mikor azelőtt, a megmaradt szert visszaküldöm és ön pénzemét megtérít.

MINTA CSOMAG ÁRA...\$1.00

30 NAPIG TARTÓ AJÁNLAT
Hogy a nagyközönséggel a Hen-Pep szert megismertessék, har-minc napig háromszor annyit kül-dünk, mint amennyit a minta cso-magban van, csak két dollárért.

KÜLÖN AJÁNLAT
NAGY CSOMAG ÁRA...\$2.00

Név _____
Község _____ Allam _____

Aki az biztosí nes ed

H...
A...
helyettesít...
ni, arra rá...
nak ember...
ségért meg...
utóbb is o...
rikában a...
dők, külön...
hogy ezt va...
zeli, Egy...
kinek ezt...
egyik new...
Nemrégibe...
jelent egy...
volt összev...
szerző, pénz...
gyan lehet...
ki s még...
kiadóhivat...
hirdetést.

Fiatal ep...
katonák...
ságos has...
felvenni...
"America...
irodájába...
Jones, fő...
Jelentkez

Jones, a...
nap reggel...
áldozatait...
gével a ter...
Jöttek is...
jöttek. Ké...
fiúk, jóra...
huszan volt...
— Örülök.

mondta a...
Nagy munk...
venni Nagy...
ban. Mégis...
hogy micsod...
nak ebben a...
mizserkeres...
— S elmon...
rek, a dené...
reknek, hogy...
League aga...
nek a főp...
vassalásról...
tetni azt, ho...
gos haszonra...
nek véget...
egyiket bees...
menjen ház...
asszonyoknak...
centellenben...
be a ligába...
annak a tis...
nak, amit m...
szonyok a p...
dökre gyako...
A volt ka...
— A tag...
csak fair? E...
Ez is tetsz...
Másnap...
öket. Akkor...
amelyet min...
cent lefizet...
sikerrel, mas...
szja a nével...
hozták, meg...
derszámra a...
Erre Jones...
kezdte sor...
kedőket. Ez...
miután a lel...

A-RAVASZ-JONES

Aki az emberek hiszékenységét kihasználta arra, hogy magának könnyű életet biztosítson. — Mi az "American League Against Profiteering?" — A titokzatos Jones eddig ötven amerikai városban talált áldozatokra. — Nem árt az óvatosság.

HA jól emlékszünk, a Barnum cirkusz tulajdonosa mondotta több ízben is, hogy az amerikai közönség elvárja a bluffot. A bluff szó voltaképpen enyhe és szelíd helyettesítője a becsapásnak. Aki be tud csapni, arra ráfogják, hogy okos ember, sőt akadnak emberek, akik ezért a specifikus érzékenységért még tisztelettel is adóznak neki. A legutóbb is olyan bluffkampány indult meg Amerikában a tulságos haszonra dolgozó kereskedők, különösen élelmiszerkereskedők ellen, hogy ezt valóban másutt nem is lehet elképzelni. Egy Edward H. Smith nevű újságíró, a kinek ezt a bluffot sikerült lelepleznie, az egyik new yorki lapban a következőket írta: Nemrégiben egy pennsylvaniai városban megjelent egy ravasz ember. Csak pár dollárja volt összevíssza, de tele volt ötletekkel, pénzszerező, pénzt csinálni akaró szkimekkel. Hogyan lehetne pénzt csinálni? Meg van, sütötte ki s még aznap bement az egyik helyi lap kiadóhivatalába, ahol leadta a következő apró hirdetést:

Fiatal emberekre van szükségünk, akik katonák voltak s akik hajlandók a tulságos haszonra dolgozó kereskedők ellen felvenni a harcot. Jelentkezni lehet az "American League against Profiteering" irodájában. Jó kereset biztosítva. Thomas Jones, főparancsnok, 111 Blank Building. Jelentkezni lehet kedd délelőtt kilenc és tizenegy között.

Jones, a ravasz, az ügyes és leleményes, másnap reggel kilenckor kezdte várni azokat az nem is lehet esodájközni, áldozatait, akiknek a segítségével a tervet keresztülviheti. Jöttek is. Mind uniformisban jöttek. Kedves, derék, naiv fiúk, jórávaló, lelkes emberek, huszan volt katonák.

— Örülök, hogy eljöttetek, — mondta a titokzatos Jones. Nagy munkában fogtok részt venni. Nagyon fontos munkában. Mégis csak dísznőség, hogy micsoda haszonra dolgoznak ebben a városban az élelmiszerkereskedők.

— S elmondta a fiatal emberek, a derék, jóra való embereknek, hogy ő az American League against Profiteeringnek a főparancsnoka. Kavassolásról van szó. Az itteni háziasszonyokkal meg kell értetni azt, hogy ennek a tulságos haszonra való kereskedésnek véget kell venni. Mindegyiket beoszt egy körzetbe, menjen házról-házra, ajánlja az asszonyoknak, hogy huszonöt centellenében lépjenek bele ebbe a ligába s ez módja lesz annak a tisztességes presszióknak, amit majd az itteni asszonyok a profitizáló kereskedőkre gyakorolhatnak.

A volt katonáknak tetszett a terv. — A tagsági díjat tartsa meg mindenki. Ez csak fair? Ennyit csak érdemeltek.

Ez is tetszett nekik. Másnap délelőttre megint magához rendelte őket. Akkor odaadta nekik a tagsági kártyát, amelyet minden háziasszonynak, a huszonöt cent lefizetése után át kell adniok. Elmentek, sikerrel, másnap garmadaszámban hozták vissza a névvel ellátott tagsági kártyákat. Vissza hozták, megbízatásukhoz híven, természetesen ezerszámba a háziasszonyok pontos címét is.

Erre Jones, a titokzatos Jones fogta magát s kezdte sorjában felkeresni az élelmiszerkereskedőket. Ez és ez vagyok, mutatkozott be, s miután a lelkiismeretük nem volt valami tiszta,

hát tragikus komolysággal hallgatták meg az American League against Profiteering elnökének a szavait.

— No, nem kell aggódní — nyugtatta meg őket a derék Jones. Be kell lépned ebbe a ligába, majd kiteszed a kártyát az üzletled kirakátaba, hogy ennek a ligának a tagja vagy s akkor a háziasszonyok tisztában lesznek azzal, hogy téged nem kell bojkottálni.

— Fine — volt a válasz. — Mi a tagsági díj?
— Öt dollár.
— Tessék.

Este néhány száz dollárral ment haza a derék Jones.

De hát ő több pénzt akar csinálni. Kisütött egy újabb ötletet, amiben nagyon kapóra jött neki az, hogy a háziasszonyok leveleket írtak neki, mint a liga parancsnokának s kikelték több kereskedő ellen, a nevüket is megnevezvén:

Két markos katonával, a legbutábbal, de leglelkesebbel, bement az egyik boltba, ezt mondván:

— Mrs. Schmalz panaszkodik s azt mondja, hogy Ön egy font zsírt emnyit kér, holott a tulajdonképeni ára csak emnyi. Ha nem változtat az árain, baj lesz.

A kereskedő megijedt, mert tényleg többet csarzsolt, mint amennyit kellett volna.

Erre Jones elment a két katonával, de nem sokára magában jött vissza.

— Az ügy nagyon egyszerű, — mondta. Tudom, hogy a közönség nem méltányos, de hát annyira visszaéltek vele, hogy ezen most már

amikor arra gondolt, hogy a dolog kezd annyira zajos lenni, hogy a sajtó is tudomást vesz róla, sőt talán a kerületi ügyész is, akkor a vele dolgozó katonáknak, akik csak tudják, hogy mi a disciplina, bejelentette, hogy neki most hivatalos ügyben más városba kell mennie, de ő csak folytassák a munkájukat. Jórávaló, becsületes, derék munkát végeznek.

S másnap eltűnt a városból, hogy a következő nap egy újabb amerikai városban adjon életjelt magáról. Nemrégiben ugyanezt a szkimet hajtotta végre egy ohioi városban, a hol azonban majdnem megesípték, hát inkább eltűnt. Ezen mód százezreket gyűjtött össze ötven amerikai városban.

Vagy három héttel azelőtt Duluth városában kezdte a propagandáját csinálni a már eddig bevált ötletek szerint. A dolog jól ment. Az asszonyok szerették. A katonák szerették. De a kereskedők is szerették, mert hiszen a maga módján négy szemközt rajtuk is akart segíteni. A szeretet már annyira ment, hogy nagy parádét akartak rendezni a városban, amelynek az élén a derék Jones haladt volna és mellette a polgármester. Nem lehet, gondolta, Jones, nem lehet, mert ez aztán igazán a börtönbe visz. Nem volna kellemes dolog a polgármester kezének a szoritása után a börtönör kezének a szoritását érezni. S eltűnt a városból.

A legnagyobb szerencséje az volt, hogy sok helyt az ő speciális ligáját összetévesztették az American Legionnal, ezzel az ex-katonákból álló derék szervezettel.

Most persze nem lehet tudni, hogy a nagy-szerű bluffoló, a kitűnő Henry Jones hol van. A minap találkozott vele a fent említett Smith nevű újságíró s töle tudta meg a szkimejre vonatkozó adatokat.

— Csak azért írtam meg ezt a cikket — jegyzi meg Edward H. Smith — hogy az amerikai közönséget és a publikumot is óvatosságra intsem. Magam sem tudom, hogy Jones közben hová tűnt, de egyáltalában nem tartom valószínűnek azt, hogy egy nap megint jelentkezik a látóhatáron s könnyű módon, elveihez és természetéhez méltóan, pénzt fog csinálni. Ennek a levél pedig csak az amerikai közönség inná meg.

Hír szerint a "ravasz Jones" ellen megindult a vizsgálat, habár nem bizonyos, tekintetbe véve a leleményességét és ügyességét és körmonfont voltát, hogy csakugyan sikerült őt majd kérekeríteni. Egy nagy tanulságot azonban nyújt ennek az embernek az esete s ez az, hogy a tisztességes terveknek, a becsületes üzleti eszén dékoknak csakugyan az ilyen

svihákok gyakran a kerékkötői. Ennek persze a svihákokon kívül maga a közönség is az oka, amely úgy látszik, szereti magát becsapni hagyni. Régi dolog, hogy nem egy esetben azok boldogulnak, akiknek nagyszerű svadajuk van, jó megjelenésük, megnyerő modoruk, de semmi háttérrel, semmi pozitív és hasznosat nem tudnak egyébként nyújtani a társadalomnak.

Jones eltűnt s egyáltalában nincs kizárva az, hogy egy nap megint feltűnik a látóhatáron, megint egy pénzzé varázsolható ötlete lesz, megint fog áldozatokat találni, megint lesz nagyszámban rajongó és naiv hive, s legfeljebb ebben az esetben nem Jones lesz a neve, hanem Brown vagy McClure vagy valami más.

Magának mint üzletembernek 25 dollár a tagsági díj — mondotta Jones

Hát mit lehetne csinálni, hogy ne essem bajba? — kérdezte a kereskedő.

— Az ügy nagyon egyszerű, — ismételte a derék Jones. Össe-vissza huszonöt dollárba kerül a megoldás. Átadok egy kártyát, amelyen az van, hogy Ön disztagja a ligának. Biztosítom, hogy ezen a squaren más kereskedő ezt a kártyát nem fogja kapni. A közönség ettől meg fog hatódni, s ez csak megér magának huszonöt dollárt.

— Hogyne, hogyne — s a kereskedő örömmel nyult bele a pénztárba s átadta a huszonöt dollárt.

Ugyanezt a becsapást száz üzletben hajtotta végre a leleményes Jones. S amikor már azt érezte, hogy kezd égni a talpa alatt a talaj,

Csintalan Peti Kalandjai

JUJ, DE
ÜGYETLEN!

MIÉRT NEM
HÚZ KOSARAT
A KEZÉRE

AZ INDIÁNOK ÉS A TIGRISEK
JÁTSZANAK MA DÉLUTAN
KÉT GÁMET. - HALANNE
EGY FÉLDOLLÁROM,
SZÍVESEN ELVINNÉ-
LEK A BASE-BALL
PÁLYÁRA

LÉGY NYO-
GODT, HA
NEKEM LEN-
NE ÉN IS
ELVINNÉLEK
TEGEDET!

NINCS A
PERSZLYED-
BEN... Z.

VAN, DE MIKOR
LEGUTOLJÁRA FEL-
TÖRTEM, - NEM
TUDTAM, ÜLNI,
EGY HÉTIG

NEM KÉRHETNÉL A
MAMÁDÓL KÖLCSÖN?
SZOMBATON DOLGOZ-
TATUNK A DRUG-STOR-
BAN ÉS VISSZA -
FIZETHETJÜK!

MEGA
PAPÁMNAK
SEM AD
EGY FELET

DE VAN
EGY ÖTLETEM!
CSAK SEGÍTS!

ÉN
MINDENRE
KÉSZ VAGYOK!

NAGYSZERŰ,
POMPÁS!

MRS. DOOLEY EGY
NAGYON SZOMO-
RU HIRT HOZOK!

NE FÉLJ FIAM,
CSAK MONDD EL!!

BORZASZTÓ!
A WILLIE ÉPP
MOST BEÉSETT
A PATAKBA
ÉS SEHOLSEM
TALÁLJÁK
MEG

MII...!!

JH SZEGÉNY FIAM!
SZEGÉNY FIAM!!!!
MINEK IS ENGED-
TEM MA ELMENNI
MAGYBAN!
JÁTSZANI!

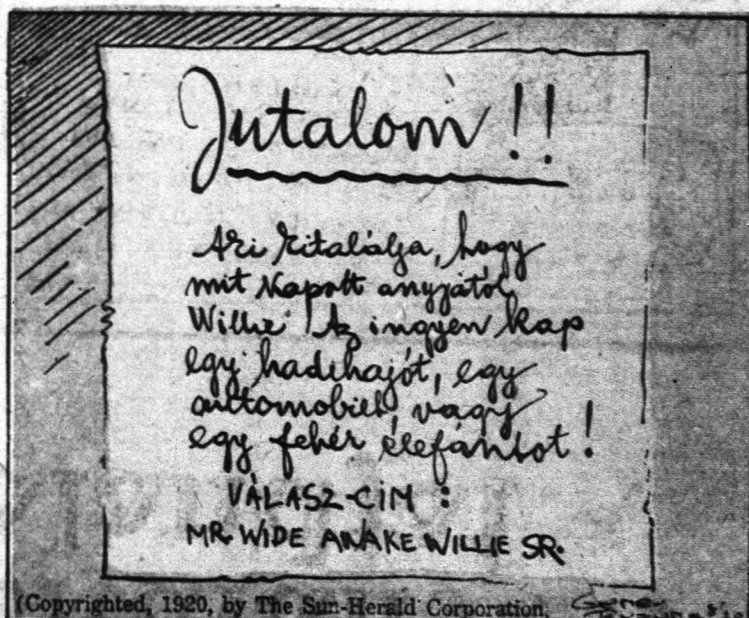
MINDENT, MINDENT
ADNÉK A VILÁGON,
CSAK MEGEGYSZER
LÁTHASSAM,
JAJ! JAJ! JAJ!

HÍHÍ! TRÉFA VOLT
CSAKAZ EGÉSZ, DE
MOST ÖRÖMÖDBEN, ADD
IDE A FÉLDOLLÁRT, HISZ
AZT MONDTAD, MINDENT
ADNÁL, HA MEGEGYSZER
MEGLÁTHATSZ!!

CSAK VÁRT EGY
PERCIG, AMIG KIHO-
ZOM A PÉNZT!

Jutalom!!

Érti kitalálta, hogy
mit kaptál anyjától
Willie! Az ingyen kap
egy hadihajót, egy
autómotort vagy
egy fehér elefántot!

VALASZ-CIM:
MR. WIDE AWAKE WILLIE SR.

A boszorkány

Irta:
Ambrus Zoltán

ÉS HOGY nézett ránk, mialatt kocintottunk!
Ugy, hogy ettől a tekintettől el lehetett volna kárhozni. Ugy, hogy egy-egy pillanatra, mámoromban azt kellett gondolnom: igen, így kell néznie annak, aki halálosan szerelmes belém! ... És elragadtatásomat csak az mérsékelte, hogy mindnyájunkra így nézett.

Hajnali három óráig mulatott velünk. Ekkor elbucsuozott tőlünk és kért bennünket, hogy maradjunk nála holnap is, maradjunk addig, ameddig maradhatunk. Kedvem lett volna azt felelni neki: "En itt maradok a világ végeig!" Szóval, ha az a hatás, amelyet eleinte éreztem, nem volt érzéki megilletődés, hanem valami más, úgy ez a valami más azóta már alaposan összekeveredett egy nagyon ismeretes érzéssel, amelyről éppen nem mondhatni, hogy semmi köze se volna a szerelemhez és semmi köze se volna az érzéki tetszéshez.

II.

Nem tudtam volna eladni, amíg ki nem elégitem a kíváncsiságomat. Átmentem Lippay szobájába és megkérdeztem az atyától:

— Te ember, mondd, mért nevezted ezt a bűbajos teremést röviden boszorkánynak?

— Mert az, — felelt Lippay komolyan.

— Vagy úgy?! Ezzel a szóval csak azt akartad mondani, hogy megbabonázza az embert?! No, hallod ez nem volt valami elsőrangú elmésség!

— Igen, azt akartam mondani, hogy megbabonázza az embert, csak hogy ezt nem úgy értettem, ahogy te képeled.

— A megbabonázást komolyan gondoltad, mi? Nem csak úgy, a szónak tréfás értelmében?

— A szónak a legkomolyabb értelmében gondoltam. Ugy értettem, hogy elszédíti az embert és megrontja.

— Ó, ó! — hihetetlenkedtem.

— De mért érdeklődöl annyira? Téged talán már megbabonáztott?

— kérdezte Lippay vigyorogva.

— És ha úgy volna!?

— Sebaj, cimbor! Rád nézve nem veszedelmes. Téged nem fog elszédíteni és nem fog megrontani.

— Ugyan! És miért nem?

— Mert egyáltalán nem fog veled foglalkozni. Nem tartja érdemesnek.

— Ejnye, be lebecsülsz! Hátha ő jobban megtisztel, mint te és olyan legénynek néz, akivel érdemes foglalkozni! Aztán meg, kérlek, hátha én magam hívom ki magam ellen ezt az alvilági hatalmat!?

— Pajtás, hagyj föl minden reményvel! Ezzel a nővel nem fogsz szerelmeskedni. Ez a nő frigida. Tudod mi az, hogy frigida? Hűvös vér. Nem kell neki a szerelmes férfi. Következésképpen az udvarló se. A frigidák egy gyönyörű példánya.

— Ez a nő?

— Igen, ez.

— No, nem látszik rajta!

— És mégis az. Akármilyen tüzes kis csikónak látszik. Mert mindez csak komédia.

— Honnan tudod?

— Honnan tudom! Hát, azt hi-

szed, hogy te vagy az első, akinek eszébe jutott szerenesét próbálni nála!?

— Azt elhiszem, hogy nem könnyű meghódítani. De ugylátszik, eddig csupa gyöngye legény próbált nála szerenesét. Ha egy huszonöt-huszonhat esztendő szép özvegyről ...

— Mondj huszonöle-harmincat.

— Azt se bánom. Tehát ha egy huszonöle-harminc éves szép özvegyről azt mondják, hogy hűvös-vérű, ez csak azt jelenti, hogy még nem talált a mesterére.

— Lippay elnevette magát.

— No, te nem leszel a mestere, biztosíthatlak! Mondom, még csak nem is udvarolhatsz neki. Csak addig létezel az ő számára, csak addig nyájas hozzád, csak addig élvezheted a bűbájosságát, amíg nem udvarolsz neki. Az első szóra, amelyet már nem a jó pájtás mond, hanem az udvarló, ajtódt mutat neked is, mint a többieknek, akik azt vették a fejükbe, amit te. Nem bolond, hogy eljátsza az asszonyi jó hírnevét, vagyis inkább azt a kellemes helyzetet, hogy a társaságban kifogástalan hölgyként szerepelhet — semmiért. Mert érts meg végre, te szerenesélen, ennek a nőnek nem kell a szerelem! Ebben a nőben nincs se érzés, se érzékliség, ezben a nőben nincs egyéb, csak számítás.

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

— Csupa ellentmondás, amit beszélsz! Azt mondd, hogy még csak udvarolni se lehet neki. De hát akkor kiket szédít el és kiket ront meg?

akinek a bajuszodnál nincsen egyebéd!?

— Eszerint a vagyonos udvarlókra pályáznék. Már bőséss meg, de ez nem valószínű. Mindenekelőtt, úgy látszik, nem szorult rá.

— Nem is tudod, mennyire nem szorult rá! Nézz ki az ablakon. Amerre földet látsz, az mind az övé. De ez mind nem elég neki. Még több földet akar, amennyi földet el tud képzelni, azt mind akarja! Tudod-e, mi a föld-éhség? Parasztként gyakran láthatod ezt a betegséget. Nos, a mi szép boszorkányunkban nincs egyéb, csak ez az éhség. A pénz, vagy mondjuk: a föld, az egyetlen szenvedélye. Különben nem csoda, parasztervből való.

— Hiszi a pici. Valaki telebeszélte a fejedet. Isten tudja, mi-féle bosszuallo gazember. Egy elutasított udvarló, vagy egy elcsapott ispán. De hát arra már egy kicsit későn van, hogy ezen vitakozzunk. Azért ne beszéljünk tovább a szép asszonyról. Én imádnivalónak találom, te boszorkány-nak találod, jól van. Hanem most más valamit kérdezek tőled. Ennek a magyarázatával még adósom vagy. Mondd, mit neveltél a ruháinkon?

— Ne juttasd eszembe ezeket a ruhákat, mert újra elfog a kacagó-görös.

— Hát csak röhögöd ki magadat és aztán beszélj.

— Kérlek, ha csak azt akarod! ... Szívesen! Neked ugyan nincs rá szükséged, hogy fölvilágosítsa-

asszonynak annyi férje volt és olyan különböző természetűek! ... következképpen annyi ruha maradt róluk és olyan sokféle fajta, hogy válogathattunk volna, mint a jó boltban!

— Mit mondasz?

— Hát csak nem gondoltad, hogy a szép asszony férfiruhá-magazint tart a Balatonból kimászó gavallérok számára!?

— Szóval ... azt akarod mondani ... hogy mi most itt ... mindannyian ... halottak ... különböző halottak ruháiban járkálunk?

— Világos!

— Hm.

Ez egy kissé lehűtött.

— Tudod — folytatta Lippay — valamelyest túloztam, amikor azt mondtam, hogy a szép asszonynak már annyi férje volt! ... Mert eddig mindössze három volt neki. No, de lesz még majd több is! És egyebekben nem túloztam, aminek a bizonyosságánál ... Mondd, álmos vagy?

— És ha három éjjel sem aludtam volna! ... most már akkor se volnék álmos!

— No, ha nem vagy az, úgy maradj itt még öt percig ... és én meg foglak győzni róla, hogy senki se beszélté tele a fejedet; nem kellett tele beszélni ... Légy nyugodt, nem akarok vitakozni veled. Reggeli félégységkor nincsen kedvem vitakozni; inkább elismerem, hogy neked van igazad. Hanem, ha akarod, elmondhatom neked ennek a hölgynek az élet-rajzát. Természetesen csak dióhéjba foglalt életrajzát, ezt is oly röviden, amely röviden csak elmondható, hajnali stílusban ... És minden színezés, minden kommentár nélkül. Pusztán a rideg tényeket. A következtetést vond le magad.

— Hallgatlak.

— Ez a szép asszony, barátom, — kezdte Lippay az elbeszélést — egy cinikus öreg orvosnak és egy fiatal parasztnőnek a leánya; notabene, törvényes vagy törvényesített leánya, mert az öreg orvos a fiatal paraszt nőt, aki előbb a gazdasszonya volt, élete utolsó éveiben a feleségévé léptette elő.

A boszorkány az apjától örökölte: az ést és a kellemetességet, és az anyjától: az érzéketlenséget, a földéhséget és a kitartást. (Ez nem kommentár: az alakok ismeretek voltak.) Hanem egyebet aztán nem is örökölt tőlük. Korán jutott arvaságra és tizenhat-tizen-hétéves korában házikisasszony volt egy uriasládnál. Elképzelheted, milyen szép lehetett ebben a korban; s azt is, hogy a hozzád hasonló fiatal gavallérok, akiknek a bajuszokon kívül nem volt egyébük, úgy röpködtek körülötte, mint a legyek a hábastorta körül. Ezek között talákozott egypár istenkisértő, aki feleségül is elvette volna. Hanem a szende árvának nem kellett a szerelem és a szalmakunyhó. Fügét mutatott a gavallérajnak, s egy öreg ügyvédhez ment feleségül, aki miután a jogtudományával vagy három falu lakosságát forgatta ki a vagyonaiból, a legpéldátlanabb, a legelketlenebb s a leghajmeresztőbb uszora segítségével, egy másik öreg paraszt borból gyönyörű vagyont hasított ki magának.

Megjegyzem, egyszer s mindenkorra: a boszorkány lánykorában is, később is, mindig olyan kifolytatás a 14-ik oldalon)

Mist

A ZOLD ... nagy esata ... mind a kette ... és tömör ...

arattak, a két jóba ... mont és Etienne ... minden hevet ... kereste fel a Caff ... roomját. Jól esett ... nak a csillagos tava ... lehellete, amig szép ... tak a kaszinóból ... déglőbe.

Szó sines róla: ... héz munkát végezte ... szájából kiereszako ... zsákányt. Sok ... vér, játék-intuitio ... És ami a legfo: ha ... nak a jó-asog tusa ... a neve — Fortuna.

Nos hát, öngyasa ... gyon sok hajlandó ... két ifjuhoz, akik ... fáradhatatlan kitar ... tak neki. Ma meg ... a szerenese istens ... bank — adózt.

Most hát duzzado ... grill-roomot kerest ... Monte Carlo éjjeli ... Ahol Amor oltára ... szebb leányok du ... járiák a two steps ... quette, az uncla ... Sir Rogert, a Ma ... apache-táncot, bu ... vertkorbaesolo mo ... zi fete dansante!

Irigyléremelő ... neki a győzelmes ... és gazdag souper ... szemmel kocintotta ... a harmatozó pezsgő.

Közben hallgató ... nyok zenéjét (csak ... volt hamisítatlan ... és vidáman eszeve ... kedvezo eselyeről.

Az igaz, hogy ke ... létüknek nagyon ... megzavarója. Ke ... villogószemű, moso ... ka telepedett mello ... pillangó, melyek ... rak körül libegtek.

Szívesen fogadta ... szinte belekiváno ... hangulatukba ez a ... mon. Most már az ... pezsgő esendül össze ... sen és a kis társas ... ringott bele a szila.

A grill-room nagy ... den asztala el volt ... És minden asztal ... maga vidám, zajos ... sága.

Azok a leánykák ... nevük egytől-egyig ... könyvébe vannak ... gondoskodtak róla. ... teremben a jókedy ... tessék thyrus-ágaika ... mégis akadt egy se ... csak egyetlenegy ve ...

Egy magára ha ... morfondirozo vendé ...

Az igaz, hogy n ... a többiekől.

Kis alacsony, fe ... volt, mandulaszerpen ... feketé szemekkel.

Nippon-typus.

PROFESSOR METCHNIKOV
Híres világszerte mint a hosszú élet és jóegészség előmozdítója

Egy több északértőből álló bizottság felvilágosította a legmodernebb intézetünk, melynek célja azon betegségek kutatása, melyekben honfitársaink szenvednek.

Sok évi nehéz tanulmány és munka után, — egy megszerzett nagyserül intézetünkkel — patens orvosságok gyártására, — hogy sikerrel lehetünk segítségére szenvedésének legyőzésében.

A csodálatos felfedezések Testvéreink gyógyítására, kik e bajokban szenvednek, bármennyire elhanyagoltak és komolyak is azok, elismerésnek örvendenek világszerte. A legjelenebb Specialisták állították elő ezen gyógyszereket, melyeknek alkotórészei a föld minden részéről gyűjtötték össze.

NE LEGYEN ELKEDVETLENEDEVE!
Mindig van remény gyógyításra és sejtésére, még ha az orvosok fel is adták. Tehát ne késszen.

Vágya ki e hirdetés, tegyen egy keresztet a kívánt orvosára, írja alá nevét és címét és küldje be hozzánk. Levelezését feltétlenül titoktartással fogjuk kezelni s mindenkor készséggel adunk INGYEN tanácsot számára.

A GYÓGYSZEREK NEVE:
1. Bármely korban és állapotban.
2. Izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Kötőszövet és bőrbetegségek.
4. Ifjúkori ballépések.
5. Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghűlés.
6. A belső és a gyomor rendbelsőzása.
7. Gyenge vérad és vizeletű bajok.
8. Eczema, nyit sebek és var.
9. Gyenge szervezet, vérhiány és étvágytalanság.
10. Havi rendeltenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartással történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY
STATION 5. PHILADELPHIA, PA.

— Azokat, akiket kiaknázhattak, mert ismétlem, téged nem fenyeget semmiféle veszedelem ... de nekem sines rá okom, hogy eltitkoljam, mit találtam olyan lattatónak? ... Hát csak azt nevettem, barátom, hogy találkoztál itt számunkra mindenféle öltözet, kinek amilyen kellett! Mert a szép

Mister Butterfly

Elbeszélés
Irtá: Hevesi József

AZÖLD asztal mellett vívott nagy esata után, melyben mind a ketten fényes diadalt és tömérdek sok aranyat arattak, a két jóbarát, Emile Dumont és Etienne d'Arville nem minden hevület és lendület nélkül kereste fel a Café de Paris grill-roomját. Jól esett izzó homlokuknak a csillagos tavaszi estének hűs lehellete, amíg szép lassan átsétáltak a kaszinóból a közeles vendéglőbe.

Szó sincs róla: ma nagyon nehéz munkát végeztek. A Moloch szájából kiereszkolták az aranyzsákmányt. Sok türelem, hidegvér, játék-intuitio kellett hozzá. És ami a legfő: hajlandósága annak a jóságos tündérnek, akinek a neve — Fortuna.

Nos hát, önagysága ma újra nagyon sok hajlandósággal volt a két ifjuhoz, akik már hetek óta fáradhatatlan kitartással udvaroltak neki. Ma meghallgatta őket a szerenese istenasszonya és a bank — adózott.

Most hát duzzadó kincsekkel a grill-roomot keresték fel, ahol Monte-Carlo éjjeli élete lezajlik. Ahol Amor oltára körül a legszebb leányok duhaj szilajsággal járkálnak a two stepset, meg a croquette, az uncle Tomot, meg a Sir Rogert, a Matchiehot és az apache-táncot, buja, izgalmas, vértörbácsoló mozdulatokkal. Igazi fete dansante!

Irigylésre méltó étvágygal estek neki a győzelmes ifjak a pompás és gazdag soupernek és ragyogó szemmel koccintottak egymás felé a harmatozó pezsgővel.

Közben hallgatták a talmi-cigányok zenéjét (csak a cimbalmos volt hamisítatlan magyar cigány!) és vidáman eszevtek mai játékuk kedvező esélyeiről.

Az igaz, hogy kedélyes együtt-létüknek nagyon is hamar akadt megzavarója. Két sugártermetű, villogószemű, mosolygóképű leányka telepedett melléjük. Két színes pillangó, melyek a pezsgős poharak körül libegtek.

Szívesen fogadták őket. Mert szinte belekiváncsolt szőrnyaló hangulatukba ez a két keagyó démon. Most már aztán négy pohár pezsgő esendül össze sűrűn, lelkesen és a kis társaság csakhamar ringott bele a szilaj muzsikába.

II.

A grill-room nagytermének minden asztala el volt már foglalva. És minden asztalnak meg volt a maga vidám, zajos, mulató társasága.

Azok a leánykák itt, akiknek nevük egytől-egyig Kythera aranykönyvébe vannak bejegyezve, gondoskodtak róla, hogy ebben a teremben a jókedv tündéréi lebegtessék thyrus-ágaikat. De azért mégis akadt egy asztal, melynek csak egyetlenegy vendége volt.

Egy magára hagyatott, árván morfondírozó vendég.

Az igaz, hogy nagyon elűtött a többiektől.

Kis alacsony, fekete emberke volt, mandulaszerűen hasított apró fekete szemekkel.

Nippon-typus.

Aminthogy japán is volt. Ama modern, előkelő japánok egyike, akik most sűrűn láthatók nagyuri társaságokban.

Kifogástalan eleganciával mozgott estélytoilettejében és allűrjei a haute-bicherie köreiből járatos világfira vallottak.

A két mulató ifjunak, Dumontnak és d'Arvillenak egyformán szemébe ötlött, hogy a nap fiának nem akad mulattatója és Dumont évődve mondta az egyik leánynak:

— Hát egyiketeknek sem fülük a fogához Keletnek apró fia?

A leány lebiggyesztette az ajkát.

— Azt a fekete ördögöt gondold!

— Miért ördög? Egészen csinos, a point fiokó, ez a kis japán baba!

— Ördög, ha mondom, — ismételte a leány — különben mi Mister Butterflynek nevezzük.

— Butterfly?

— Igen. Pillangó urfi.

— Eszerint hát ismeritek? — kérdezte d'Arville.

A másik leány válaszolt:

— Ismerjük, és bojkott alatt áll.

A két ifju összenevetett. Szinte egyszerre kérdezték:

— Bojkott alatt?

— Hát nem látjátok? Egyetlenegy leány sem megy az ő asztalához. Pedig nagyon éhes a tekintete. Ki van mondva ellene a bojkott.

A másik leány hozzátette:

— De nemcsak itt, hanem a Carltonban is. Ott sem áll szóba vele egyetlen leány sem.

Terrington — szölt. Dumont — ez aztán az esprit de corps. Hát ennyire összetartotok?

— A felesége miatt tesszük.

— Hát ismeritek a feleségét?

— Nem ismerjük, hanem — hogy is mondjam csak? — igen... ez egy különös történet.

D'Arville pezsgőt töltött. Koccintottak a leányokkal. És az egyik — hogy föbegték már a szemét! — elmondta mister Butterfly esetét:

III.

— Akirának hívják ezt a kis nippot. De mióta megtudtuk, hogy milyen csapodár, azóta mister Butterfly a neve. Mert ő a japán Pinkerton hadnagy, azzal a különbséggel, hogy ő a saját fajtáját, hazája törvénye szerint való hites feleségét hagyta cserbe.

Dumont közbevágott:

— És a férj hűtlensége olyan nagy bűn tinlátok? — Nem is tudtam.

Juliette, ez volt az elbeszélő leány neve, komoly, szinte finnépelyes hangon felelt:

— Itt egészen másról van szó. Egy japán pályatársunk ügyét tettük mi magunkévá. A kis Hanayome szomorú sorsát kell megbozsolnunk, nekünk, francia leányoknak. És ebben egyetértünk mindnyájan. Mert hát tudnotok kell, hogy ez a kis japán legényke már férj és két gyermeknek az apja. Mindezt abból a levélből tudom, melyet a kis Hanayome (Hanayome annyit tesz, mint leányvirág!) intézett hozzám.

Most meg d'Arville szakította félbe a leányt:

— Hogyan? Hát te ismered Akira feleségét?

Juliette türelmetlenül csapott az asztalra:

— Ha minduntalan közbeszóltok, akkor sohasem tudom majd elmondani. Várjatok szépen sorjára. Az a levél, melyet Hanayome intézett hozzám. Ime itt van. Ez majd megmagyaráz mindent.

A reticulejéből egy levélkét vett elő és átadta az ifjaknak, akik csodálkozva látták, hogy a levél francia nyelven van írva.

Juliette odaszólt Dumontnak:

— Olvasd el. És ne törődj vele semmit, hogy mister Butterfly állandóan idekandikál. Csak hadd feszengjen. Én mindennap piacra viszem az ő szegényét. Megérdemli a kis gnóm. Mert engem is be akart esapni.

— És aztán —

— Csitt! — tiltakozott most a másik leány. A levél mindent megmond.

Juliette ezután olvasni kezdett: "Én a kis Hanayome vagyok. Felesége Akirának, aki elment messze, tengerentúli országokba és aki után én most, két kis gyermekbimbóval együtt epedve sóhajtozok. És buzgón imádkozom Kvan-on-Somához, a liliumon álló istenasszonyhoz, meg Oho-Nahobi-No-Kamihoz, a csodálatosan nagy megváltó istenséghez, hogy hozzák vissza nekem az én Akirát, az én gyermekeim atyját, szívem tavaszának virágzó fáját.

És ők megjelentek előttem egy napnyugati leányzó képében, aki itt a francia konzul gyermekei mellett van és aki elmondta nekem, hogy ő Akirá látta a messze idegenben, ahol piros gyümölcsök égnek a fák lombjai között. És hogy Akira — ezt is az ő révén tudtam meg — a te szép kék szemidben keresi a földi mennyországot. És ő most téged nevez Jizo-Kaónak, Jizo arcához hasonlatosnak, mint egykoron engemet.

En hűséges leánytestvérem, hozzád fordulok tehát könyörgéssel: ne vedd el tőlem szívem boldogságát, hites férjemet, szegény gyermekeim apját. Ne taszits engem a kétségbeesésbe, drága gyermekeimet a szánalmas árvaságba. Add őt vissza nekem, a szegény, gyámoltalan, vérző-szívíű kis Hanayomének, akit ő bizonyára csak könnyelmű meg gondolatlanságból hagyott el. Én danoltam neki, én táncoltam neki, én neki adtam fiatalságomat és életemnek szépségét. És most belepusztulok a gyerekeimmel együtt, ha őt vissza nem kapom. Mert ő jóságos és kezében van a szívem üdvössége.

Add őt nekem vissza, messze földnek szépséges leánya. És a büvös fák árnyékához járva én imádkozni fogok érted. Hogy senki se vegye majd el tőled sem, te zengő idegen gésa, azt a férfit, akit a szivedbe fogadsz.

Nálunk már virágzanak a cseresznyefák. A kert olyan, mintha fehér és rózsaszínű felhők gomolyognának benne. Egykor vele jártam, az én Akirámmal ebben a virágtengerben és a szívünkben a tavasz madarai énekeltek. Most olyan szomorúnak látok mindent.

Mert nem tudok felelni két kis fiókámnak, akik egyre azt kérdik tőlem, mikor jön-vissza az ő apjuk?

En, a kis elhagyatott Hanayome, arra kérlek messze Nyugatnak szépséges gésája, add vissza nekem a férjemet. Vond meg tőle piros ajakad forró lehelletét, virágkarod reszkető szoritását, amíg meg nem igéri neked, hogy visszatér a cseresznyevirágos kertbe, a hol összebujva vár reá szegény és boldogtalan kis családja.

A Kizuki-templomban, mely a Nap istenasszonyának paranasára épült, fogok érted imádkozni, a hatalmas Oho-kuni-nushi no Kami-nak, hogy szivedben bimbót hajtson a boldogság Lotosz virága.

Ugy-e, hogy hazaküldöd?"

IV.

Juliette összehajította a japán nő levelét, aztán büszke, onézetes hangon mondotta:

— Ezt a levelet minden leány ismeri már Monte-Carloban. És valamennyien fogadalmat tettek, hogy visszakérgetjük mister Butterflyt az ő cseresznyevirágos kis Hanayoméjához. Itt ugyan hiába les, hiába kopog a szeme: ölelést, csókot tőlünk ugyan nem kap, nincs az a kincs! Akármelyikünkhez közeledik, mindenki csak ezt az egy szót mondja neki:

— Hanayome!

— Nézd csak, hogy süti le a szemét, hogy ha feléje tekintek. Ah, itt már nincs maradása a kis bestiának és sohasem legyen chanceom a rouletten, ha pár nap múlva vissza nem kergetjük mister Butterflyt az ő cseresznyevirágos házába!

Jobb és szebb arc

A bőrnek fiatalos üdösége, tiszta, sima szeplőtlenességére lesz Önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

Erdeky Liliom Krém

SZAPPANT ÉS ARCPORT.

Rendelje meg még ma. Küldjön be Money Orderon \$1.45-öt e címre:

ERDEKY KÁLMÁN

GYÓGYSZERÉSZ
1019 LIBERTY AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

A szimat

(Folytatás a 6-ik oldalról.)

gályozó padja, amelyvel néhánapi szórakozott és megengedte, hogy azt használhassam. — Rövidebben beszélj! — parancsolta a vizsgálóbíró, az öreg Petrik pedig véstjéső tekintettel nézte a fiát. Szegény Imre nagyon megfázhatott ettől a tekintettől, mert összeborszongva folytatta:

— Mindjárt láttam, hogy itt baj van... A tanár ur nem felelt, amikor keltegettem és az arca olyan sápadt volt, hogy a legrosszabbtól tartottam... Körülnéztem, nincse egy pohár viz valahol!... Ahogy az éjjeli szekrényen megláttam a poharat, rögtön tisztában voltam azzal, hogy méreg van benne... Hisz a vegytani kísérleteknél is segédkeztem sokszor... De azt is láttam, hogy ez nem ugyanaz a pohár, amelyet ő használni szokott... Ó, ha szomorú volt, mindig nagy pohárból ivott ebből itt.

S rámutatott egy az asztalon álló sörös pohárra, amely most is színültig volt megtöltve ivóvízzel.

— További tovább! — sürgették a fiut.

— Ekkor megláttam a másik pohár alján azt a cédulát, amelyet az imént adott át a vizsgálóbíró ur a főkapitány urnak. Kivettem alóla és elolvastam.

— Hogyan merted ezt megcseleni?! — indignálódott a vizsgálóbíró, — hát nem tudod, hogy hasonló esetben nem szabad semmiféle hozzászólni, míg el nem jön a vizsgálóbíró?

— Azt csakugyan nem tudtam, — hebegett a fiu. — Honnan is tudtam volna? De akaratom ellenére elolvastam az írást...

— Még ezt is! — méltatlankodott a nagy férfi, de senkinek hallgatott rá, sőt egyenesen követték:

— Engedje hát beszélni a fiut!

— Mindjárt feltűnt nekem, — folytatta Petrik Imre, — hogy az a papír mily furcsán van körülnyírva... A tanár urnak volt mindig rendes, finom kiállítási levélpapírja... most is ott van egy egész dobozzal az íróasztalán

— S mi következik ebből? — kérdezte gögösen a vizsgálóbíró. — Az, hogy aki nyírta, rossz szándékkal cselekedte: hogy félrevezesse a kutatást. S mindjárt sejtettem, hogy ki van vágva egy szimműnek kéziratából, amelyen a tanár ur dolgozott. Azt is tudom, hogy dolgozott egy ilyen és be akarta küldeni valami fővárosi pályázatra.

— Merő föltevés! — gunyóldott a vizsgálóbíró.

— Nem az, kérem, — válaszolt Imre és most már annyira bátorságra kapott, hogy egyenesen szembe mert nézni a vizsgálóbíróval. — Mert én nem értem be ennyivel, hanem kerestem az ollót is, és meg is találtam.

— Hát ez mit bizonyít?

— Maga az olló tán semmit, — de hogy a két ága között ott volt még az a vékony szeletke papír, ami a levélnek elejéről hiányzott. Tessék csak megnézni, egészen hozzá illik.

A vizsgálóbíró vöröses arccal vette át a feléje nyújtott papírfoszlányt és odatette a "levél" elejére. Semmi kétség, hogy együtt valók voltak.

— Olvassa el kérem, mi van rá írva! — biztatta őt Petrik Imre.

Csupán ez a két szó, meg két írásjel látszott a papíron, finom, kerek betűkkel:

"Dénes (olvass):..."

A vizsgáló bíró mereven nézett maga elé. Semmi kétség, hogy a fiúnak igaza van. Az "öngyilkos" hátrahagyott levele valami szimműnek kéziratából van kivágva. Egynehány másodpercig rágta a bajusza végét a híres férfi, aztán hirtelen kiderült az arca. Mint a szinészé, aki meghallotta a vég-szót.

Odarohant a fiuhoz, a szivére ölelte és meghatott hangon így szólt:

— Fiam, te rád fényes jövő vár! Büszkesége leszel ennek a városnak, amely szült... Nagy és híres ember leszel belőled, aki földerited a legrejtélyesebb bűneseteket... Mert én mondom neked, akinek az ilyesmiben sok tapasztalása van, hogy mint nagyon kevés embernek, megadatott neked az igazi szimat...

KARACSONYI PÉNZKÜLDÉSENYEK melyek hozzá December 6-ig beérkeznek, még az ünnepek előtt ki lesznek az óhazában fizetve a címzettnek.

MAGYARORSZÁGBÓLI KIHÓZATALI ügyben forduljon hozzám teljes bizalommal.

GARTNER LAJOS megbízható, régi közjegyző és pénzküldési irodája
401 EAST 80th STREET, NEW YORK, N. Y.

S nagyon sokat adott a külső formákra... Engem is — tettem hozzá szegyenkezve — sokszor pirongatott, hogy nem eléggé rendes a dolgozataim külalakja... Aztán az a papír ugy van körülnyírva, mintha leollózták volna valamiből, amire sok egyébe is van írva... Tessék csak ide nézni: mindjárt az elején egy fél sorhiányzik.

pasztalása van, hogy mint nagyon kevés embernek, megadatott neked az igazi szimat...

III.

Röviden mondom már csak el, hogy mit derített ki a további vizsgálat. Egy igazán rejtélyes és szerfölött érdekes bűnesetet. Déchy tanárt csakugyan megmérgezték.

ME A

Irta: Lőrinczy György

A Z erdőben találkoztak, a szerdem templomában. Tavasz volt s május diadalmos verőfénye az erdő bányatag árnyékával ölelkezett. A lombok között ezer szín, ezer illat és ezer dal bujkált zsongó harmóniában. A fiúnak mind a két keze tele volt fehér gyöngyvirággal, a kalapja széles, kővér tölgyfalevéllal s az ajakáról dalok fakadtak, amiknek verse nincsen, csak melódiája. Dalai szárnyán a szeme is, a lelke is szerte csapongott, félenken, szinte reszkette a szerlem gyönyörétől, a mivel körülötte minden tele volt. A leány pedig feléje közeledett. Kacér szalmakalapján vörös pipacsok lángoltak, karcsu, hajlékony testén könnyű habként rózsaszínű ruha omlott alá és gyönyörű arcán a bíbor és a hó pörlekedett. Valami formátlan kérdés néma izgalmaival egymásra néztek s a fiu a leány felé gyöngyvirágot nyújtott.

— Nesze.

A leány elvette s a virágok körül összekulcsolta két kis kezét, mintha a tavasz teremő dícsőségéről, az életvágy örök erejéről, az erdő és a dal szerelmes csodáiról imádkoznék. Nedvesen csillogó, beszédes kék szeme olyan volt, mint a hajnali harmatban uszó nefejejts.

— Nekem adod? — kérdezte. — Neked áldozom, — felelt a ifu. Neked szedtem.

A leány kezét nyújtott neki. — Köszönöm. De hogyan szedted nekem? Holott nem is ismeresz. Azt sem tudod, ki vagyok. Azt sem tudad, hogy eljövök.

A fiu csöndesen a fejét csóválta.

— Tudtam, ki vagy. Tudtam, hogy eljössz. Vártalak.

— Kerestél? Itt?

Nem kerestelek, az hiábavaló lett volna. Téged csak megtalálni lehet. Azért bolyongtam itt, ahol a szerlem, a dal, a virág és az élet terem.

Amíg beszélt, a szemében és halvány arcán a rajongás tüzzőrszája lángolt föl és átragyogott a leány szemébe. S az fölshajtott.

— Milyen szépen beszélsz! Hol tanultad?

— A fülemülék és a gyöngyvirágok tanítottak. Amikor a szelők szárnyára, a felhők napsugaras biborszegélyére sőhajtottam a nevedet, hogy vigyék el hozzád és az álmaid közben sugják a füledbe...

— A nevemet? Hát tudod?

— Nem tudom, de érzem. Olyan név, amiben benne van minden szépség, minden gyönyörűség, minden báj, ragyogás és fény, minden szín, illat és melódiá.

Már nem volt halvány a leány. Lángolt az arca s a gyöngyvirágot lihegve szoritotta dobogó szivéhez. — Mondjad, mondjad! Mondjad azt a nevet! — suttozta. A fiu csüggedten lehajtott a fejét.

— Elüzlöl?

— El. Eredj. Holnap ugyanis eljössz megint.

— Hogy tudod?

— Tudom. Amint tudtam, hogy megtalállak, úgy tudom azt is, hogy holnap is eljössz.

A leány duzzogott. — Nem. Nem jövök el. Félek tőled.

— Azért jössz el éppen. — Mikor?

— Ha megérezed, hogy hívlak.

Erre aztán sóvár vágygally villant össze a szemük s lassan megindultak a fák között kigyózó gyalogösvényen. A fiu óvatos kézzel háritotta el az utóból a bózót, hogy le ne tépje a leányról a ruhát s kezéből, kalapjáról a virágot. Lángoló tekintetével körülsimogatta és ölelte a leány gyöngéd alakját, amely hajladozva suhant tova a bokrok között. A dombtetőre értek. A nap már bucsuzott s a látóhatár aljáról aranybíboros gloriolát sugárzott följük s a fiu a völgybe mutatott.

— Arra mégysz?

— Arra. Egyedül.

— Nem, nem, nem. A szemem, a vágyam, sóhajom, a lelkem kísér. Eredj... és jöjj vissza.

S a leány eljött, Rózsaszínű ruhájában, pipacsvirágos kalapjában, nefejejts szeme beszédes ragyogásával, lihegő szive hangos dobogásával. Dalolva járták be az erdőt, hallgatták a patak csacsogását, a vadgalambok bugását, a teremtes büvös zenéjét.

A fiu megfogta a leány kezét és akkor mindketten úgy érezték, mintha tüzet markoltak volna.

— Milyen szép vagy! — suttozta a fiu.

— Milyen?

— A szemed lángol.

— A tiedtől loptam a tüzet.

— Add ide az ajkad, abban több van.

A leány feléje nyújtotta gyönyörű fejét. S amíg ajka a csók szilaj lázában a fiu ajkához tapadt, mámorosan suttozott:

— Mondjad... mondjad... A nevem... Most sem tudod?

S a fiu ujjongva fölshajtott. Vad gyönyörrel ölelte magához a leányt s míg a csók tüzeben lángol, diadalmasan, reszkette susogta:

— Mea... Mea...

A világ fölött Amor lángoló lehellete suhant el. Az erdő megérezkedett s a gyöngyvirágok illatában, a madarak dalában, a bujdosó napsugárban a teremő szerlem gyönyörű nevet sóhajtott:

— Mea! Mea!...

Pöttyös! Csikos! Virágos!

Fehér, Piros, Barna, Szürke, Fekete, Sárga, a legszebb a legjobb és valódi hazai!

Mi? Mi? Mi?

Valódi hazai delinkendő

5 évig nem volt, de már van. Darabja \$1.25.

Írja meg, hogy milyen szeret és rendelkezéssel küldje be a pénzt is. Kérjen nagy képmű árajánlatot valódi hazai ökszerről, hangszerről, tájték áruokról, gazdasági és konyhaszerekről.

EMIL NYITRAY

224 E. 119 ST., NEW YORK, N. Y.

Ass
A tr

Ö ZVEGY For
asszonyok.
tel, Kővárdá
ren, Drága

legmakacsabb mind
e földkerekségen,
küldök neked innen
zépéből s örömmel
hogy a rabzolgáim
megszaporodott vag
emberi lényvel. K
előtt jöttünk ide D
nan legutoljára t
ma már mindenki
vagyis, hogy stilsze
lam beszél, az urak
és a trónörökösök
legutolsó városi po
nap este volt a har
amikor azt mondom
becsületes emberek
stükben szét akarták
diomot, s annyi vir
lábaimhoz, hogy a
sang derekán, elsz
magát a láttára, há
veset mondok. Val
érdekes dolog is á
kám, amikor az em
tált csipkeruhájába
áll a tomboló vihar
godtan nézi, hogy
veresre tapsolják a
a férfiak oly dübe
zsebkendőjüket, mi
is a fiatal trónörök
az arájával a rezide

Bizonyosan feltűnt
anyám, hogy pár pill
másodizben emlegete
kóst, s emilyen okos
kitaláló, hogy ez
minden célzatosság
van, a trónörökös n
járult a diadalomb
bad csodálód, ha e
gatottabb is vagyok
sen, hiszen a tegnap
nap az életemben, s
ven trónörökösse
bőt ha elbizakodotta
még azt is mondha
egy eleven trónörök
tam magamba. Igaz,
döbél! souverain mi
huzójt négyoszög
lött uralkodik, s tal
annyi tekintélye, min
haza, az alispának,
trónörökös mégis es
a közönséges ember
gráz kisasszonyok,
nem igen álltak vele
várdán, azt hiszem,
tek volna az irigység
látják, hogy XIX.,
XXI. Ernő Vilmos
bizonyosan, hogy há
még mindig nem tud
zodni a római szá
kem, a borzas Forz
kezet csokol... Igaz,
donképp nem Forz
hanem Eliane Reynol
hírű énekesnőnek es
még pedig a sejtelm
nak, hogy az isteni
anyja, a konok, vas
szony, most is őstort
nőcsöt ad el a kocsi
rosvégi boltocskájában
kal büszkébb, semhog
től elfogadjon valam
hiszed anyucikám, a
tegnap este, amikor
oly devóciával a keze
jolt, azokra a parasz
tam, akik két krajcár
félórát is elalkusza
Rájuk gondoltam és
nem kacagtam magam
Bizony isten kacagn
eszembe jut, hogy én
ezer forintot keresek

ASSZONYOK LÁNYOK

A trónörökös

Irta:
Szomaházy István

ÖZVEGY Forgács Antalné asszonynak, igaz szeretettel, Kővárdán, a Csapószere. Drága jó anyuim, te legmakacsabb minden anyák közt a földkerekségen, millió csókot küldök neked innen, a világ közepéből s örömmel tudatom veled, hogy a rabszolgáim száma ismét megszorodott vagy hatvanezer emberi lényvel. Két nappal ez előtt jöttünk ide Drezdából, ahonnan legutoljára telegrafáltam s ma már mindenki csak rólam, — vagyis, hogy stilszerű legyek, Rólam beszél, az uralkodó hercegtől és a trónörökösötől kezdve egész a legutolsó városi poroszloig. Tegnap este volt a hangversenym, s amikor azt mondom, hogy ezek a becsületes emberek, a lelkesedésükben szét akarták szedni a pódiumot, s annyi virágot szórtak a lábaimhoz, hogy a Riviera, farsang derekán, elszégyelte volna magát a láttára, hát valóban keveset mondom. Valami szörnyen érdekes dolog is ám az, anyuikám, amikor az ember, a dekolletált csipkeruhájában, mosolyogva áll a tomboló vihar fölött s nyugodtan nézi, hogy az asszonyok veresre tapsolják a tenyerüket, s a férfiak oly dühvel lengetik a zsebkendőjüket, mintha legalább is a fiatal trónörökös vonulna be az arájával a rezidenciába.

Bizonyosan feltűnik neked, édes anyám, hogy pár pillanat óta már másodizben emlegetem a trónörökösöt, s amilyen okos vagy, azt is kitalálod, hogy ez nem történik minden célatosság nélkül. Igazad van, a trónörökös nagyban hozzájárult a diadalomhoz s nem szabad csodálnod, ha ezért kissé izgatottabb is vagyok, mint rendszeren, hiszen a tegnapi volt az első nap az életemben, amikor egy eleven trónörökösöt kezelt fogtam, sőt ha elbizakodottabb lennék — még azt is mondhatnám, hogy egy eleven trónörökösöt bolondítottam magamba. Igaz, hogy a jövőn dőbeli souverain mindössze százhuszonöt négyzetkilométer földet uralkodik, s talán nincs is annyi tekintélye, mint nálunk, oda háza, az alispánnak, de azért egy trónörökös mégis csak más, mint a közönséges emberfia, s a Pongrácz kisasszonyok, akik valaha nem igen álltak velem szóba Kővárdán, azt hiszem, sárgaságba esnek volna az irigységtől, ha meglátják, hogy XIX., XX. vagy XXI. Ernő Vilmos (nem tudom bizonyosan, hogy hanyadik, mert még mindig nem tudok jól eligazodni a római számokban) nekem, a borzas Forgács Linának kezét csókol... Igaz, hogy tulajdonképp nem Forgács Linának, hanem Eliane Reynoldnak, a világ híri énekesnőnek csókol kezét, még pedig a sejtelve nélkül annak, hogy az isteni Eliane édesanyja, a konok, vasfejű öregasszony, most is ostort meg kocsikéncsöt ad el a kocsisoknak a városvégi boltcskájában, mert sokkal büszkébb, semhogy a lányától elfogadjon valamit... Akár hiszed anyuikám, akár nem, én tegnap este, amikor a fenséges ur oly devóciával a kezem fölé hajolt, azokra a paraszokra gondoltam, akik két krajcár miatt egy félóráig is elakusznak veled... Rájuk gondoltam és majd hogy el nem kacagtam magamat... Bizony isten kacagni való is, ha eszembe jut, hogy én nyolcvanezer forintot keresek meg éven-

kint, szalonkocsiban utazom és a legdrágább hotelek egész első emeletét kibérlem, egyik nagyvárost a másik után hozom lázba, minden kritikust magamba bolondítok, aki egyszer a hangomat meghallja, inassal, komornával, társalkodónéval és impresszárióval körborlom végig egész Európát (nem is beszélve az uramról, aki szintén együtt kószál velem) s azalatt az édesanyám, akinek én vagyok az egyetlen leánya, makacsul a fejébe veszi, hogy egy krajcár nem sok, de annyit se fogad el tőlem, mert ő kényelmesen meg tud élni a kis városvegi szatócsboltjából... Nekem ugyan hiába mondd, hogy csupa kegyeletből maradt otthon Kővárdán, mert negyven éven át együtt gazdálkodtál apával a kis boltban s most már nem tudnál beleszokni abba, hogy a régi kucskodást és apa sirdombját elhagyod... Nem, én ismerlek, én jól tudom, hogy egy rossz, büszke öreg asszony vagy, s nem akarod nekem megszerezni azt az örömet, hogy hercegi kényelemmel vehesselek körül...

De nem folytatom a szemrehányásokat, mert amilyen erélyes és hirtelenharagu vagy, még képes lennél eldobni a leveletem, ezt pedig most ugyancsak nem akarom, mert soha sem volt még olyan alkalom a díszkedésre, mint most... Hát, hogy visszatérjek a trónörökösre, a dolog úgy történt, hogy már az első számom közben a szemembe tünt egy hatalmas tisztecske, aki a földszinti proszélium-pályában ült (a színházban volt a hangverseny) s aki előttem mindenki nagy hódolattal hajlongott...

Öreg, hetvenéves bácsik, a frakkjában egzotikus rendjelekkel, alázatosan köszöntek neki, a karmester, aki a filharmonikusokat dirigálta (a goromba Brett!), meg hajolt a pályára felé, mielőtt a nyitányra jelt adott volna, szóval mindjárt láttam, hogy a kis hadnagy jó házból való fiu lehet... És amikor a pódiumra kijöttem, rögtön tisztában voltam azzal is, hogy a tisztecske nem talált ellen szentesnek; a gukerjét egy pillanatra se vette le rólam, s mikor a számommal végeztem, oly lelkesen tapsolt, hogy az öreg ezredes, aki mellette ült a pályában, szinte megrémülve nézte... A negyedik szám után se ábrándult ki belőlem, sőt: mikor a hangverseny véget ért, az ezredes bekopogtatott az öltözőmbe, s összeütvén a

külön termében. Az ezredes ezt oly arccal közölte velem, mintha arról értesített volna, hogy mátlól fogva hercegnői rangban leszek, de én kissé ijedten néztem rá, — mert nem tudtam hirtelenében, hogy mit válaszoljak! Végre összeszedtem a kis eszemet s mosolyogva pukkerliztem az öreg katonára előttem.

— Végtelenül boldog vagyok, hogy a fenséges urnak tetszettem, de a meghívást csak úgy fogadhatom el, ha a házi zsnárom megengedi...

— Ki az a házi zsnarok?
— Heller ur, a korrepetitorom, aki valóságos Svengálként uralkodik rajtam... Ő tudja, mi árt meg nekem s így az engedelmem nélkül, egy lépés nem sok, de annyit se tehetek...

Tudod-e, anyuskám, hogy Heller mint korrepetitorom szerepel mindenütt, s az impresszárión kívül még egy teremtet lélek se tudja, hogy ez a kicsi, szakállas emberke, aki a zongorán kísérni szokott, a hites uram... A nagy művésznőkre nézve nem praktikus, ha az uruk folyton ott lebzsel körülöttük, legalább az impresszárióm, aki valamikor Pattit meg Hauk Minniét is körülutaztatta, azt mondja, hogy a férj jelenléte nem tartozik az előnyös dolgok közé... Szóval: Heller állandóan a korrepetitor adja, s mivel önzetlenebb és jobbszívű ember nemigen van nála a tökéletlen világban, alázatosan beletörődik a szerepébe... Neki csak az az ambíciója, hogy én minél nagyobb sikereket arassak; a többivel abszolúte nem törődik.

Az ezredes furcsán nézett rám, amikor Hellerra hivatkoztam, de aztán mégis megszólalt:

— És hol-van az a Svengáli?
— Mindjárt elhivatom, ezredes ur...

Leküldtem egy színházi szolgát s az uram pár pillanat múlva megjelent az öltözőben. Az ezredes előtte is ismételte a meghívást, mire Heller beleegyezőleg bólintott:
— Ha a fenséges ur úgy akarja, hát engedelmesséni kell... De korhelykedni természetesen csak az én felügyeletem mellett szabad...

— Hogyan, ön el akarja kísérni a divát! — kérdezte az ezredes megrökönyödvé, miközben olyan saványu arcot vágott, hogy én csaknem elnevettem magamat.

— Nem ő akar elkísérni, — szóltam közbe, — hanem én ra-

is ilyenforma esküt tesznek.

Egy szó annyi mint száz, Heller velünk jött a Kék griff különszobájába, s ha láttad volna anyuim, milyen szerényen összehúzódtott valamelyik sarokban, amikor engem a trónörökösnek bemutat-tak, te is azt mondtad volna, hogy az a kis szakállas ember egyszerűen csókolnivaló... Az ezredes előbb engem mutatott be a trónörökösnek, aztán a trónörökös mutatta be nekem a kíséretét; egy sereg fiatal tisztet, szóval: egészen úgy viselkedtek velem szemben, akár egy külföldi fejedelemmel. A tisztiek a bemutatás után ügyesen hátrább húzódtak, s én a szoba közepén egyedül maradtam a trónörökösrel, aki láthatólag az arca verejtékével igyekezett, hogy kedves legyen hozzám. Heller, miközben a fiakkere a Kék griff felé robotgunk, nagyon kitanított, hogy az udvari etikettet tartsam be, vagyis: csak akkor beszéljek, ha a trónörökös megszólít, s magamtól ne menjek bele semmiféle diskurzúba. Én tehát fészült érdeklődéssel vártam a kérdéseket, s nagyon boldog voltam, amikor a herceg végre így szólott hozzám:

— Régen van itt a rezidenciában?

— Tegnap óta Fenség, — szóltam meghajolva.

— És tetszik önnek a székváros?

— Nagyon tetszik, Fenség.

A tisztecske találékonyságát e kérdések láthatólag kimerítették, s világosan észrevettem az arcan, hogy roppantul szeretne még beszélni valamit, de semmiféle az eszébe. Bólintott, megsimogatta a saját állát, aztán zavarában rákapitulálta az előbbi beszélgetés tartalmát:

— Tegnap óta van itt... és a rezidencia nagyon tetszik önnek... Ez derék... igen derék... és én fölöttébb örülök neki...

Oly kínos volt a kis herceg agyvelejének ez az ideiglenes sztrájkja, hogy én hirtelen megfeledeztem az udvari etikettől, a Heller tanácsairól, s most már magam intéstem kérdést a trónörököshöz. Ezt kérdeztem tőle:

— Hogy tetszett Fenségednek a hangverseny?

Láttad volna anyuikám, hogy egyszerre milyen megkönnyebbülés fogta el! Az arca kipirult, a szeme felragyogott, s élénken, lelkesedve válaszolt:

— Nagyon szép volt... főképp az Ön éneke... El voltam ragadtatva... meg is mondtam az ezredesnek a pályában...

Szerencsére megjelentek az ajtóban a pincérek, hatalmas ezüsttálat hozva a kezükben, mert mondanom se kell, hogy a csésze tea alatt voltaképpen fejedelmi vacsorát értettek Mindnyájan az asztalhoz ültünk, én a főhelyre, mellettem kétoldalt a trónörökös és az ezredes, alább a többi tiszt, az asztal végén Heller, aki szinte bocsánatot látszott kérni a társaságtól, hogy ő is él... Eleintén kissé feszés volt a hangulat, de később, mikor a pezsgőt felszolgálták, s a férfiak az én engedelmével szivarra gyújtottak, lassanként diszkrét jókedv lett urrál, majd mindnyájan megfeledeztek róla, hogy voltaképp udvari etikett is létezik a világon. A tisztiek hangosan kacagtak, az ezredes a zongorához ült, s óh, történelem muzsája ne ájulj el: maga a trón-

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

Mosson Dörzsölés Nélkül Egy Centért

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva egy centért hőfehérre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Moss Port. Nem ártalmas a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kivevél a zsírpécsét, vért, stb. s nincs benne mérég, amely tönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Még-e a felesége egészsége egy centért? Hozassa meg, mi adunk egy dollárt annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elég. Irjon magyarul, meg, magyarok vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE
GLENFIELD, N. Y.

Ügynökök keresetnek. — Ha beküld 55.00-1. kap egy dolláros ajándékot s a postaköltséget is mi fizetjük akkor.

bokáit, jelentette, hogy XIX., XX. vagy XXI. Ernő Vilmos elragadó-nak kegyeskedett találni az ének-művészetemet, annyira elragadó-nak, hogy személyesen is meg ó-hajt ismerkedni velem, s szívesen lát egy csésze teára a Kék griff

gaskodom hozzá, hogy velem jöjjön. A mi szerződésünk úgy hangzik, hogy Heller ur tűzön-vizen, háboruban és békében mindig egyaránt kitar melletttem. Ezt különben bizonyosan megérti ezredes ur, hiszen önök katonák

György

gott.
jövök el. Félek
el éppen.
ed, hogy hivlak.
sóvár vágygyal
szemük s lassan
ák között kigyó-
en. A fiu óvatos
el az utból a bo-
teppe a leány-
széből, kalapjáról
róló tekintetével
s ölelte a leány
amely hajlodoz-
a bokrok között.
ték. A nap már
átóhatár aljáról
riolát sugárzott
völgybe muta-

ül.
nem. A szemem,
m, a lelkem ki-
jőjj vissza.

Rózsaszínű ru-
virágos kalapjá-
me beszédes ra-
ő szíve hangos
olva járták be
ák a patak csa-
lambok bugását,
zenéjét.

a leány kezét
etten úgy érez-
markoltak vol-
vagy! — sut-

ngol.
tam a tűzét.
ajkad, abban

nyújtotta grő-
ig ajka a csók
u ajkához ta-
suttogott:
mondjad... A
tudod?

ra főlshajtott.
blette magához
csók tűzében
an, reszketve

mor lángoló le-
Az erdő meg-
ngyvirágok il-
dalában, a
an a teremő
névét sóhaj-

Csikos!

Os!
arna, Szürke,
egszebb a leg-

Mi?

delinkendő

de már van.
1.25.
ilyet szeret és
be a pénz is.
es, árjegyzéket
el, hangszerről,
ági és konyha-

ITRAY
V YORK, N. Y.

A boszorkány

(Folytatás a 10-ik oldalról.)

gátszerűen viselkedett, hogy a nő tisztességéhez még csak a gyanúsítás se férhetett hozzá. Az öreg uszorást is megkímélte az aggodalomtól, a Hadházy Gyurkák a közelébe se férhettek, még csak nem is beszélhettek vele. Az öreg uszorás különben attól fogva, hogy megházasodott, olyan pontosan teljesítette a kötelességét, ahogy ez a könyvekben elő van írva. Megesinálta a végrendeletét, amelyben természetesen a feleségét tette általános örökösévé és sietett meghalni, olyan feketén adván vissza lelkét az örökkévalóságnak, hogy az Uristen maga is elosodálkozhatott rajta. Nosza, nyomban jelentkeztek a Hadházy Gyurkák és ugyancsak megnövekedett számban, a mély gyász idejét se akarták megvárni, mert tudták, hogy kemény lesz a verseny. Gondolt el! Egy nagyon fiatal és nagyon szép asszony, akiben a vén gazember nem sok kárt tehetett és egy vérlázító gazsággal szerzett, de ideálisan kerek s ideálisan gömbölyű vagyon, nem tudom hány ezer hold egy tágnál! De a szegény Hadházy Gyurkák megint csak hiába fáradoztak. A szép özvegy hozzáférhetetlen maradt és nemesak a hozomány, hanem ur személye is, ami nagy hiba volt, mert hiszen emennek a révén amához is közeledni lehetett volna valamelyest. Példásabb özvegyet vén ember még nem hagyott hátra, mint ez a vérszopó. Hanem a gyászát eltelte mégis csak akadt valaki, akit a szép özvegy némi figyelemre méltatott. Ez a valaki egy fiatal földbirtokos volt, harmincöt-harminchat éves ember, szép, egészséges, legény, sőt valóságos dalia... mert én is elég jó figura vagyok, mit és lásd, még rajtam is lötyög a ruhája! Itt két dolgot kell megemlíteni nem akarom befolyásolni az ítéletedet, de ezt a két dolgot nem fölösleges megemlíteni... Az egyik az, hogy ez a dalia a szép asszonynak a vagyonára vetett szemet. Erre bizonyosságok vannak. Legény korában nem csinált titkot belőle, hogy szegény nőt nem vesz el feleségül. Számító ember volt és nem restelte, hogy az; annyira nem restelte, hogy az első menyasszonyát otthagya a faképnél, amikor ennek az apja tönkrement. Aztán meg régóta ismerte a boszorkányt; de a szegény árvaleányra rá se nézett és bár az öreg uszorás életében ő volt az egyetlen ember, aki mindennap láthatta az érdekes párt, a szép asszonyért se lánogt mindaddig, míg az özvegyre nem jutott, és bizonyossággá nem lett, hogy mindent ő örökölt. A másik dolog, amit itt meg kell említeni, az, hogy a földbirtokos, a jómódu emberek közé tartozott, szomszédja volt a szép asszonynak az ő kis birtoka ott végződött, ahol a boszorkány nagy birtoka kezdődött. Hidd el a szakállamra, hogy nem ők szerelmeskedtek egymásba, hanem a földjeik. A kis föld szemét vetett a nagy földre és epedett a vágytól, hogy keblére ölhesse a nagy földet; a nagy föld szendén, pironkodva mosolygott vissza és végül megett a kis földet. Szóval, összeházasodtak és egy darabig gyönyörű életet éltek. Hanem egyszerre ezt az idült megzavarta egy harmadik alak: a kastély egy rendes látogatója, a férj legjobb barátja, ez a Szabolcsy Ervin, akinek a ruhája olyan jól áll rajtad. És csodálattosképpen csak akkor, éppen akkor zavarta meg, mikor ez a Szabolcsy Ervin a nagynénjétől egy csinos birtokocskát örökölt. Ervin előbb is minduntalan ott lakott a kastélyban; két három éven át többet időzött náluk, mint később, a válságos időben és soha se volt semmi baj. De mikor a huszár, akinek előbb nem volt egye-

be a kardjánál, hozzá jutott a rég várt örökséghez: a nagy földnek hirtelen megtetszett ez a szép földeske is... Mi történt, mi nem történt és között a három ember között, én nem tudom; csak azt tudom, hogy a jóbarátok egyszerre csak összeveszttek... any-

nyira összeveszttek, hogy párbajjal vetettek véget a barátságuknak. A párbajban, amelyet súlyos föltételek mellett vívtak, a huszár összekaszabolta a másikat és aztán eltűnt. A szép özvegy mesés önfeláldozással ápolta férjét, aki fölgögyült, de ezt a kalandot so-

hasa-heverte ki egészen.

Attól fogva a dalia meglehetősen összeesett, s ha végül nem a sebei ölték meg, ezek a sebek mindenesetre hozzájárultak ahhoz, hogy két vagy három esztendő múltán olyan könnyen elvihető nem tudom miféle sorvasztó betegség. Ismét egy példás gyász... amelynek eltelte után Szabolcsy, nem tudom honnan, újra előkerült. A másik évben a szép özvegy feleségül ment Szabolcsyhoz. De ez se örvendhetett sokáig a boldogságának; két vagy három év múltán őt is elpusztította valami betegség, ha nem csalódóm: ugyanaz a sorvasztó baj, amelyik a másikat. Ezt az életrajtot még azzal kell kiegészítenem, hogy ezenközben pedig a szép asszony a nyilvánosság előtt sohasem adott okot még csak a legcsekélyebb megszólásra sem.

— Remélem, — szólaltam meg, amikor Lippay elhallgatott, — ezzel az életrajzzal nem akard azt mondani, hogy ez a fiatalasszony megmérgezte mind a három férjét... az összes férjeit?

— Annyira nem akarom azt mondani, hogy magam se hinném el, ha valaki efféle állítana. Én csak azt mondom, amit a tények mondanak: hogy elszédítette és megrontotta őket.

— És mit gondolsz, miképpen rontotta meg őket?

— Hja, ez az ő titka! A nagy felfedezők sohasem mondják el, hogyan készítik a csodaszeröket. De ha kíváncsi vagy a föltéveésemre, azt elmondhatom.

— Persze, hogy kíváncsi vagyok. Aki át mondott, mondjon b-t is.

— Hát én azt képelem, barátom, hogy a boszorkányok ez a pocsek Ámor kölyök a cinkostárs. Mialatt az elszédített férfiak vakon rohannak a veszedelembé, az érzéketlen Kirke így suttog magában: "Szerielem kell nektek! Jól van. Fulladjatok bele!"

— Eh, pájtás, a szerelemben senki se hal bele!

— Tudod, az empiria e tekintetben egy kissé hiányos. Akik a legtöbbet beszélhetnének erről, azok alaposan hallgatnak. Elhallgattak örökre.

— Most már bolondokat beszélés. Szervusz, jó éjszakát!

— Várj, mondd nekem még valamit. Van közöttünk egy, akit féltetek.

— Ugyan! És ki az?

— Borsy. Borsy meglehetősen kapzsi ember. Nem beszél róla, de alattomban nagy párti-vadász, aki eddig csak azért nem házasodott meg, mert a hozomány dolgában meglehetősen nagyok az igényei. Aztán Borsynak magának is van vagyon... mi több: Borsy földbirtokos, még pedig ezen a vidéken... Pajtás, hogyha lefekszel, imádkozzál Borsy barátodért!

— Mondom, hogy most már nagyon bolondokat beszélés. Megyek aludni. Jóéjszakát, vagyis inkább: jóreggelt!

Másnap délután Asztalos, Lippay és én elbucszunk a szép özvegytől. Borsy a kastélyban maradt.

Kénytelen volt ott maradni. Meghült — alighanem a fürdés ártott meg neki — orvost kellett hívni a szegény orvost az orvos, hogy egy pár napig maradjon ágyban.

Egy félesztendő múltán Borsy tudatta velünk, hogy feleségül veszi a szép özvegyet.

Már három éve, hogy együtt élnek s nagyon boldogok. Hanem a boldogságukra egy kis árnyékot vet az, hogy Borsy egy idő óta sokat betegeskedik. A telet Kairóban fogják töltöni, mert attól tartanak, hogy Borsyt valami sorvasztó baj bántja.

A trónörökös

(Folytatás a 13-ik oldalról.)

örökös, a százhuszonöt kilométernyi ország leendő souverainje, a saját legfenségebb szájával énekel el egy orfeumi kuplét, s mikor én, nagyon illetlenül, megtapsoltam érte, udvariasan belement egy ismétlésbe... Ekkor már mindenki fölkel az asztaltól, én a zongora mellett álltam, a tisztok papiros-mandulákat ropogtatnak, s az ezredes rákvörös arccal sugta a fülembé:

— A fenséges ur csak a múlt hónapban múlt e litizennyolc éves, s eddig kolostori szigorúságban nevelték... Alig három hete engedték csak meg neki, hogy idegen női társaságokban is megfordulhat... De azok közül, akiket mostanáig látott, Ön az első, aki igazán tetszik neki...

Az ezredes valami szörnyen ravasz szemécskével mondta ezt, de én a grimace nélkül is elhittem volna neki, hogy igazat beszél: annyira meglátszott a kis herceg, hogy engem bájosnak talál. Egyre körülöttem settenkedett, mind olvadókönyv és bizalmasabb hangon beszélt velem, később pedig még Heltter is nagy kegyesen észrevette és sajátkezileg megkínálta egy hatalmas havanna szivarral. Aztán engem kértek meg, hogy énekeljek valamit, s mialatt én hódolattal eleget tettem a kérésnek, a trónörökös hátul, a szoba sarkában, barátságosan susogni kezdett Heltterrel. Több ízben a vállára veregetett, majd hirtelen ezt kérdezte tőle:

— Mondja meg őszintén: tisztességes asszony?

— En, fenség? — szótolt a szegény Heller megrémülve.

— Nem ön, hanem a diva. Ön bizonyosan jobban ismeri, hiszen örökké együtt van vele...

Heller himmeggett-hümmögött,

fölkeltem, kezet csókolt... Az ezredes is nagyon boldognak látszott, a tisztok is nagyon boldognak látszottak, csak Heller nem jött ki a sódrából, hanem csöndesen az óraja után nyúlt, s meggyőződve róla, hogy az idő már félkettő felé jár, józanul így szólt:

— A divának most le kell fektünie, mert a további virrasztás megártana a hangjának... A fenséges ur, aki a művészeteknek oly meglelelkü barátja, ezt bizonyosan nem veszi rossz néven...

A fenséges ur, a művészetek meglelelkü barátja, úgy nézett a szavak után Heltterre, mintha menten le akarná ütteni a fejét... A tisztok is riadtan tekintettek össze, míg az ezredes ezt sugta a fülembé:

— Ugyan, küldje haza ezt a fajánkót!

En természetesen nem küldtem haza a-fajánkót, hanem fölvéve a legesabitóbb mosolyomat, gyorsan belebujtam a fehér hermelin köpenyembe, mélyen meghajoltam a trónörökös előtt, csókokat dobtam a tisztoknak, s Heller karján ki-lebbentem a Kék griff különszobájából... Odakünn a havas éjszakában, összenézünk a cingár kis urammal és hangosan elnevetjük magunkat... Aztán befűtünk egy droskéba és hazahajtottunk, s engem annyira elfogott a jókedv, hogy mindenáron meg akartam rágni Heller fülét, de ő szigorúan tiltakozott a merénylet ellen.

— Semmi szerelmeskedés, — mondta, — mindjárt két óra lesz és magának ki kell aludnia magát, ha holnap Stuttgartban akar énekelni.

Heller erre átment a maga szobájába, én pedig sokáig ébren fektettem az ágyamban és mindegy-

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk.

Anyagiilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

ALAPTÖKE, TARTALÉK ÉS BETÉTEK ÖSSZEGE

\$2,857,097.76

Altalunk kiállított betét-könyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamattal visszafizetjük.

PÉNZKÜLDÉS MAGYAR-ORSZÁG minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JANOS, ELNÖK

Főüzlet: BANKPALOTÁBAN
10 East 22nd Street,

Fióküzlet: 1507 SECOND AVENUE,
Corner 83rd Street,

NEW YORK, N. Y.

aztán olyasmit felelt, hogy ő egy asszonyért se teszi tűzbe a kezét. A trónörökös ezt a nyilatkozatot oly boldoggá tette, hogy Heltternek kilátásba helyezte a Zöld griff-rend komtur-keresztjét, nekem pedig, mikor a zongora mellől

re csak reád gondoltam, te rossz, makacs öregasszony te, aki mindjárt fel fogsz kelni otthon Kővár-dán, hogy a boltodat kinyisd, s három krajeárért pálinkát adj a kocsisoknak és a napszamosoknak...

KIS

WA

Találkoztak azt állította, tet, azt a férj... saját nyelvén, hogy láthatja rézbőrűt, hogy velük és nem rövid utat a elágazásához. a rézbőrű örök tundra, és Was saját hátára v dultak mind a kilépvé gyalog tiz mérföldet. Ekkorra Wa megfájdult, hogy dött lépni, eme fáradt. Legjól útni ott, ahol rü arra kérte engedje vimmie őrnagy nem en vert a kezéből. haragos lett s hogy menjenek vannak ugymondóben, akik le bört, ha az eg El akarta vesz gunyhójába, an betnek. A fehérek bi tek vezetőjükkel talankodni kezdő börtü látta, hogy őket a maga ur eselekeskednek ugr ja, levette a b ben ellensége embernek. Hirt rálott a fehérek Washington esebesitette meg dezte Mr. Gist On!" "Nem," mon a rézbőrű egy n hoz szaladt, hogy verét. Gist agy Washington nem Gist mondja: töltse meg puská hogy golyót tet jainkba vettük ő én a puskánál. Tüzet rakattunk patak mentén. tunk volna háltnagynak. "Mint te megölni, val szabadulunk a mennünk kell e vább. Majd így börtüöz: "Ugy tévedtél és azért veredet." "Azt mondtam utat az ő fatör nines is messze. tam én, menj ház fáradtak vagyunk fogjuk a nyomod van egy darab húst kell adnod. "Örült, hogy mondja Washing tunk aztán egész nélkül, hogy mási el bennünket, me a rézbőrűek után helyt kivilagosodt. De nem láttuk lottunk róluk töb este napnyugtá ember megérkezett hez, amelynek a keresztül jutni. Ezt nem tehet

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK

WASHINGTON GYÖRGY élettörténete

The life of GEORGE WASHINGTON

(8-ik folytatás.)

Találkoztak egy rézbőrűvel, aki azt állította, hogy ismeri Mr. Gistet, azt a férfit, aki Washingtonnal volt, és nevével is szökött a saját nyelvén s boldognak látszott, hogy láthatja. Megkérdezték a rézbőrűt, hogy nem menne-e el velük és nem mutatna-e nekik rövid utat az Allegheny folyó elágazásához. Ugy látszott, hogy a rézbőrű örömmel állt szolgálatukra, és Washington batyuját a saját hátára vette. Ezután elindultak mind a hárman s alaposan kilépeve gyalogoltak vagy nyolc tíz mérföldet.

Ekkorra Washington lába úgy megfájdult, hogy csak kiemelkedni tudott lépni, emellett alaposan ki is fáradt. Legjobbnak látta táborot ütni ott, ahol megálltak. A rézbőrű arra kérte Washingtont, hogy engedje vinnie a puskáját. De az őrnagy nem engedte ki a fegyvert a kezéből. Emiatt a rézbőrű haragos lett s arra sürgette őket, hogy menjenek csak tovább, mert vannak egymond rézbőrűk az erdőben, akik lenyúzzák a fejükből, ha az egész éjten itt töltik. El akarta vezetni őket a saját kunyhójába, ahol biztonságban lehetnek.

A fehérek bizalmatlanokká lettek vezetőjükkel szemben s nyugtalankodni kezdtek. Amidőn a rézbőrű látta, hogy nem vezetheti őket a maga útján s hogy nem eszelekesznek úgy, amint ő mondta, levetette a baráti álarcot. Szíven ellensége volt minden fehér embernek. Hirtelen megállott és rálőtt a fehérekre.

Washington érezte, hogy nem sebesítette meg a golyó s megkérdezte Mr. Gistet: "Megsebesült Ön?"

"Nem," mondotta Gist. Ekkor a rézbőrű egy nagy fehértölgy fához szaladt, hogy újra töltse fegyverét. Gist agyon akarta löni, de Washington nem engedte.

Gist mondja: "Hagytuk, hogy töltse meg puskáját. Azt találtuk, hogy golyót tett bele, erre gondjainkba vettük őt. Az őrnagy vagy én a puskáknál állottam."

Tűzet rakattunk vele egy kis patak mentén, mintha ott akartunk volna hálni. Szóltam az őrnagynak: "Mint hogy nem engedte megölni, valamiképp meg kell szabadulnunk a rézbőrűtől, és mennünk kell egész éjszaka tovább. Majd így szóltam a rézbőrűhöz: "Ugy hiszem, hogy eltévedtél és azért sütötted el fegyvered."

"Azt mondotta, hogy tudja az utat az ő fatörzskunyhójához s nincs is messze. "Well, mondtam én, menj haza s mint hogy mi fáradtak vagyunk, majd követni fogjuk a nyomodat reggel, és itt van egy darab kenyér, de nekéd húst kell adnod nekünk reggel."

"Örült, hogy eltávozhatott, mondja Washington, mi gyalogoltunk aztán egész éjszaka megállás nélkül, hogy másnap se érhessenek el bennünket, mert tudtuk, hogy a rézbőrűk utánunk jönnek, mihelyt kivilágosodik."

De nem láttuk őket s nem hallottunk róluk többé. A következő este napnyugtakor a két fehér ember megérkezett az Alleghenyhez, amelynek a jégén akartak keresztül jutni.

Ezt nem teheték meg, ennél fog-

va egyetlen kis fejszékkel, amely még rossz is volt, munkához fogtak és csinálták tutajt. Egész napi munkába került. Mindjárt vizreboesajtották, rászálltak és elindultak vele.

De a midőn a folyó közepére értek a jég körülvette a tutajt s úgy látszott, hogy a halál vigyorg rájuk.

Washington kinyújtotta a karját, hogy a tutajt úgy tartassa, hogy a jég elvonulhasson, de az ár oly gyors volt, hogy nagy erővel hajtotta a jeget. Oly keményen ütötte el a karját, hogy Washington a folyóba zuhant ott, ahol a víz legalább is tíz láb mély volt. Elvitte volna a víz, hogyha nem sikerül belekapaszkodnia a tutaj egyik főtörzsébe. Mint hogy látták, hogy nem tudnak átjutni a folyón, sem pedig visszajutni a partra, amelyet elhagytak, leszálltak a tutajról és egy kis szigetre mentek, amelynek közelébe az ár vitte őket.

De evvel nem ért véget a szerencsétlenségük. Olyan hideg volt, hogy Mr. Gistnek elfagyott keze lába, és úgy ő, mint Washington nagy kínokat álltak ki a hosszú, sötét éjszaka folyamán. Egy kicsit reménykedhettek hajnal jöttével. Azt találták ugyanis, hogy a jég a sziget és a folyó keleti partja közt olyan erős volt, hogy elbirta őket. Át is mentek rajta s ugyanazon a napon megérkeztek egy helyre, ahol megpihenhettek. Itt két vagy három napot töltöttek.

Január elsején keltek ismét útra s másnap megérkeztek Monongahelába, ahol Washington lovat vásárolt. Tizenegyedikén Belvoirba jutott, ahol egy napig tartózkodott a szükséges pihenő végett, aztán elindult és január 16-án visszaérkezett Williamsburgba. Átadta Dinwiddie kormányzóknak a jegyzéket, amelyet a francia főparancsnoktól hozott, megmutatta neki az erőd tervrajzát és elmondott neki mindent, amit látott s amit cselekedett.

Tetteinek, szenvedéseinek s vakmerőségének híre hamarosan eljutott Európába is, és Washington Györgyre, jóllehet még csak ifjú volt, ráirányult ifjak, öregek figyelmé egyaránt.

(Folytatjuk.)

(8. Continuation.)

They fell in with a red-man who claimed to know Mr. Gist, the man who was with Washington, and called him by his name in his own tongue and seemed glad to see him. They asked the red-man if he would go with them and show them a short-cut to the Forks of the Allegheny River. The red-man seemed glad to serve them, and took Washington's pack on his own back. Then the three set out, and walked at a brisk pace for eight or ten miles.

By this time Washington's feet were so sore that he could not take a step without pain, and he was well tired out. He thought it best to camp where they were, and the red-man begged Washington to let him bear his gun. But the Major would not let it go out of his own hands. This made the red-man cross, and he urged them to keep on and said there were red-skins in the woods who would scalp them if they lay out all night. He would take them to his own hut where they would be safe.

The white men lost faith in their guide, and were soon quite ill at ease. When the red-man found that he could not make them go his way, or do as he said, he ceased to wear the face of a friend. At heart he was the foe of all white men. All at once he made a stop, and then turned and fired on them.

Washington found that he was not hit, so he turned to Mr. Gist, and said, "Are you shot?"

"No," said Gist. Then the red-man ran to a big white oak tree to load his gun. Gist would have killed him, but Washington would not let him.

Gist says, "We let him charge his gun. We found he put in a ball; then we took care of him. The Major or I stood by the guns. We made him make a fire for us by a small run as if we

meant to sleep there. I said to the Major: "As you will not have him killed, we must get rid of him in some way, and then we must march on all night," on which I said to the red-man, "I suppose you were lost and fired your gun."

"He said he knew the way to his log-hut and it was not far off. "Well," said I, "do you go home; and as we are tired we will follow your track in the morning, and here is a cake of bread for you, and you must give us meat in the morning." He was glad to get off," Washington says, "We walked all the rest of the night, and made no stop, that we might get the start so far as to be out of their reach the next day, since we were quite sure they would get on our track as soon as it was light."

But no more was seen or heard of them, and the next night, at dusk, the two white men came to the Allegheny, which they thought to cross on the ice.

This they could not do, so they had to go to work with but one small axe, and a poor one at that, and make a raft. It was a whole day's work. They next got it launched, and went on board of it; then set off.

But when they were in mid-stream the raft was jammed in the ice in such a way that death seemed to stare them in the face.

Washington put out his pole to stay the raft so that the ice might pass by; but the tide was so swift that it drove the ice with great force. It bore down on the pole so hard that Washington was thrown in-to the stream where it was at least ten feet deep. He would have been swept out of sight if he had not caught hold of one of the raft logs. As they found they could not cross the stream, or get back to the shore they had left, they quit the raft, and got on a small isle near which they were borne by the tide.

But this was not the end of their ill luck. It was so cold that Mr. Gist's hands and feet froze, and both he and Washington were in great pain through-out the long dark night. A gleam of hope came with the dawn of day, for they found the ice 'twixt them and the east bank of the stream was so hard as to bear their weight, and they made their way on it, and the same day came to a place where they could rest. Here they spent two or three days.

They set out on the first of January, and the next day came to Monongahela, where Washington bought a horse. On the 11th he got to Belvoir, where he stopped one day to take the rest he was in need of, and then set out and reached Williamsburg on the 16th of January. He gave to Governor Dinwiddie the note he had brought from the French chief, showed him the plans of the fort, and told him all that he had seen and done.

The fame of his deeds, of the ills he had borne, and the nerve and pluck he had shown, was soon noised a-broad, and George Washington, though a mere youth, was looked up to by young and old.

(To be continued.)

A RIZS

Csak kevesen tudják elképzelni, ha rizskása kerül az asztalra, hogy az miképp termett. Lehet ugyan halvány visszaemlékezésök néhány évtizeddel visszamenőleg a földrajzkönyv egy lapjára, mely oldal egy víz által elárasztott rizsföldet ábrázolt. De azért a leggyakrabban meglep mindenkit annak megismerése, hogy a rizst a víz alatt művelik, s rizs ültetvényekre csak olyan agyagos földeken találunk, melyek teljesen alkalmatosak csatorna vagy forráshajtotta víz által való öntözésre.

Az amerikai rizsnek körülbelül 80 százalékát a Délen természetik, ahol artézi források, folyóvizek vagy gátrendszerrel biztosított nagy vízmennyiség áll rendelkezésre, s ez rendszeres csatornázással, árkolással és csövezéssel

könnyen elárasztható a rizsföldeken annak szomjas vetése fölött.

A növekedési időny nagyobb része alatt elárasztva tartják a földeket. S csak közvetlenül a megérés előtt, s amikor már kész a learatásra esapólják le a vizet róluk. Amikor a borsárga színű kalászok már elég súlyosak a nyulárok szalmaszárak-lehajítására, az aratók lépnek munkába, levágják a kalászokat és kévébe kötözik. Amikor aztán kevébe rakták és kiszárolták a kévéket, cséplők, ép úgy mint ahogy a búzát, kiverik a szemet a szalmából, a szemes termést szálkákban elszállítják a rizsmalmokba a valóban bonyodalmas őrési munkának teljesítése végett, ahol eltávolítják a rizs hüvelyét, majd a korpáját, s végül lehámlítják annak vékony alsó bőrét is.

Karácsonyi és újévi alkalmi ajánlat

A világhírű Partos Patika ebben az évben is kedveskedni óhajt üzletfeleinek, jó barátainak és ismerőseinek. — Olvassa el tehát mindenki a következőket:

Karácsonyi és újévi alkalmi ajánlat

Aki folyó évi december hó 1-től 25-ig bezárólag legalább 5 dollár 50 centért rendel a Partos-féle gyógyszerkülönlegességekből és rendeléséhez az alanti Karácsonyi és Újévi Ajándék Szelvényt mellékeli, az 1 darab Partos-féle legfinomabb növény-balzsam arc-zépiítő szappant kap ajándékba.

Töltse ki, azután vágja ki az alanti Rendelési-ívet a Karácsonyi és Újévi Ajándék Szelvényt együtt és a pénzzel együtt juttassa hozzánk. A Rendelési Iven csupa olyan elsőrendű különlegességet talál, amelyekből karácsonyi és újévi ajándék gyanánt is vásárolhat. — A leghasznosabb, legkiválóbb és legértékesebb választék.

Siessen rendelésével, mert a napok mulnak és már nem sok ideje van december 25-ig.

PARTOS PATIKA

PARTOLA

AZ ORVOS
CUKORKA
ALAKBAN

160 Second Avenue, New York, N. Y.

Fertőtlenítő,
vér- és gyomortisztító,
ugyszintén hashajtó cukorka

A kitűnő Partoglory idegerősítő és az utólérhetően Parrotherb vesefü és gyökérte felalálója és egyedüli készítő helye.

Eredeti és hatásos gyógyszerkülönlegességeikért csak ide írjon. Utánzatoktól vagy hamisítványoktól óvakodjék!

Vágja ki!

RENDELÉSI-IV.

Vágja ki!

	\$	c
..... PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.10		
..... 6 dobozzal \$5.50 a biztosítási díjjal együtt		
..... PARTOGLORY, idegerősítő kivonat, üvege \$1.25, 5 üveggel \$5.00		
..... HERKULES, a legújabb és legfinomabb valódi Partos-féle Gyomor- erősítő, ára egy üveggel 2 dollár, hat üveggel 10 dollár, 12 üveg- gel 18 dollár.		
..... LIRO, főfájás elleni otyákat, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50		
..... KÖSZVÉNY fájalmak elleni Partos-féle szereket, ára \$3.00, dupla adaggal \$5.00		
..... PARTONE vasostvát, vérszegénység ellen, ára \$1.50, 4 dobozzal \$5.00		
..... PARTONIC VASBORT, üvege \$1.50, 4 üveggel \$5.00		
..... PARTOWILL gyomorporokat, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50		
..... HOFFMAN CSEPPEKET, ára üvegenként 50 cent és 1 dollár		
..... PARTOCYL kenőcsöt viszketés, pattanások ellen, ára \$1.10, 6 té- gelyvel \$5.50		
..... PARTOZONET sebek vérezése ellen, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50		
..... PARTOCOUGHOT köhögés ellen, ára \$1.10, 6 üveggel \$5.50		
..... PARTOOTH SYRUPOT (szőrp- gyermekeknek fogzáskor, üvegen- ként \$1.00		
..... PARTOPINET, gyermekeknek köhögés ellen, ára \$1.10, 6 üveg, \$5.50		
..... PARTOMILKET por alakban, vízzel felhígítva kitűnő gyermek-táp- szert, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
..... PEMETE cukorkát, köhögés és torokhaj ellen, ára \$1.10, 6 üveggel \$5.50		
..... KÁRPÁTI MELLEAT, ára 60 cent, 2 dobozzal \$1.00		
..... PARTOS-féle rheuma elleni RUMATIN porokat és PARTOPAINT, ára \$3.00, dupla adaggal \$5.00		
..... PARTOACHE fülhártya elleni porokat, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50		
..... PARTOSWEATET lábizzadási ellen, ára \$1.10, 6 üveggel \$5.50		
..... PARTOPIE aranyér elleni kenőcsöt, ára \$1.50, 4 tubussal \$5.00		
..... PARTOHERB vesefü és gyökérteit, ára \$1.10, 6 dobozzal \$5.50		
..... PARTOPAIN No. 1. fájdalomcsillapító, ára 50c		
..... PARTOCERIN kenőcsöt, ütés folytán támadt daganatra, ára \$1.10, 6 tégelyvel \$5.50		
..... PARTO-BALM OLAJAT, égési sebek ellen, ára \$1.10, 6 üveg \$5.50		
..... PARTO-BALM KENŐCSÖT sebekre, ára \$1.10, 6 tégelyvel \$5.50		
..... PARTOWORMOT, glistákat elhajtására, ára \$1.10, 6 adaggal \$5.50		
..... PARTOTAPET, pántlikagiliszta ellen (felöltök rózsafr) dupla adaggal \$5.00		
..... PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.50, 4 üveg \$5.00		
..... PARTOS-féle SÓBORSZESZT, ára nagy üveggel \$2.00, kis üveg- gel 50c és \$1.00		
..... PARTOS-féle Egri Császár Szervizet, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTOLIN, haj, bajusz és szakáll növesztőt (kenőcs), ára \$1.10, 6 tégelyvel \$5.50		
..... HAIRTONIC hajnövelő vizet, \$1.10, 6 üveggel \$5.50		
..... PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 75c		
..... PARTOCREMET nappali használatra, ára \$1.10, 6 tégelyvel \$5.50		
..... PARTOCREMET, éjjeli használatra, ára \$1.10, 6 tégelyvel \$5.50		
..... PARTO-SZAPPANT, növény-balzsam arc-zépiítő szappant, ára 35c, 3 darab \$1.00		
..... PARTOPACTÁT, a legkellemebb fogtisztítót, ára 35c, 3 drb. \$1.00		
..... ELZA-VIZET, a haj természetes színének visszaadóját, ára \$1.50, 4 üveggel \$5.00		
..... PARFUMOT, rozsdát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára \$1.00 és \$2.00		
..... PARTOS-féle valódi DIOFA OLAJAT, ára \$1.00		
..... BAJUSZPEDRÓT, ára 35c, 3 dobozzal \$1.00		
..... BAJUSZKÖTŐT, ára 50c, 75c és \$1.00		
..... PARTOMINT szájmossa vizet, egy üveg ára 50 cent		
..... PARTOCORN tyukzemirtő és bőrkeményedés elleni szert, ára 35c, 3 üveggel \$1.00		
..... ARCFINOMÍTÓ PUDERT, fehérét, rózsaszínt vagy krémet, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
..... Összesen:		

Olvassa el a Partos Patika Karácsonyi és Újévi alkalmi ajánlatát. — Egy darab ilyen finom szappant és egy remekszép falinaptárt 1921. évre kap az, aki legalább 5 dollár 50 centért rendel az itten felsorolt szerekből.

Vágja ki!

Vágja ki!

Karácsonyi és újévi ajándék szelvény

T. PARTOS PATIKA,
160 Second Ave.,
New York, N. Y.

Mellékelem rendelésemet és kérem az egy darab szappant, valamint az 1921. évre szóló falinaptárt részemre meg-
küldeni.

A rendelés pontos címe: .....

Külön kedvezmény .....

A rendelés egyttal megkapja a Partos Patika remekszép falinaptárát is az 1921. évre.